

UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME

*Empowered lives.
Resilient nations.*

**ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR ZA DALJE UNAPREĐENJE KONCEPTA
PROIZVOĐAČA - POTROŠAČA U CRNOJ GORI**

MJESTO I DATUM:

PODGORICA, 27.12.2021. GODINE

AUTOR: NATALIJA RADONJIĆ SPEC.SCI.EL.

N Radonjic

SADRŽAJ

1.	UVOD – Sunce je energija budućnosti.....	3
2.	ZAKONSKI OKVIR – relevantni zakonski i podzakonski akti i opštinske odluke kojima se reguliše realizacija projekata - ugradnja solarnih fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem	4
2.1.	Relevantni zakonski i podzakonski akti	4
2.2.	Opštinske odluke kojima se reguliše realizacija projekata.....	7
3.	INSTITUCIONALNI OKVIR – uloge i odgovornosti i mehanizmi koordinacije relevantnih lokalnih i nacionalnih institucija i kompanija koji omogućavaju realizaciju projekta – ugradnja solarnih fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem	17
3.1.	OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi.....	17
3.2.	Solarni (fotonaponski) sistemi ispod 10 kW.....	19
3.3.	Solarni (fotonaponski) sistemi ili solarne elektrane od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca	22
4.	POSLOVNE BARIJERE koje sprečavaju investitore da pripreme i realizuju projekte - ugradnja solarnih fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem.....	27
5.	NACRT PREPORUKA za unapređenje pravnog i institucionalnog okvira za prevazilaženje identifikovanih barijera, sa predlozima kako da se promijeni / dopuni zakonodavni okvir, kako da se poboljša institucionalna organizacija i koordinacija	30
6.	EKO FOND - Javni konkurs za dodjelu subvencija za realizaciju projekata korišćenja obnovljivih izvora energije - za proizvodnju električne energije za sopstvene potrebe u mrežnom ili samostalnom radu „on-grid i off-grid fotonaponski sistemi“	32
7.	OD IDEJE DO REALIZACIJE – primjeri realizovanih OFF grid solarnih (fotonaponskih) sistema i fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem	34
7.1.	OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi - od ideje do realizacije	34
7.2.	Solarni (fotonaponski) sistemi ispod 10 kW - od ideje do realizacije.....	35
7.3.	Solarni (fotonaponski) sistemi ili solarne elektrane od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca - od ideje do realizacije	37
7.4.	Tehno-ekonomska analiza fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem.....	42
8.	PRILOZI - zakonodavni i institucionalni okvir za dalje unapređenje koncepta proizvođača - potrošača u Crnoj Gori.....	44
8.1.	Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata	44
8.2.	Odluke o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa	47
8.3.	Zahtjevi za građenje	48
8.4.	Prilog 4 – Zahtjev za Uslove za izradu tehničke dokumentacije.....	53
8.5.	Prilog 5 - Zahtjev za Izdavanje saglasnosti za priključenje	54

8.6.	Prilog 6 - Zahtjev za Zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane do 10 kW).....	55
8.7.	Prilog 7 - Izjava ovlaštenog inženjera koji rukovodi građenjem objekta u cjelini.....	56
8.8.	Prilog 8 - Tehnička preporuka broj 10-10-28948 od 13.09.2021. godine	57
8.9.	Prilog 9 - Ugovor o kupoprodaji električne energije (Nacrt tipskog Ugovora).....	58
8.10.	Prilog 10 – Obrazac za saglasnost na Glavni projekat	59
8.11.	Prilog 11 - Prijava građenja objekta	60
8.12.	Prilog 12 - Zahtjev za Zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane preko 10 kW)	61
8.13.	Prilog 13 - Pisana izjava Nadzornog organa da je objekat građen u skladu sa revidovanim glavnim projektom odnosno izgrađen u skladu sa revidovanim projektom izvedenog stanja objekta.....	62

1. UVOD – Sunce je energija budućnosti

Solarna energija je energija koju primamo od najvećeg izvora energije na Zemlji - Sunca. Sunčevo zračenje je odgovorno i za konstantno obnavljanje energije vetra, morskih struja, talasa, vodenih tokova i termalnog gradijenta u okeanima. Već decenijama se solarna energija koristi za generisanje toplote u smislu zagrijavanja vode, životnog prostora, a takođe i za hlađenje. Upotreba solarne energije ima višestruke prednosti. To je tih, čist i pouzdan izvor energije. Zbog povećanja cijene fosilnih goriva, kao i zbog jačanja svijesti o potrebi očuvanja životne sredine, sve više raste interes za korišćenjem Sunčeve energije.

Zemlja u toku samo jednog sata dobija više energije od Sunca nego što ljudska populacija upotrijebi za godinu dana. Količina Sunčeve energije koja stiže na površinu planete je ogromna, tolika da je u jednoj godini dva puta veća od svih Zemljinih obnovljivih izvora energenata.

Istraživanja UNDP-a pokazuju da je u periodu od 1990. do 2010, broj ljudi koji imaju električnu energiju porastao za 1.7 milijardi, a sa porastom broja stanovnika u svijetu, raste i tražnja za jeftinim energentima. Globalna ekonomija, koja počiva na fosilnim gorivima, i povećanje emisije gasova sa efektom staklene bašte drastično mijenjaju naš klimatski sistem. Posledice se vide na svakom kontinentu.

Međutim, došlo je do nove inicijative za podsticanje korišćenja alternativnih energenata. U 2011. obnovljivi energenti činili su više od 20 odsto proizvedene električne energije u svijetu. Međutim, svaki peti čovjek i dalje nema električnu energiju, a s obzirom na rast potražnje, moraće da dođe do znatnog povećanja proizvodnje obnovljive energije u cijelom svijetu.

Prepoznajući značaj obnovljive energije, Ujedinjene nacije su kao cilj broj 7 Agende održivog razvoja 2030. uvrstile dostupnu i obnovljivu energiju za sve, a Evropska unija se obavezala da će do 2020. godine povećati udio obnovljive energije na 20% ukupne potrošnje i unaprijediti energetske efikasnost za 20%. Međutim, Evropski parlament i članice EU u Briselu su se dogovorile da će ipak 32 odsto energije proizvoditi iz obnovljivih izvora, više nego što je to inicijalno planirano. Prema poslednjim dostupnim podacima iz 2015, 21.8% ukupne energije dolazilo je iz obnovljivih izvora. Ovim ciljevima, pored poboljšanja energetske efikasnosti, predviđeno je i da se smanji emisija ugljen-dioksida (CO₂) za najmanje 20% u odnosu na 1990. godinu.

Istraživanja koja su sproveli iz Kineskog udruženja industrije fotonaponske opreme (CPIA) pokazuju da je ukupna snaga svjetskih solarnih elektrana u 2017. godini povećana za čak 33.7%, odnosno na 405 gigavata (GW). Samo u Kini novoinstalirana snaga solarnih elektrana u 2017. iznosila je 53 GW, a njihova ukupna snaga dostigla je 130 GW. Ovi podaci pokazuju da je Kina po novoinstaliranoj snazi solarnih elektrana na svjetskom vrhu već nekoliko godina.

Prosječno Sunčevo zračenje u Crnoj Gori je za oko 40% veće od evropskog prosjeka, ali i pored toga korišćenje Sunčeve energije za proizvodnju električne energije daleko zaostaje za zemljama Evropske unije. **U Crnoj Gori je do sada realizovano svega cca 3 MW solarnih sistema i elektrana, što predstavlja manje od 2% ukupno realizovanih elektrana iz obnovljivih izvora energije (vjetroelektrane 118 MW i malehidroelektrane cca 45 MW).** Stvaranje uslova za razvoj i funkcionalnost održivog tržišta fotonaponskih sistema je od velikog značaja za ekonomiju i očuvanje prirodne sredine u Crnoj Gori.

2. ZAKONSKI OKVIR – relevantni zakonski i podzakonski akti i opštinske odluke kojima se reguliše realizacija projekata - ugradnja solarnih fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem

2.1. Relevantni zakonski i podzakonski akti

Solarne elektrane i solarni (fotonaponski sistemi) spadaju u energetske objekte, i dva su osnovna Zakona koja definišu njihovu izgradnju i to: Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici broj 01-1595/2 od 31. jula 2020. godine.

Članovi i stavovi navednih Zakona koji definišu izgradnju solarnih elektrana i solarnih (fotonaponskih sistemi) biće navedeni u nastavku, a zatim napravljena klasifikacija navedenih sistema.

Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) u članu 119 o Vrstama pomoćnih objekata stavom 5 propisuje da se Pomoćnim objektima smatraju:

"5) foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta."

Ukaz o praglašenju Zakona o energetici broj 01-48/2 od 14. januara 2016. godine u članu 78 o Energetskoj dozvoli kaže sledeće:

"(1) Energetski objekti se grade u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata i uređenje prostora i tehničkim propisima, uz prethodno pribavljenu energetska dozvolu u skladu sa ovim zakonom, bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja.

(2) Energetska dozvola se pribavlja za izgradnju:

- 1) objekata za proizvodnju električne energije snage do 1 MW;
- 2) objekata za proizvodnju toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje ili industrijsku upotrebu i objekata za distribuciju toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje ili industrijsku upotrebu.

(3) Energetska dozvolu iz stava 2 tačka 1 ovog člana na zahtjev privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika izdaje Ministarstvo.

(4) Energetska dozvolu iz stava 2 tačka 2 ovog člana na zahtjev privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika izdaje nadležni organ lokalne uprave.

(5) Na osnovu izdate energetske dozvole iz stava 2 tačka 1 ovog člana, Vlada donosi odluku o davanju na korišćenje državne imovine, na osnovu koje se zaključuje ugovor.

(6) Za energetske objekte koji se grade na osnovu sprovedenog javnog nadmetanja u skladu sa zakonom i za izgradnju postrojenja iz člana 96 st. 1 ovog zakona nije potrebno pribavljanje energetske dozvole."

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici broj 01-1595/2 od 31. jula 2020. godine u članu 96 o Proizvodnji električne energije za sopstvene potrebe kaže sledeće:

"(1) Krajnji kupac koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe sa povremenom predajom viška proizvedene električne energije u distributivni sistem (u daljem tekstu: kupac - proizvođač), u postrojenju instalisane snage koja ne prelazi vrijednost priključne snage krajnjeg kupca ima pravo da proizvedenu električnu energiju troši za sopstvene potrebe, skladišti i prodaje višak proizvedene električne energije, individualno ili putem agregacije sa drugim kupcima.

(2) Ako kupac - proizvođač proizvodi električnu energiju u skladu sa stavom 1 ovog člana, instalacije u kojima proizvodi ili skladišti električnu energiju smatraju se unutrašnjim instalacijama kupca - proizvođača.

(3) Operator distributivnog sistema vrši mjerenje količina predate i preuzete električne energije od strane kupca - proizvođača na mjestu konekcije kupca - proizvođača i distributivnog sistema i procjenu ili mjerenje proizvedene električne energije na mjestu konekcije instalacija za proizvodnju električne energije i instalacija za potrošnju električne energije kupca – proizvođača.

(4) Operator distributivnog sistema dužan je da snabdjevaču i operatoru tržišta električne energije mjesečno dostavlja podatke o mjerenju na mjestu konekcije kupca - proizvođača distributivnog sistema, a na zahtjev Agencije, Ministarstva ili operatora tržišta električne energije i podatke o mjerenju ukupne proizvedene električne energije.

(5) Snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca – proizvođača, dužan je da otkupljuje višak proizvedene električne energije po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju.

(6) Osnovica za mjesečni obračun između snabdjevača i kupca – proizvođača je neto razlika zbira predate električne energije kupca - proizvođača na mjestu konekcije i rezultata iz stava 7 ovog člana i preuzete električne energije.

(7) Ako je rezultat obračuna iz stava 6 ovog člana pozitivan snabdjevač taj iznos utvrđuje, obračunava i prenosi u naredni obračunski period, a obračun po svim stavkama računa izdatog u skladu sa ugovorom o snabdijevanju vrši kao da u obračunskom periodu nije bilo potrošnje.

(8) Ako je rezultat obračuna iz stava 6 ovog člana negativan, snabdjevač taj iznos koristi kao osnovicu za obračun po svim stavkama računa izdatog u skladu sa ugovorom o snabdijevanju.

(9) Završni obračun količina predate i preuzete električne energije snabdjevač vrši 1. aprila svake godine za prethodnih 12 mjeseci, a obračunati višak dužan je da plati kupcu - proizvođaču po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju, bez obračunavanja naknada utvrđenih ovim zakonom, u tarifi u kojoj je energija proizvedena.

(10) Snabdjevač je dužan da obračunati višak energije iz stava 9 ovog člana plati kupcu - proizvođaču u roku od 30 dana od dana obračuna.

(11) Kupac – proizvođač ima pravo da iznos iz stava 7 ovog člana, po cijeni iz ugovora o snabdijevanju, iskoristi za plaćanje fiksnog dijela računa iz stava 7 i 8 ovog člana.

(12) Troškove balansiranja koje prouzrokuje kupac - proizvođač plaća snabdjevač iz stava 5 ovog člana."

Na osnovu prethodno navedenog možemo napraviti klasifikacije solarnih elektrana i solarnih (fotonaponskih) sistema u Crnoj Gori i način obračuna povrata sredstava u odnosu na kategoriju kojoj solarne elektrane i solarni (fotonaponski) sistemi pripadaju, koje su prikazane u narednim tabelama:

Tabela 1. Klasifikacije solarnih elektrana i solarnih (fotonaponskih) sistema u Crnoj Gori

1. OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi	Objekti za proizvodnju električne energije po principu ostrvskog režima rada
2. Solarni (fotonaponski) sistemi ispod 10 kW	Pomoćni objekti za proizvodnju električne energije po principu razmjene električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem
3. Solarni (fotonaponski) sistemi ili solarne elektrane od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca	Energetski objekti za proizvodnju električne energije po principu razmjene električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem
4. Solarne elektrane snage preko odobrene priključne snage krajnjeg kupca do 1 MW	Energetski objekti za proizvodnju električne energije za čiju je izgradnju potrebna Energetska dozvola
5. Solarne elektrane snage od 1 MW do 5 MW	Energetski objekti za proizvodnju električne energije snage preko 1 MW – nadležnost lokalne samouprave
6. Solarne elektrane snage preko 5 MW	Energetski objekti za proizvodnju električne energije snage preko 1 MW – nadležnost Ministarstva

Tabela 2. Način obračuna povrata sredstava u odnosu na kategoriju kojoj solarni (fotonaponski) sistemi odnosno solarne elektrane pripadaju

Objekti za proizvodnju električne energije po principu ostrvskog režima rada	Ne podliježu Zakonskoj regulativi, napajaju potrošače ostrvski (lokacije gdje je elektrodistributivna mreža nedostupna)
Pomoćni objekti za proizvodnju električne energije po principu razmjene električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem	Obračun u skladu sa članom 96 Zakona o energetici broj 01-1595/2 od 31. jula 2020. godine
Energetski objekti za proizvodnju električne energije po principu razmjene električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem	Obračun u skladu sa članom 96 Zakona o energetici broj 01-1595/2 od 31. jula 2020. godine
Energetski objekti za proizvodnju električne energije za čiju je izgradnju potrebna Energetska dozvola	Obračun u skladu sa Uredbom o naknadi za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije
Solarne elektrane snage od 1 MW do 5 MW	Obračun u skladu sa slobodnim tržištem električne energije
Solarne elektrane snage preko 5 MW	Obračun u skladu sa slobodnim tržištem električne energije

2.2. Opštinske odluke kojima se reguliše realizacija projekata

Nakon usvajanja izmjena Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) u avgustu 2020. godine članom 223 koji se odnosi na Primjenu propisa za pomoćne objekte i lokalne objekte od opšteg interesa definisano je sledeće:

"Propisi jedinice lokalne samouprave, kojima se uređuju pomoćni objekti primijenjivaće se do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore.

Propisi jedinice lokalne samouprave, kojima se uređuju lokalni objekti od opšteg interesa primjenjivaće se do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore u dijelu koji se odnosi na: vodovodnu, telekomunikacionu i kanalizacionu infrastrukturu, toplovođe; opštinske puteve (lokalne i nekategorisane) i prateće objekte; ulice u naseljima i trgove; parking prostore, pijace; gradska groblja; podzemne i nadzemne prolaze; javne garaže; objekte distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV trafostanice i vodove od 110 kV ili manje, rasklopna postrojenja, javnu rasvjetu; solarne elektrane od 5 MW i manje, sportske objekte i skijaške staze sa pratećom infrastrukturom za pripremu i uređenje istih; javne i zelene površine i gradske parkove, ski-liftove, žičare koje se grade na teritoriji jedne lokalne samouprave; objekte privrednog razvoja (privredne objekte, objekte proizvodnog zanatstva, skladišta, stovarišta, robno-distributivne centre, servisne zone, slobodne zone, komunalno-servisne objekte, pumpne stanice) i objekte ruralnog razvoja (poljoprivrede, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva i ribarstva).

Odredba stava 2 ovog člana shodno se primjenjuje i u slučaju kada jedinica lokalne samouprave donosi propis kojim se uređuju lokalni objekti od opšteg interesa.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem propisa jedinica lokalne samouprave kojim se uređuju lokalni objekti od opšteg interesa vrši Ministarstvo.

Jedinica lokalne samouprave dužna je da propis iz stava 2 ovog člana uskladi sa odredbama ovog zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Tadašnje Ministarstvo održivog razvoja i turizma koje je usvojilo Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), nametnulo je lokalnim samoupravama da donesu ODLUKU o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata i ODLUKU o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa i to u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu pomenutog Zakona. Međutim, trenutno postoje Lokalne samouprave koje još uvijek nijesu donijele navedene odluke.

Odluke se temelje i na osnovu člana 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG", br. 2/18, 34/19 i 38/20) i članova Statuta svake opštine po na osob.

ODLUKE (u daljem tekstu Odluka 1) o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata odnose se na objekte koji pripadaju grupi 2 (solarne (fotonaponske) sisteme ispod 10 kW) iz Tabele 1: Klasifikacije solarnih elektrana i solarnih (fotonaponskih) sistema u Crnoj Gori.

ODLUKE (u daljem tekstu Odluka 2) o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa odnose se na objekte koji pripadaju grupi 3 (solarni (fotonaponski) sistemi ili solarne elektrane od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca), grupi 4 (solarne elektrane snage preko odobrene priključne snage krajnjeg kupca do 1 MW) i grupi 5 (solarne elektrane snage od 1 MW do 5 MW) iz Tabele 1. Klasifikacije solarnih elektrana i solarnih (fotonaponskih) sistema u Crnoj Gori.

Tabela 3. Status Odluka na nivou Lokalnih samouprava

Lokalna samouprava	Kontakt informacije	Status ODLUKE 1	Status ODLUKE 2	Dostupnost Obrasc / Zahtjeva na sajtu opštine	Obrađivač rješenja / Gradonačelnik/ca
Andrijevića	Sekretarijat lokalne uprave Sekretarka Gorica Zonjić Tel: + 382 51/243-171 Email: goricazonjic@gmail.com	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 20/2021 od 9.7.2021. godine, a stupila je na snagu 17.7.2021. (Prilog 1.a)	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 9/2021 od 9.4.2021. godine, a stupila je na snagu 17.4.2021. (Prilog 2.a)	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: žena / Gradonačelnik: muškarac
Bar	Sekretarijat za uređenje prostora Bulevar Revolucije 1, 85000 Bar, Crna Gora Tel: +382 30 301 475 Fax: +382 30 301 475 Email: prostor@bar.me	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 5/2014, 19/2015 i 38/2020. (Prilog 1.b)	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 5/2014, 19/2015 i 38/2020. (Prilog 2.b)	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac
Berane	Sekretarijat za planiranje i	Odluka o izmjenama i	Postojeća odluka nije izmijenjena	Ne postoji obrazac na sajtu opštine	Obrađivač: - /

	uređenje prostora IV Crnogorske br. 1 Tel: +382 51 233 356 Fax: +382 51 236 527 Email: urprostora@berane.co.me	dopunama Odluke od 03.12.2021. (Prilog 1.c)	u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Gradonačelnik: muškarac
Bijelo Polje	Sekretarijat za uređenje prostora Sekretarka Aleksandra Bošković Ulica Slobode (Glavna zgrada Opštine Bijelo Polje - II sprat) Tel/Fax: +382 50 432 921 Email: urbani zam@bijelop olje.co.me	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	Odluka je objavljena u "Sluzbenom listu Crne Gore - opstinski propisi", br. 015/14 od 16.05.2014, 038/20 od 03.11.2020 (Prilog 2.c)	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: žena / Gradonačelnik: muškarac
Budva	Sekretarijat za urbanizam i održivi razvoj Tel: +382 33 451 287 Tel: +382 33 451 287 Email: urbanizam@ budva.me	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa, dok	Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac

				Zahtjev za pomoćne objekte postoji i dat je u vidu Priloga 3.c	
Cetinje	Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Bajova 2 (kancelarije 77, 78, 79, 80, 81) 041 231 720, 067 263 445 Email: sekretarijat.u.pzs@cetinje.me	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 12/2014 i 45/2020. (Prilog 1.d)	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 12/2014 i 36/2020. (Prilog 2.d)	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna forma) za objekte od opšteg interesa, dok Zahtjev za pomoćne objekte postoji i dat je u vidu Priloga 3.d	Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac
Danilovgrad	Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine 9. decembra, 81410 Tel: +382 20 811 928	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 42/2016 i 10/2021. (Prilog 1.e)	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 10/2021 od 16.4.2021. godine, a stupila je na snagu 24.4.2021 (Prilog 2.e)	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna forma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna forma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: - / Gradonačelnik: žena
Gusinje	Sekretarijat za planiranje prostora, imovinu i zaštitu životne sredine Havaja Prelvukaj Tel: +382 67 610 342,	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18,	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18,	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa	Obrađivač: žena / Gradonačelnik: muškarac

	+382 63 212 727 Email: havaja@t-com.me urbanizam@opstinagusinje.me	063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	
Herceg Novi	Sekretarijat za prostorno planiranje i izgradnju v.d. Sekretar: Vladislav Velaš Tel: +382 31 321 052 Email: vladislav.velas@hercegnovi.me Email: urbanizam@hercegnovi.me	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 17/2015, 27/2016 - drugi propis i 46/2020 (Prilog 1.f)	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 45/2015 i 36/2020. (Prilog 2.f)	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac
Kolašin	Sekretarijat za planiranje prostora, komunalne poslove i saobraćaj Ljiljana Rakočević Tel: +382 68 898 807 Email: kolasin.urbanizam@gmail.com	Odluku izmjenama i dopunama Odluke o postavljanju odnosno gradnji i uklanjanju pomoćnih objekata od 22.02.2021. (Prilog 1.g)	Odluka izmjenama i dopunama odluke o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa od 22.02.2021. (Prilog 2.g)	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: žena / Gradonačelnik: muškarac
Kotor	Sekretarijat za urbanizam, građevinarstvo i prostorno planiranje	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 28/2021 od	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i	Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac

	<p>Odjeljenje za prostorno planiranje: Tel: +382 32 325 860</p> <p>Odjeljenje za urbanizam i građevinarstvo: Tel: +382 32 325 860 Email: urbani zam@kotor.me</p>	<p>3.9.2021. godine, a stupila je na snagu 11.9.2021. (Prilog 1.h)</p>	<p>izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji</p>	<p>izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa</p>	
Mojkovac	<p>Tel:+382 50 470 272 - kabinet Tel:+382 50 472 135 - centrala Fax: +382 50 472 715 Email: opstina mojkovac@t-com.me</p>	<p>Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji</p>	<p>Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji</p>	<p>Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa</p>	<p>Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac</p>
Nikšić	<p>Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Njegoševa 18, 81400 Nikšić, VIII sprat, kancelarija br.5 Tel: +382 40 213 112 Email: djordjije.man ojlovic@niksic.me</p>	<p>("Službeni list Crnc Gore - opštinski propisi", br. 001/14 od 14.01.2014, 022/16 od 18.05.2016, 045/20 od 28.12.2020) (Prilog 1.i)</p>	<p>Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 46/2020 od 30.12.2020. godine, a stupila je na snagu 7.1.2021. (Prilog 2.h)</p>	<p>Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa</p>	<p>Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac</p>

Petnjica	/	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac
Plav	Sekretarijat za uređenje prostora i imovinu Tel: +382 51 707 442 Email: urbanizam@plav.me	Odluka je objavljena u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi", br. 002/15 od 14.01.2015, 039/15 od 10.11.2015, 009/21 od 09.04.2021 (Prilog 1.j)	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac
Pljevlja	Sekretarijat za uređenje prostora Mira Čolović Tel: +382 69 309 381 Email: mira.colovic@pljevlja.co.me	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma)	Obrađivač: žena / Gradonačelnik: muškarac

		uopšte ne postoji	uopšte ne postoji	za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	
Plužine	/	Odluka je objavljena u Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 12/2021 od 29.4.2021. godine, a stupila je na snagu 7.5.2021. (Prilog 1.k)	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 25/2021 od 2.8.2021. godine, a stupila je na snagu 10.8.2021. (Prilog 2.i)	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac
Podgorica	Sekretarijat za planiranje prostora i održivi razvoj Ul. Vuka Karadžića br. 40 Tel: +382 20 625 637, +382 20 625647 Fax: +382 20 625 680 Email: sekretarijat.planiranje.uredjenje@podgorica.me	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 014/2021 od 14.5.2021. godine (Prilog 1.m)	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 014/2021 od 14.5.2021. godine (Prilog 2.j)	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: muškarac i žena / Gradonačelnik: muškarac
Rožaje	Sekretarijat za lokalnu samoupravu Hamdo Šutković M.Tita bb, 84 310 Tel: +382 51 271 143	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17,	Obrađivač: muškarac / Gradonačelnik: muškarac

	Mob: +382 67 545 002	CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	
Šavnik	Sekretarijat za uređenje prostora, komunalno-stambene poslove, imovinu i privredu Sekretarka Jelena Milatović Opština Šavnik, 81450 Tel/Fax: +382 40 266 108 Mob: +382 69 309 039 Email: sekretarijat.urbanizam@savnik.me	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac
Tivat	Sekretarijat za uređenje prostora Tel: +382 32 661 314 Email: urbani zam@opstina tivat.me	Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji	Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 18/2014, 42/2015, 28/2016 i 7/2021. (Prilog 2.k)	Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa	Obrađivač: - / Gradonačelnik: muškarac
Ulcinj	Sekretarijat za planiranje	Postojeća odluka nije izmijenjena	Odluka je objavljena u	Ne postoji obrazac na sajtu opštine	Obrađivač: muškarac /

	<p>prostora i održivi razvoj; Sekretar: Mu hamed Muharemović Bul. Skenderbeg bb Tel/Fax: +382 30 412 489 Email: urban@ul-gov.me muhamed.mu@ul-gov.me haremovic@ul-gov.me</p>	<p>u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji</p>	<p>"Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 21/2014 i 18/2021. (Prilog 2.m)</p>	<p>ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa</p>	<p>Gradonačelnik: muškarac</p>
Žabljak	<p>Sekretarijat za uređenje prostora, zaštitu životne sredine i komunalno stambene poslove Sekretar Sava Zeković Tel/Fax : +382 52 361 419</p>	<p>Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji</p>	<p>Postojeća odluka nije izmijenjena u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) ili uopšte ne postoji</p>	<p>Ne postoji obrazac na sajtu opštine ažuriran u skladu sa izmijenjenim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), pa se podnosi Zahtjev koji je dat u Prilogu 3.a (slobodna foma) za pomoćne objekte ili u Prilogu 3.b i 3.c (slobodna foma) za objekte od opšteg interesa</p>	<p>Obrađivač: muškarac / Gradonačelnik: muškarac</p>

3. INSTITUCIONALNI OKVIR – uloge i odgovornosti i mehanizmi koordinacije relevantnih lokalnih i nacionalnih institucija i kompanija koji omogućavaju realizaciju projekta – ugradnja solarnih fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem

Predmetnim dokumentom biće navedeni koraci za potrebe realizacije sledeće klasifikovanih solarnih elektrana i solarnih (fotonaponskih) sistema u Crnoj Gori:

1. OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi,
2. solarni (fotonaponski) sistemi ispod 10 kW,
3. solarni (fotonaponski) sistemi ili solarne elektrane od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca.

Akteri koji učestvuju u realizaciji navedenih sistema su:

- Investitor (fizičko lice ili privredno društvo),
- privredno društvo koje izrađuje tehničku dokumentaciju (u daljem tekstu: Projektant),
- lokalna samouprava (opština) na čijem će se području nalaziti solarna elektrana ili solarni (fotonaponski) sistem,
- Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o. Podgorica (u daljem tekstu: CEDIS),
- privredno društvo koje vrši reviziju tehničke dokumentacije (u daljem tekstu: Revident),
- privredno društvo koje gradi objekat (u daljem tekstu: Izvođač radova),
- privredno društvo koje obavlja poslove stručnog nadzora nad građenjem objekta (u daljem tekstu: Stručni nadzor),
- Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić (u daljem tekstu: EPCG).

Privredno društvo koje izrađuje tehničku dokumentaciju (Projektant), Privredno društvo koje vrši reviziju tehničke dokumentacije (Revident), Privredno društvo koje gradi objekat (Izvođač radova), Privredno društvo koje obavlja poslove stručnog nadzora nad građenjem objekta (Stručni nadzor) moraju biti registrovani u skladu sa Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), odnosno posjedovati Licence na nivou firme i imati inženjere određene struke (minimum elektrotehnika i konstrukcija) za navedene opise poslova koje treba da obave.

3.1. OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi

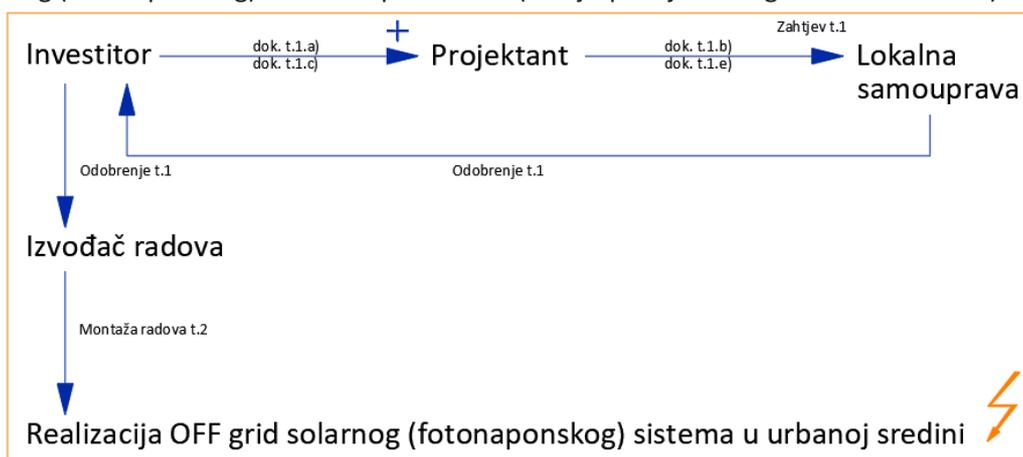
Ukoliko se OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi izvide u urbanim sredinama (lokacije na kojima postoje državni ili lokalni planski dokumenti na osnovu kojih se sprovodi građenje objekata), njihova realizacija se vrši u skladu sa Zakonskom regulativom koja je opisana u Poglavlju 2, a čiji su koraci sledeći:

1. **Investitor** se obraća Lokalnoj samoupravi Zahtjevom (prilog 3) za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta koji priprada tipu Fotonaponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW (u koji spadaju i OFF grid solarni sistemi), na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta. Pomoćni objekat se postavlja, odnosno gradi na osnovu odobrenja organa lokalne uprave nadležnog za poslove planiranja prostora i održivog razvoja. Odobrenje se izdaje na osnovu sljedeće dokumentacije koja se prilaže uz Zahtjev:
  - a) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopije plana – **pribavlja Investitor;**

- b) tehničke dokumentacije urađene na nivou Idejnog rješenja (neformalno Idejno rješenje), izrađene u četiri primjerka od koji su dva u zaštićenoj digitalnoj formi – **izrađuje Projektant**;
- c) dokaza o pravu svojine za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, koji mora biti katastarski razrađen po posebnim djelovima i bez upisanih tereta "nema konačni izvještaj o stručnom nadzoru", ili "nema upotrebnu dozvolu" ili "nema prijavu građenja" ili "izgrađen bez građevinske dozvole" – **pribavlja Investitor**;
- d) saglasnosti, mišljenja i drugih dokaza utvrđenih posebnim propisima;
- e) analizu privrednog društva iz člana 122 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, sa izjavom, koje je ispitivalo statičku stabilnost objekta na kojem se postavlja pomoćni objekat tipa fotonaponski panel - **izrađuje Projektant**;

Odobrenje se izdaje rješenjem u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi.

2. Nakon pribavljanja Odobrenja iz tačke 1 od strane Lokalne samouprave, **Izvođač radova** vrši montažu solarnog (fotonaponskog) sistema ispod 10 kW (u koji spadaju i OFF grid solarni sistemi).

Slika 1. Realizacija OFF grid solarnog (fotonaponskog) sistema u urbanoj sredini

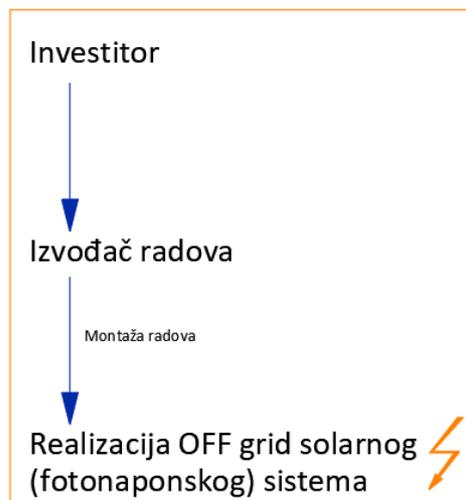
Međutim, OFF grid solarne (fotonaponske) sisteme je neisplativo raditi u području gdje je dostupna električna energija koju isporučuje jedini snabdjevač u Crnoj Gori, a to je Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, pa ovakav slučaj još uvijek nije zabilježen. Sve urbane sredine u Crnoj Gori posjeduju mogućnost napajanja električnom energijom sa elektrodistributivne mreže.

OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi izgrađuju se na lokacijama koje uglavnom:

- a) nijesu urbane sredine (lokacije na kojima **NE** postoje državni ili lokanski planski dokumenti na osnovu kojih se sprovodi građenje objekta):
- b) ne posjeduju mogućnost napajanja električnom energijom sa elektrodistributivne mreže.

U skladu sa prethodno navedenim, OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi ovako okarakterisani ne podliježu Zakonskim regulativama koje postoje u Crnoj Gori, ali to ne oslobađa **Izvođača radova** da ne radi u skladu sa **Tehničkim preporukama struke** koje postoje u Crnoj Gori za izvođenje elektrotehničkih instalacija.

Nakon montaže OFF grid solarnog (fotonaponskog) sistema **Izvođač radova** bi trebao ostaviti pismene Garancije na izvedene radove u dogovorenom roku trajanja Investitoru.

Slika 2. Realizacija OFF grid solarnog (fotonaponskog) sistema u urbanoj sredini - lokacije na kojima NE postoje državni ili lokanski planski dokumenti

3.2. Solarni (fotonaponski) sistemi ispod 10 kW

Solarni (fotonaponski) sistemi ispod 10 kW realizuju se u skladu sa Zakonskom regulativom koja je opisana u Poglavlju 2, a čiji su koraci sledeći:

1. **Investitor** se obraća Lokalnoj samoupravi Zahtjevom (prilog 3) za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta koji priprada tipu Fotonaponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW (*broj tipa je različit od opštine do opštine ali je opis isti*), na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta. Pomoćni objekat se postavlja, odnosno gradi na osnovu odobrenja organa lokalne uprave nadležnog za poslove planiranja prostora i održivog razvoja. Odobrenje se izdaje na osnovu sljedeće dokumentacije koja se prilaže uz Zahtjev:
  - a) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopije plana – **pribavlja Investitor;**
  - b) tehničke dokumentacije urađene na nivou Idejnog rješenja (neformalno Idejno rješenje), izrađene u četiri primjerka od koji su dva u zaštićenoj digitalnoj formi – **izrađuje Projektant;**
  - c) dokaza o pravu svojine za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, koji mora biti katastarski razrađen po posebnim djelovima i bez upisanih tereta "nema konačni izvještaj o stručnom nadzoru", ili "nema upotrebnu dozvolu" ili "nema prijavu građenja" ili "izgrađen bez građevinske dozvole" – **pribavlja Investitor;**
  - d) saglasnosti, mišljenja i drugih dokaza utvrđenih posebnim propisima – **uslovi za izradu tehničke dokumentacije koji se dobijaju od CEDIS-a na dokumentaciju iz podtačke b (Zahtjev daz u prilogu 4); (*)**
  - e) analizu privrednog društva iz člana 122 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, sa izjavom, koje je ispitivalo statičku stabilnost objekta na kojem se postavlja pomoćni objekat tipa fotonaponski panel - **izrađuje Projektant;**

Odobrenje se izdaje rješenjem u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi.

2. Uporedo sa Zahtjevom iz tačke 1, **Investitor** se obraća Zahtjevom (prilog 4) za izdavanje uslova za izradu tehničke dokumentacije za priključenje male elektrane na distributivnu mrežu CEDIS-u uz koji prilaže:
  - a) tehničku dokumentaciju urađenu na nivou Idejnog rješenja (neformalno Idejno rješenje), u zaštićenoj digitalnoj formi (ista dokumentacija iz tačke 1, podtačka b) – **izrađuje Projektant. (*)**

(*) Samo za opštinu Podgorica, procedura je da se Investitor obrati opštini Zahtjevom za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta koji priprada tipu Fotonaponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, a zatim se opština po službenoj dužnosti obraća CEDIS-u za izradu uslova uz tačke 2.

3. Nakon pribavljanja Odobrenja iz tačke 1 od strane Lokalne samouprave i Uslova iz tačke 2 od strane CEDIS-a:
  - a) **Pojektant** koriguje tehničku dokumentaciju urađene na nivou Idejnog rješenja (neformalno Idejno rješenje) tako što ga dopunjuje ovim Odobrenjem u zaštićenoj digitalnoj formi;
  - b) **Investitor** se obraća CEDIS-u Zahtjevom za izdavanje saglasnosti za priključenje (prilog 5) uz koji prilaže dokumentaciju iz podtačke a).

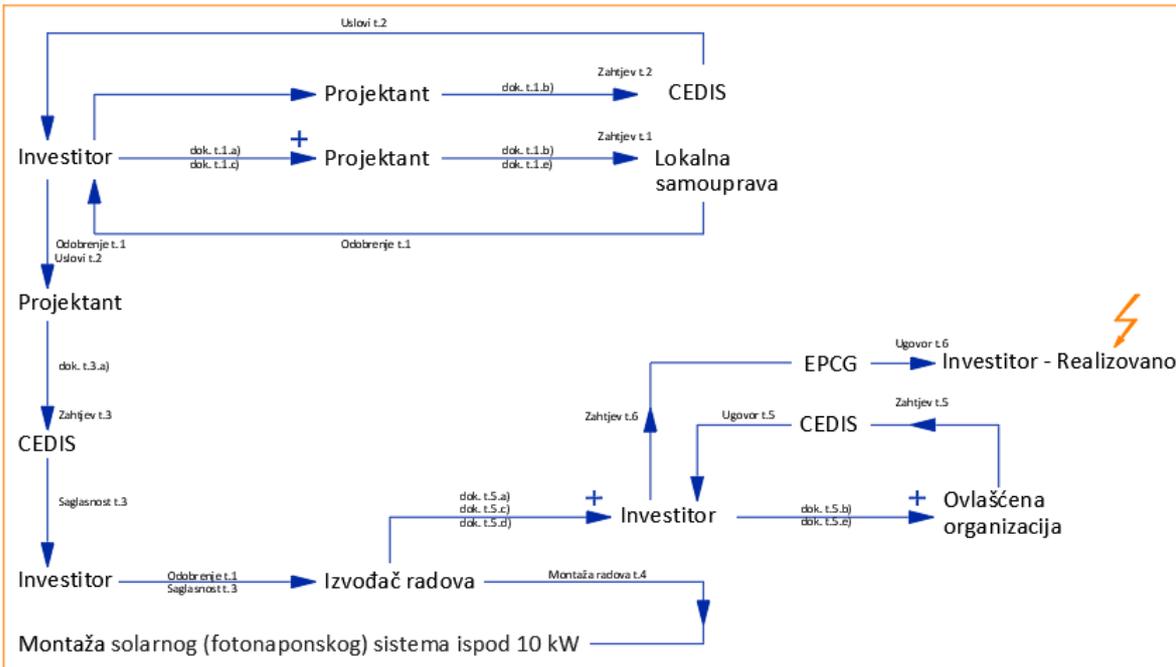
Saglasnost se izdaje Rješenjem o saglasnosti za priključenje male elektrane na distributivni sistem u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko je isti pravilno popunjen.

4. Nakon pribavljanja Odobrenja iz tačke 1 od strane Lokalne samouprave i Saglasnosti iz tačke 3 od CEDIS-a, **Izvođač radova** vrši montažu solarnog (fotonaponskog) sistema ispod 10 kW.
5. Nakon završenih radova, Investitor se obraća CEDIS-u Zahtjevom (prilog 6) za zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane do 10 kW) uz koji prilaže sledeću dokumentaciju:
  - a) Atesti proizvođača opreme – **isporučuje Izvođač radova**;
  - b) Atest o uzemljenju objekta – **Investitor angažuje ovlašćenu organizaciju** koja posjeduje licencu za izvođenje navedenih radova i koja izrađuje traženi atest;
  - c) Izjavu izvođača radova – **isporučuje Izvođač radova** (prilog 7 i prilog 7.a);
  - d) Ovjereni jednopolni šema elektrane – u skladu sa Tehničkom preporukom broj 10-10-28948 od 13.09.2021. godine izdata od strane CEDIS-a (prilog 8) i **isporučuje je Izvođač radova**;
  - e) Ovjereni serifikat, Izveštaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da predmetne instalacije kupca/proizvođača ispunjavaju tehničke uslove kojim se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine - **Investitor angažuje ovlašćenu organizaciju** koja posjeduje licencu za izvođenje navedenih radova i koja izrađuje traženi atest.

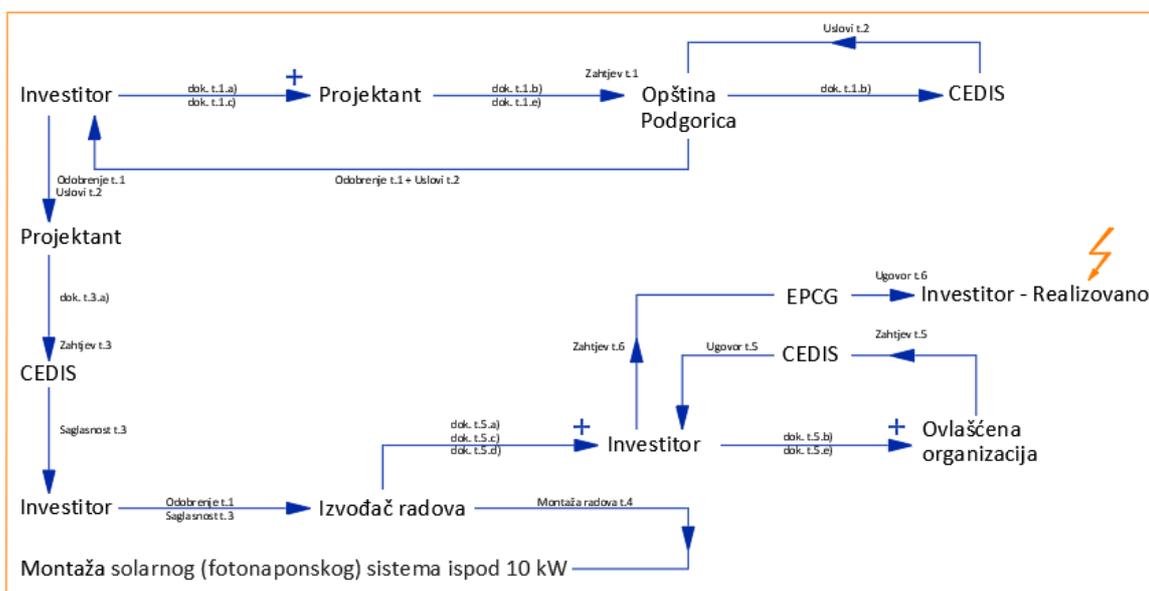
Ugovor o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane do 10 kW) zaključuje se u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi, koji podrazumijevaju i izlazak tehničkog osoblja CEDIS-a na teren. Izlaskom tehničkog osoblja CEDIS-a na teren prihvataju se radovi Izvođača radova ukoliko su izvršeni u skladu sa Zakonom o energetici, Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, Tehničkom preporukom broj 10-10-28948 od 13.09.2021. godine, programira se postojeće jednosmjerno brojilo (u dvosmjerno brojilo) i ugrađuje se kontrolno brojilo za mjerenje proizvedene energije iz solarnog (fotonaponskog) sistema.

6. Nakon zaključenja Ugovora iz tačke 5, Investitor se obraća Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić - FC Snabdijevnje u cilju sklapanja Ugovora o kupoprodaji električne energije (Nacrt tipskog Ugovora dat je u prilogu 9). Rok za zaključenje ovog Ugovora nije poznat (očekivani je 15 dana). Predlaže se

Investitorima da budu pažljivi oko potpisivanja Ugovora o kupoprodaji električne energije, jer EPCG AD Nikšić - FC Snabdijevnje još uvijek navedeni ugovor nije izmijenila u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici broj 01-1595/2 od 31. jula 2020. godine, konkretno članom 96 koji govori o Proizvodnji električne energije za sopstvene potrebe. **Naime, EPCG AD Nikšić - FC Snabdijevnje u navedenom Ugovoru u članu 10 još uvijek pogrešno obračunava utošenu i proizvedenu električnu energiju proizvođača-potrošača i to na štetu korisnika (Investitora).**

Slika 3. Realizacija solarnog (fotonaponskog) sistema ispod 10 kW – na nivou svih lokalnih uprava, osim opštine Podgorica

Slika 4. Realizacija solarnog (fotonaponskog) sistema ispod 10 kW – na nivou opštine Podgorica

3.3. Solarni (fotonaponski) sistemi ili solarne elektrane od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca

Solarni (fotonaponski) sistemi ili solarne elektrane od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca realizuju se u skladu sa Zakonskom regulativom koja je opisana u poglavlju 2, a čiji su koraci sledeći:

1. **Investitor** se obraća Lokalnoj samoupravi Zahtjevom (prilog 3) za izdavanje Odluke sa elementima urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje odnosno građenje lokalnih objekata od opšteg interesa. Uz Zahtjev se predaje sledeća dokumentacija:
  - a) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopija plana – **pribavlja Investitor;**
  - b) tehničke dokumentacije urađene na nivou Idejnog rješenja (neformalno Idejno rješenje), izrađene u četiri primjerka od koji su dva u zaštićenoj digitalnoj formi – **izrađuje Projektant.**

Lokacija sa elementima urbanističko-tehničkih uslova je mjesto na kojem je planirana izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa. Ni jednim dokumentom **nije definisan rok** za donošenje Odluke o određivanju lokacije sa elementima urbanističko - tehničkih uslova za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa - solarni (fotonaponski) sistem ili solarna elektrana.

2. Uporedo sa Zahtjevom iz tačke 1, **Investitor** se obraća Zahtjevom (prilog 4) za izdavanje uslova za izradu tehničke dokumentacije za priključenje male elektrane na distributivnu mrežu CEDIS-u uz koji prilaže:
  - a) tehničku dokumentaciju urađenu na nivou Idejnog rješenja (neformalno Idejno rješenje), u zaštićenoj digitalnoj formi (ista dokumentacija iz tačke 1, podtačka b) – **izrađuje Projektant. (*)**

(*) Samo za opštinu Podgorica, procedura je da se Investitor obrati opštini Zahtjevom (prilog 3) za izdavanje Odluke sa elementima urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje odnosno građenje lokalnih objekata od opšteg interesa, a zatim se opština po službenoj dužnosti obraća CEDIS-u za izradu uslova uz tačke 2.

3. Nakon pribavljanja Odobrenja iz tačke 1 od strane Lokalne samouprave i Uslova iz tačke 2 od strane CEDIS-a **Pojektant** izrađuje tehničku dokumentaciju u vidu Glavnog projekta.
4. Projektant dostavlja Glavni projekat u zaštićenoj digitalnoj formi Investitoru, a Investitor ga prosleđuje Revidentu. Nakon pozitivne tehničke revizije Glavnog projekta od Revidenta, **Revident** se obraća nadležnim institucijama (npr. CEDIS-u (prilog 10) i ostalim institucijama u zavisnosti od faza koje je Projektant predvidio).

Saglasnosti se izdaju Rješenjima o saglasnosti na Glavni projekat u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko je isti pravilno popunjen.

5. Nakon pribavljanja Saglasnosti iz tačke 4, od nadležnih institucija, **Revident** sačinjava Konačan lizvještaj revizije u zaštićenoj digitalnoj formi i predaje ga Investitoru.
6. Slijedi Prijava građenja objekta od strane **Investitora**, uz koju se prilaže dokumentacija tražena na obrascu prijave (prilog 11), koja se podnosi organu koji je izdao Odobrenje iz tačke 1. Međutim, pojedine Opštine ne tumače Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) na taj način, već traže Investitoru da Prijavu građenja objekta izvrši na adresu Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Za opštinu Podgorica umjesto prijave građenja procedura je sledeća: **Investitor** podnosi zahtjev za **izdavanje odobrenja za postavljanje, građenje i uklanjanje lokalnih objekata od opšteg interesa**, uz prilaganje sljedeće dokumentacije:

- a) pisani zahtjev za izdavanje odobrenja za postavljanje, građenje i uklanjanje lokalnih objekata od opšteg interesa – **pribavlja Investitor**;
- b) akt o lokaciji – **pribavlja Investitor**;
- c) dokaz o pravu svojine i kopiju plana – **pribavlja Investitor**;
- d) Glavni projekat sa izvještajem o izvršenoj reviziji – **izrađuje Projektant i Revident (već obrađeno kroz tačku 4)**;
- e) drugi dokazi odnosno saglasnosti u skladu sa posebnim propisima (**već obrađeno kroz tačku 5 i sadržano u 6.e**).

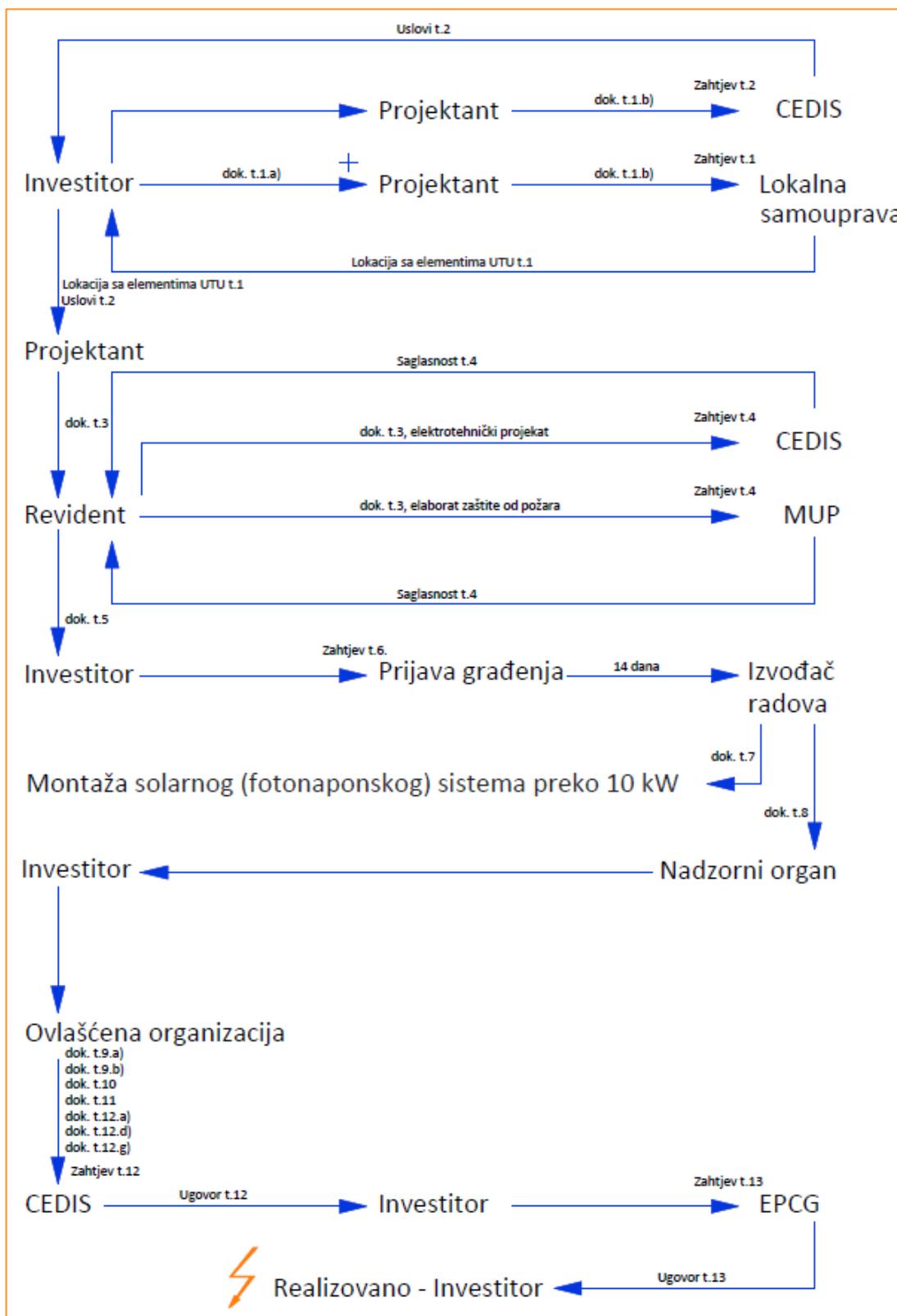
Rok za donošenje rješenja je 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno u roku od 60 dana za objekte za koje je potrebna izrada elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

7. U skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20), 14 (četrnaest) dana od dana Prijave građenja objekta, **Izvođač radova** može da počne izgradnju objekta.
8. U toku izgradnje objekta (solarnog (fotonaponskog) sistema ili solarne elektrane) potrebno je da se **Izvođač radova i Nadzorni organ** pridržavaju Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20).
9. Nakon završene izgradnje objekta (solarnog (fotonaponskog) sistema ili solarne elektrane) Izvođač radova ili Investitor (zavisno od internog dogovora) **angažuju**:
  - a) **ovlašćenu organizaciju** koja posjeduje licencu za izradu Atesta o uzemljenju objekta;
  - b) **ovlašćenu organizaciju** koja posjeduje licencu za izradu ovjerenog serifikata, Izvještaja (stručnog nalaza) da predmetne instalacije kupca/proizvođača ispunjavaju tehničke uslove kojim se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine.
10. Nakon pribavljanja dokumentacije iz tačke 9 i završenih radova iz tačke 8, **Izvođač radova** sačinjava Izjavu ovlašćenog inženjera koji rukovodi građenjem objekta u cjelini (prilog 7) i Izjavu ovlašćenog inženjera koji rukovodi izvođenjem pojedinih vrsta radova na građenu objekta (prilog 7.a).
11. Sagledavajući stanje na terenu i svu prethodno navedenu dokumentaciju **Stručni nadzor** izrađuje pozitivan Konačan izvještaj stručnog nadzora.
12. Nakon završenih radova i Konačnog izvještaj stručnog nadzora, Investitor se obraća CEDIS-u Zahtjevom (prilog 12) za zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane preko 10 kW) uz koji prilaže sledeću dokumentaciju:
  - a) Atesti proizvođača opreme – **isporučuje Izvođač radova**;
  - b) Atest o uzemljenju objekta – **Investitor angažuje ovlašćenu organizaciju** koja posjeduje licencu za izvođenje navedenih radova i koja izrađuje traženi atest (ista dokumentacija iz tačke 9 podtačka a));
  - c) Izjavu izvođača radova – **isporučuje Izvođač radova** (prilog 7 i prilog 7.a);
  - d) Ovjerena jednopolna šema elektrane – u skladu sa Tehničkom preporukom broj 10-10-28948 od 13.09.2021. godine izdata od strane CEDIS-a (prilog 8) - **isporučuje Izvođač radova**;
  - e) Ovjereni serifikat, Izvještaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da predmetne instalacije kupca/proizvođača ispunjavaju tehničke uslove kojim se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine - **Investitor angažuje ovlašćenu organizaciju** koja posjeduje licencu za izvođenje navedenih radova i koja izrađuje traženi atest (ista dokumentacija iz tačke 9 podtačka b));

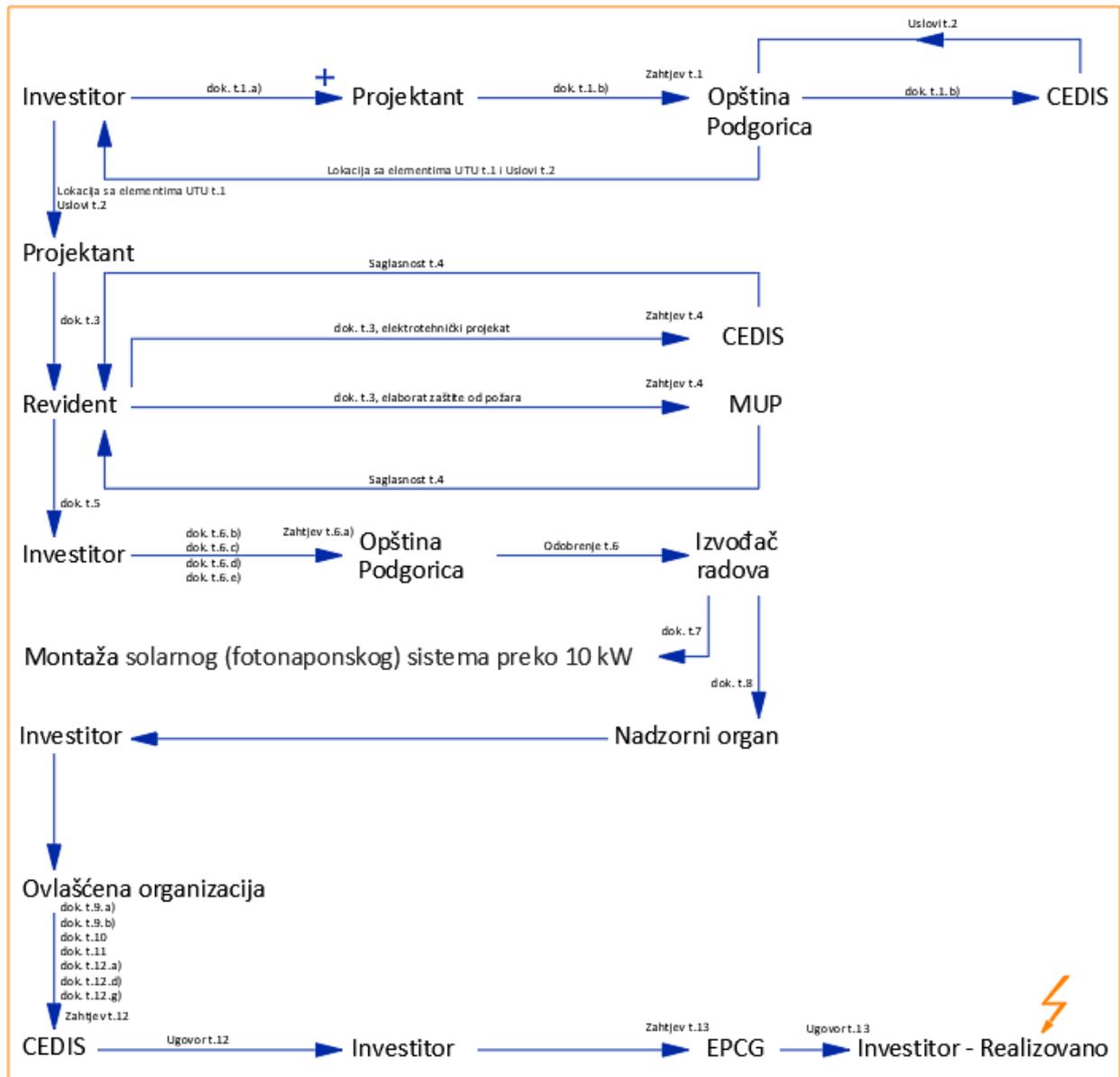
- f) Izvještaj o izvršenom stručnom nadzoru (ista dokumentacija iz tačke 11), pisanu izjavu (prilog 13) da je objekat građen u skladu sa revidovanim glavnim projektom odnosno izgrađen u skladu sa revidovanim projektom izvedenog stanja objekta – **isporučuje Nadzorni organ;**
- g) Izvještaj o sprovedenim ispitivanjima za vrijeme trajanja probnog rada, odnosno interno-tehničkog pregleda – **isporučuje Izvođač radova.**

Ugovor o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane preko 10 kW) zaključuje se u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi, koji podrazumijevaju i izlazak tehničkog osoblja CEDIS-a na teren. Izlaskom tehničkog osoblja CEDIS-a na teren prihvataju se radovi Izvođača radova ukoliko su izvršeni u skladu sa Zakonom o energetici, Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, Tehničkom preporukom broj 10-10-28948 od 13.09.2021. godine, programira se postojeće jednosmjerno brojilo (u dvosmjerno brojilo) i ugrađuje se kontrolno brojilo za mjerenje proizvedene energije iz solarnog (fotonaponskog) sistema.

13. Nakon zaključenja Ugovora iz tačke 12, Investitor se obraća Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić, - FC Snabdijevnje u cilju sklapanja Ugovora o kupoprodaji električne energije (Nacrt tipskog Ugovora dat je u prilogu 9). Rok za zaključenje ovog Ugovora nije poznat (očekivani je 15 dana). Predlaže se Investitorima da budu pažljivi oko potpisivanja Ugovora o kupoprodaji električne energije, jer EPCG AD Nikšić - FC Snabdijevnje još uvijek navedeni ugovor nije izmijenila u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici broj 01-1595/2 od 31. jula 2020. godine, konkretno članom 96 koji govori o Proizvodnji električne energije za sopstvene potrebe. **Naime, EPCG AD Nikšić - FC Snabdijevnje u navedenom Ugovoru u članu 10 još uvijek pogrešno obračunava utošenu i proizvedenu električnu energiju proizvođača-potrošača i to na štetu korisnika (Investitora).**

Slika 5. Realizacija solarnog (fotonaponskog) sistema preko 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca – na nivou svih lokalnih uprava, osim opštine Podgorica

Slika 6. Realizacija solarnog (fotonaponskog) sistema preko 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca – na nivou opštine Podgorica

4. POSLOVNE BARIJERE koje sprečavaju investitore da pripreme i realizuju projekte - ugradnja solarnih fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem

Izmjene Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici broj 01-1595/2 od 31. jula 2020. godine nastale su u julu i avgustu 2020. godine. Tadašnje Ministarstvo održivog razvoja i turizma koje je usvojilo navedene Zakone, nametnulo je lokalnim samoupravama da donesu ODLUKU o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata u koju će uključiti i solarne (fotonaponske) sisteme ispod 10 kW i ODLUKU o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa u koju će uključiti solarne elektrane do 5 MW, i to u roku od **90 dana od dana stupanja na snagu pomenutih Zakona.**

Poslovne barijere koje sprečavaju investitore da pripreme i realizuju projekat, a koje su do sada uočene su:

1. Trenutno postoje Lokalne samouprave koje još uvijek nijesu donijele/izmijenile ODLUKU o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata u koju će uključiti i solarne (fotonaponske) sisteme ispod 10 kW i ODLUKU o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa u koju će uključiti solarne elektrane do 5 MW što je tabelarno prikazano u poglavlju 2.2 u sklopu Tabele 3.
2. Pored Odluka koje su usvojene na nivou Lokalne samouprave, obrađivači istih (lica zaposlena u opštinama) ne poznaju kako treba da izgleda dokument koji trebaju da izdaju. Većina opština se još uvijek nije susrela ni sa jednim Zahtjevom ovakvog tipa, a opštine koje jesu (uglavnom, ne sve) još uvijek nijesu obučile svoje zaposlene za izradu ovakvih dokumenata. U ovom dijelu Investitor trpi čekajući na izradu traženog dokumenta, gdje se uglavnom "probijaju" rokovi u kojima bi on trebao da se izda, kao i na vjerovatnoću da dokument koji je dobio nije ono što je tražio Zahtjevom prema lokalnoj samoupravi. Ukoliko dokument koji dobije nije ono što je tražio Zahtjevom, Investitor mora opet da pristupi podnošenju Zahtjeva za novi dokument. **Svako podnošenje Zahtjeva Investitora košta od cca 50€ - 100€, zavisno od Lokalne samouprave.** Primjer iz prakse: Određenoj opštini Investitor se obratio zahtjevom za građenje objekta od opšteg interesa, solarni sistem preko 10 kW, a opština je izdala Odobrenje za građenje pomoćnog objekta, sistem ispod 10 kW. Investitor nije mogao da prihvati navedeno Odobrenje, jer bi sve ostale članove (Izvođača radova, Stručni nadzor, CEDIS) u dijelu realizacije solarnog sistema doveo u problem/zabludu u smislu nepostupanja po Zakonskoj regulativi u Crnoj Gori već je morao da se obrati ponovnim Zahtjevom prema opštini.
3. Primjer iz prakse je takođe da različite opštine pod različitim nazivima izdaju ista dokumenta, što dovodi do zbunjivanja Investitora (a i Projektanata), ukoliko se oni o realizaciji sistema savjetuju sa Investitorima koji su sistem realizovali na nivou druge opštine. Primjer iz prakse je sledeći:
  - a) opština Podgorica za solarne (fotonaponske) sisteme ispod 10 kW izdaje Rješenje kojim se odobrava postavljanje pomoćnog objekta, dok opština Danilovgrad za isti Zahtjev izdaje Urbanističko-tehničke uslove za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju pomoćnog objekta – fotonaponski paneli;
  - b) opština Podgorica za solarne sisteme preko 10 kW izdaje Odluku o određivanju lokacije sa elementima urbanističko-tehničkih uslova za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa

solarna elektrana, dok opština Nikšić izdaje Urbanističko-tehničke uslove za izradu tehničke dokumentacije za promjenu stanja u prostoru – rekonstrukciju objekta u smislu postavljanja fotonaponskih sistema na krovu objekta.

Izdavanjem dokumenta koji bi trebali da imaju isto značenje, ali su nažalost od opštine do opštine različito formulisani, može navesti Projektanta na pogrešne smjernice u smislu dalje razrade tehničke dokumentacije. Npr. kada opština za solarni (fotonaponski) sistem ispod 10 kW izda Urbanističko-tehničke uslove za izradu tehničke dokumentacije sasvim je očekivano od projektanta da nastavi izradu tehničke dokumentacije na većem nivou (izrada Glavnog projekta) što nije greška ali je nepotrebno, jer se u skladu sa poglavljem 3.1 sva procedura može završiti na nivou Idejnog rješenja i time značajno smanjiti vrijeme realizacije ovakvog sistema.

4. Neke opštine imaju jasnu formu Zahtjeva (prilog 3) za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta koji pripada tipu Fotonaponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW i Zahtjeva (prilog 3) za postavljanje odnosno građenje lokalnih objekata od opšteg interesa, dok određene opštine još uvijek ne posjeduju određenu formu i u tom slučaju potrebno je da se Investitor obrati Zahtjevom u slobodnoj formi ili Zahtjevom za urbanističko tehničke uslove (prilog 3.a), što dovodi do produžavanja roka realizacije sistema u dijelu dok Investitor ne sagleda u kojoj formi treba da preda Zahtjev prema opštini.
5. Dostupnost dokumenata na sajtovima opština prikazana je u tabeli 3 u sklopu poglavlja 2.2. Zapaženo je sledeće:
  - a) na pojedinim sajtovima nema osnovnih informacija kao što su kontakt podaci same institucije;
  - b) ni na jednom sajtu opštine ne postoji dostupna dokumentacija koja se odnosi na Odluku za Postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta i Odluku za Postavljanje odnosno građenje lokalnih objekata od opšteg interesa;
  - c) na većini sajtova ne postoji definisan Obrazac - Zahtjev za Postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta i Obrazac - Zahtjev za Postavljanje odnosno građenje lokalnih objekata od opšteg interesa (već se primjenjuje Obrazac – Zahtjev za Urbanističko tehničke uslove, prilog 3.a, ili se primjenjuje Zahtjev u slobodnoj formi, koji je ispravnije primijeniti).
6. Da bi se ODLUKA o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata i/ili ODLUKA o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa realizovala, pored odobrenja o građenju od strane lokalne samouprave nophodni su i
  - a) uslovu za izradu tehničke dokumentacije,
  - b) saglasnost na Idejno rješenje (odnosno Glavni projekat),
  - c) saglasnost za priključenje na elektrodistributivni sistem, itd.

koji se pribavljaju od CEDIS-a.

Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS) je tijelo koje izdaje Uslove za izradu tehničke dokumentacije, Saglasnost na Idejno rješenje (odnosno Glavni projekat), saglasnost za priključenje na elektrodistributivni sistem solarnih (fotonaponskih) sistema ispod 10 kW i solarnih elektrana od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca. Međutim, isti tek 13.09.2021. godine izdaje Tehničku preporuku: Tehnički zahtjevi za priključenje malih elektrana sa invertorskim sistemima snage do 30 kVA na niskonaponski distributivni sistem CEDIS-a. Ovo je dovodilo do problema, da Projektant kojeg je angažovao investitor može da pogriješi u tehničkom rješenju solarnog (fotonaponskog) sistema ispod 10 kW i solarnih elektrana od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca u Idejnom rješenju koje šalje u cilju pribavljanja Uslova za izradu tehničke dokumentacije prema CEDIS-u. Zatim, tim inženjera iz CEDIS-a daje komentare na urađeno Idejno rješenje, Projektant ga opet obrađuje, i postupak se ponavlja

dok se navedene dvije strane ne usaglase. Sada kada postoji navedena Tehnička preporuka proces može biti skraćen, ukoliko je Projektant ispoštuje, CEDIS-u je Idejno rješenje odmah prihvatljivo i oni izdaju Uslove za izradu tehničke dokumentacije u predviđenom roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja Zahtjeva. Međutim, kao što je navedeno tehnička preporuka se odnosi na elektrane maksimalne snage do 30 kVA (kW), a postoje solarne elektrane koje imaju pravo na razmjenu električne energije na mjestu konekcije a čija je odobrena priključna snaga korisnika veća od navedenih 30 kW, za šta CEDIS još uvijek ne posjeduje Tehničku preporuku što može prouokovati duže vrijeme usklađivanja dokumentacije na nivou Idejnog rješenja/Glavnog projekta između Projektanta i CEDIS-a (kakvih je slučajeva u praksi bilo), a pri čemu opet trpi Investitor u smislu nepribavljanja uslova u predviđenom petnaestodnevnom roku.

7. Lokalnoj samoupravi i CEDIS-u se osim uz određene obrazce Zahtjeva koji se predaju na arhivi institucije potrebno je predati i određene priloge koji prate navedeni Zahtjev. Međutim, uglavnom se traži da se prilozi predaju u hard copy (štampanoj) verziji, a pored toga redovno imamo primjere iz prakse gdje se navedena dokumentacija izgubi na putanji od arhive institucije do službenika institucije koji treba da je obradi. Zbog prethodno navedenog trpi Investitor u smislu neobrađivanja Zahtjeva od strane institucije u predviđenom roku.
8. Primijećeno je da postoji jedna procedura između institucija CEDIS i opštine Podgorica, a drugačija procedura između institucija CEDIS i ostalih Lokalnih samouprava. U skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) pravilna praksa je ova koja se primjenjuje između institucija CEDIS i opštine Podgorica. Ovo dovodi do zbunjivanja Investitora (a i Projektanata), ukoliko se oni o realizaciji sistema savjetuju sa Investitorima koji su sistem realizovali na nivou druge opštine ili ako se izvan lokala konultuju o proceduri realizacije sistema.
9. Uočeno je da Ugovor o kupoprodaji električne energije, koji Investitor potpisuje sa EPCG AD Nikšić - FC Snabdijevnje, a čiji nacrt pravi EPCG, nije izmijenjen u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici broj 01-1595/2 od 31. jula 2020. godine, konkretno u skladu sa članom 96 koji govori o Proizvodnji električne energije za sopstvene potrebe. Naime, EPCG AD Nikšić - FC Snabdijevnje u navedenom Ugovoru u članu 10 još uvijek pogrešno obračunava utošenu i proizvedenu električnu energiju proizvođača-potrošača i to na štetu korisnika (Investitora). Pogrešan način obračuna ogleda se u dijelu što ovakvim nacrtom Ugovora koji je dat u prilogu 9 dokumenta, obračun proizvedene električne energije proizvođača-potrošača vrši se na mjesečnom nivou, a morao bi biti na godišnjem nivou. Ispravan dio Ugovora je da se obračun potrošene električne energije proizvođača-potrošača vrši se na mjesečnom nivou, i taj do se zadržava.

5. NACRT PREPORUKA za unapređenje pravnog i institucionalnog okvira za prevazilaženje identifikovanih barijera, sa predlozima kako da se promijeni / dopuni zakonodavni okvir, kako da se poboljša institucionalna organizacija i koordinacija

U poglavlju 4. opisane su neke od uočenih barijera koje su se pojavljivale prilikom pripreme i realizacije projekata - ugradnja solarnih fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snadjevačem, dok će u nastavku biti dat Nacrt preporuka za prevazilaženje navedenih prepreka.

1. Predlaže se kao neophodno je donošenje/izmijena ODLUKE o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata u koju će uključiti i solarni (fotonaponski) sistemi ispod 10 kW i ODLUKE o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa u koju će uključiti solarne elektrane do 5 MW na nivou Loklanih samouprava koje to još uvijek nijesu uradile. Rok za donošenje navedenih odluka je istekao još u novembru 2021. godine.
2. Uočljivo je da opština Podgorica prednjači, u pozitivnom smislu, u sprovođenju Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata u koju su uključni i solarni (fotonaponski) sistemi ispod 10 kW i Odluke o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa u koju su uključene solarne elektrane do 5 MW. Predlaže se da Zajednica opština organizuje Okrugli sto gdje bi se sprovedla "Obuka prenosa najbolje prakse" sa opštine Podgorica na ostale Lokalne samouprave. Na obuci bi se, između ostalog, dale smjernice o:
  - a) tumačenju i načinu primjene navedenih odluka;
  - b) kategorisanju Zahtjeva od strane Investitora;
  - c) utvrdjenju forme odobrenja koja treba da izda Lokalna samouprava i koja bi trebala da je ista u najvećoj mogućoj mjeri na nivou svih Lokalnih samouprava;
  - d) sve nejasnoće službenika koji bi obrađivali navedena dokumenta, itd.
3. Predlaže se da sve Lokalne samouprave na svojim sajtovima imaju dostupne:
  - a) osnovne informacije kao što su kontakt podaci same institucije, adresa opštine i sekretarijata, itd;
  - b) Odluku za Postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta i Odluku za Postavljanje odnosno građenje lokalnih objekata od opšteg interesa;
  - c) definisan Obrazac - Zahtjev za Postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta i Obrazac - Zahtjev za Postavljanje odnosno građenje lokalnih objekata od opšteg interesa;
  - d) sve ostale smjernice koje službe/sekreterijati smatraju da su neophodne prilikom realizacije projekata - ugradnja solarnih fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snadjevačem;
4. Predlaže se da Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS)
  - a) objavi na svom sajtu Tehničku preporuku: Tehnički zahtjevi za priključenje malih elektrana sa invertorskim sistemima snage do 30 kVA na niskonaponski distributivni sistem CEDIS-a;
  - b) definiše/donese Tehničku preporuku: Tehnički zahtjevi za priključenje malih elektrana sa invertorskim sistemima snage preko 30 kVA na niskonaponski distributivni sistem CEDIS-a i objavi je na svom sajtu.
5. Predlaže se da Lokalna samouprava i CEDIS-u razmotre mogućnost elektronskog podnošenja Zahtjeva, otvarajući eArhivu, ne isključujući i mogućnost podnošenja Zahtjeva u hard copy (štampanoj verziji).
6. Predlaže se da Lokalna samouprava i CEDIS definišu proceduru izadavanja dokumenata u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18,

011/19, 082/20), koja će biti ista na nivou svih Lokalnih samouprava (a koja se već primjenjuje na teritoriji opštine Podgorica).

7. Predlaže se da Ugovor o kupoprodaji električne energije, koji Investitor potpisuje sa EPCG AD Nikšić - FC Snabdijevnje, a čiji nacrt pravi EPCG, bude izmijenjen u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici broj 01-1595/2 od 31. jula 2020. godine, konkretno u skladu sa članom 96 (citiran u poglavlju 2.1) koji govori o Proizvodnji električne energije za sopstvene potrebe. Ugovor je potrebno izmijeniti u članu 10 kako bi se pravilno obračunavala utošena i proizvedena električna energija proizvođača-potrošača.

6. EKO FOND - Javni konkurs za dodjelu subvencija za realizaciju projekata korišćenja obnovljivih izvora energije - za proizvodnju električne energije za sopstvene potrebe u mrežnom ili samostalnom radu „on-grid i off-grid fotonaponski sistemi“

Na osnovu člana 76 stav 4 Zakona o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16, 073/19), člana 13 Statuta Fonda za zaštitu životne sredine („Službeni list CG”, broj 61/19), Pravilnika o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenju sredstava Fonda za zaštitu životne sredine CG, Pravilnika o postupku objavljivanja javnog konkursa, vrednovanju prijave i odlučivanju o odabiru korisnika sredstava Fonda za zaštitu životne sredine CG, Pravilnika o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine CG, Pismo Sporazuma između Programa Ujedinjenih Nacija za razvoj i Fonda za zaštitu životne sredine Crne Gore o implementaciji projekta „Razvoj zelenih poslova u Crnoj Gori“ u kojem je UNDP implementacioni partner od 15.aprila 2021 godine, te Odluke odbora direktora Eko fonda o donošenju Godišnjeg programa raspisivanja javnih konkursa za 2021. godinu od 02.08.2021. godine (broj: 01-077/21-207/3), Eko fond objavljuje dana 04.08.2021. godine: Javni konkurs za dodjelu bespovratnih podsticajnih sredstava (subvencija) za sufinansiranje realizacije projekata korišćenja obnovljivih izvora energije - za proizvodnju električne energije (fotonaponskih sistema) uz primjenu razmjene na mjestu konekcije u okviru program „Fotonaponski paneli za privredu i poljoprivredu“.

Javni konkurs je uspješno realizovan zaključno sa 15.12.2021. godine, a pet (5) projekata je dobilo subvenciju u maksimalnom iznosu sredstava podrške koje korisnik može ostvariti za nabavku i instalaciju fotonaponskih sistema od 40% prihvatljivih troškova, odnosno maksimalno 25,000.00 €, u koji iznos je bio uključen PDV.

Realizovani projekti, sa opisom tehničkih karakteristika, dati su u poglavlju **7.3 Solarni (fotonaponski) sistemi ili solarne elektrane od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca - od ideje do realizacije.**

Neki od zahtjeva Eko fonda u pomenutom javnom konkursu nabrojani su u nastavku (izdvojeno iz poziva), pored kojih su navedeni i prepoznati problemi:

1. da se postojeće brojilo za obračun električne energije vodi na istog investitora fotonaponskog sistema odnosno vlasnika objekta – pri čemu se problem pokazao u dijelu da ovo nije utemeljeno ni jedno zakonskom regulativom, a obavezan je uslov u skladu sa pozivom;
2. da objekti na kojima je pokrenut postupak legalizacije ne mogu biti predmet finansiranja sve do pravnog okončanja postupka – problem se ogleda u dijelu što veliki broj objekata nije legalizovan zbog nepostojanja planske dokumentacije na konkretnoj lokaciji, što je direktna odgovornost Lokalne samouprave ili nadležnog Ministarstva, a Investitori trpe nemogućnošću realizacije korišćenja obnovljivog izvora energije;
3. da sve tražene izjave pozivom moraju biti ovjerene od strane notara ili nadležnog suda ili opštine – problem se ogleda u dijelu što se Investitor izlaže dodatnom trošku koji možda nije suštinski nophodan;
4. da u slučaju jednakog broja bodova prvenstvo ima korisnik koji je ranije predao prijavu – problem se ogleda u dijelu što na osnovu prethodno navedenih poglavlja može se zaključiti da datum predaje dokumentacije ne zavisi samo od Investitora i projektantsko/izvođačkog tima koji je angažovao već od Lokalne samouprave i CEDIS-a koji učestvuju u postupku;

5. u popisu dokumenata koje je potrebno da Investitor priloži uz prijavu za poziv zahtijeva se niz dokumentacije koju pribavlja od institucija kao što su: Centralni registar privrednih subjekata, Uprava prihoda Crne Gore, Uprava lokalnih javnih prihoda, Centralno klirniško depozitarno društvo, itd. – problem se prepoznaje u dijelu što je Investitoru potrebno mnogo vremena dok pribavi dokumentaciju (institucije navedene potvrde dosta sporo predaju) i što se svi papiri traže u hard copy (štampanoj) verziji;
6. rok od otvaranja poziva do podnošenja prijave i realizacije projekata je bio veoma kratak s obzirom na prikazanu problematiku u prethodnim poglavljima.

Prevazilaženje navedenih problema koji su primijećeni u praksi, predlaže se Eko fondu na sledeći način:

1. s obzirom da nije utemeljeno zakonskom regulativom, ukoliko se postojeće brojilo za obračun električne energije ne vodi na investitora fotonaponskog sistema odnosno vlasnika objekta predlaže se rješenje problem **izjavam kod notara ili ubrzanjem** procedure prevođenja brojila u CEDIS kao što je bila praksa do sada, o ovome bi Eko fond morao napraviti sastanak sa CEDIS-om;
2. s obzirom da objekti na kojima je pokrenut postupak legalizacije ne mogu biti predmet finansiranja sve do pravnog okončanja postupka, a isto ne zavisi uvijek samo od Investitora, predlaže se da se prihvati i ukoliko je Investitor krenuo u postupak legalizacije, i pribavio **Izveštaj revidenta** o postojanju bespravnog objekta na orto foto snimku i usklađenosti bespravnog objekta sa osnovnim urbanističkim parametrima i/ili smjernicama važećeg planskog dokumenta, o ovome bi Eko fond morao napraviti sastanak sa svakom upravom po na osob;
3. s obzirom da sve tražene izjave pozivom moraju biti ovjerene od strane notara ili nadležnog suda ili opštine predlaže se Eko fondu da **izjave mogu biti mjerodavne i prihvatljive ako su pravilno popunjene, potpisane i pečatom ovjerene**, dok za fizička lica koja su registrovana kod nadležnih organa za obavljanje samostalne djelatnosti i po tom osnovu ostvaruju prihode pečat nije potreban;
4. s obzirom da u slučaju jednakog broja bodova prvenstvo ima korisnik koji je ranije predao prijavu predlaže se Eko fondu da **isključi navedeni kriterijum** dok sve postojeće Lokalne samouprave ne usvoje Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata u koju će uključiti Solarni (fotonaponski) sistemi ili solarne elektrane do 10 kW odnosno Odluku o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa u koju će uključiti solarne elektrane do 5 MW, zatim dok sve postojeće Lokalne samouprave ne budu imale istu proceduru sa CEDIS-om;
5. s obzirom da se u popisu dokumenata koje je potrebno da Investitor priloži uz prijavu za poziv zahtijeva se niz dokumentacije koju pribavlja od institucija kao što su: Centralni registar privrednih subjekata, Uprava prihoda Crne Gore, Uprava lokalnih javnih prihoda, Centralno klirniško depozitarno društvo, itd. predlaže se Eko fondu da navedenu dokumentaciju prikuplja sam po dogovoru sa navedenim institucijama o slobodnom pristupu informacijama;
6. predlaže se Eko fondu da u naredni pozivima predvidi duži rok od otvaranja poziva do podnošenja prijave i realizacije projekata s obzirom na prikazanu problematiku u prethodnim poglavljima.

Navedenim mjerama bi se značajno ubrzala procedura realizacije Javnog konkursa Eko fonda, a zainteresovani kandidati (Investitori) bi bili izloženi nižem inicijalnom trošku i bili bi ispravniji u dijelu podnošenja prijave.

7. OD IDEJE DO REALIZACIJE – primjeri realizovanih OFF grid solarnih (fotonaponskih) sistema i fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem

7.1. OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi - od ideje do realizacije

OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi su sistemi koji proizvode električnu energiju, skladište električnu energiju i napajaju potrošače električnom energijom ostrvski, tj. ne rade paralelno sa elektrodistributivnom mrežom i koriste se na objektima na kojima elektrodistributivna mreža nije dostupna. Oni se kod nas koriste na nepristupačnim i udaljenim predjelima na kojima nemamo mogućnost korištenja mrežnih kapaciteta. Koriste se u telekomunikacionim kućama za potrebe napajanja baznih stanica, u domaćinstvima do kojih nema dostupnosti elektroenergetske infrastrukture, eko katunima, itd. Veoma je bitno napomenuti da više od osam stotina domaćinstava u Crnoj Gori već koristi ove sisteme, kao što možete vidjeti na slikama. OFF grid solarni (fotonaponski) sistemi u domaćinstvima su u većini malih snaga, odnosno „dovoljne“ snage da zadovolje potrebe korisnika. Obično je to samo rasvjeta, televizija, utičnice za punjenje mobilnih telefona, a kod nekih i zadovoljavanje nekih kućnih aparata kao što si frižider ili zamrzivač. Ovi sistemi su korišćeni uglavnom na crnogorskim katunima, gdje su velikom broju korisnika podigle nivo kvaliteta života u ljetnjim mjesecima, ali i u manastirima koji se nalaze na ostrvim jezera, kao što imamo primjer na Skadarskom jezeru. **Svaki sistem mora biti dimenzionisan po zahtjevu Investitora, tehničkim savjetima Izvošača radova i svaki mora imati prostor lake dogradnje u veći i bolji sa već postojećom opremom.**

Ukoliko angažovani Izvođač radova ima potrebnu opremu na stanju, potrebno je jedan (1) do dva (2) dana za realizaciju OFF grid solarnih (fotonaponskih) sistema.

Slika 6. Primjeri nekih realizovanih OFF grid solarnih (fotonaponskih) sistema u Crnoj Gori

Slika 7. Primjer realizovanog OFF grid solarnog (fotonaponskog) sistema u Crnoj Gori u ljetnjem i zimskom periodu

7.2. Solarni (fotonaponski) sistemi ispod 10 kW - od ideje do realizacije

U ovom poglavlju biće prikazani neki od solarnih (fotonaponskih) sistema ispod 10 kW koji su priključeni po principu razmjene električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem.

Na slici 8 prikazan je solarni (fotonaponski) sistem ukupno **instalisan snage od 4.34 kWp** realizovan na teritoriji opštine Danilovgrad. Sistem se sastoji od 14 panela, monokristalnog tipa, jedinične snage od 310 Wp, podkonstrukcije za solarne (fotonaponske panele) koja zajedno sa panelima omogućava i vid tende iznad bazena, solarnih kablova, invertera (pretvarača DC struje u AC struju) jedinične snage 4 kVA, razvodne table u neposrednoj blizini invertera, AC kablovskog razvoda u kablovskom rovu i priključno mjernog ormara u kojem su smješteni i kontrolno brojilo solarnog (fotonaponskog) sistema i obračunsko brojilo proizvođača-potrošača. Ugovor između Investitora i izvođača radova potpisan je u februaru 2021. godine. Međutim, realizacija sistema je završena tek u septembru 2021. godine (**čak sedam (7) mjeseci kasnije**), pri čemu je sama montaža sistema trajala dva (2) dana. Razlog ovako dugačke realizacije je:

- a) opštini Danilovgrad Investitor je podnio zahtjev za izdavanje odobrnja o postavljanju pomoćnog objekta fotonaponskog sistema od 4 kVA u februaru 2021. godine, a opština je Urbanističko-tehničke uslove za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju pomoćnog objekta – fotonaponski paneli izdala tek u julu 2021. godine;
- b) Investitor je podnio zahtjev prema CEDIS-u početkom juna 2021. godine za izdavanje Uslova za izradu tehničke dokumentacije, međutim Investitor je bila žena (supruga), a vlasnik obračunskog brojila objekta je bio muškarac (suprug). Vlasništvo (susvojina) objekta bila jedna polovina na suprugu, a druga polovina na supruga, međutim CEDIS je zahtijevao da obračunsko brojilo bude u vlasništvu Investitora, u ovom slučaju supruge, zbog čega se moralo pristupiti prevodu vlasništva nad brojilom sa supruga na suprugu. Tek nakon obavljene prethodno navedene procedure, CEDIS je pristupio izdavanju traženih uslova i iste izdao u krajem jula 2021. godine;
- c) nakon toga Investitor je podnio zahtjev za Izdavanje saglasnosti za priključenje prema CEDIS-u i istu dobio sredinom avgusta 2021. godine, i pristupilo se montaži solarnog (fotonaponskog) sistema;
- d) nakon toga stekli su se uslovi za Zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane do 10 kW) sa CEDIS-om i Ugovora o kupoprodaji električne energije sa EPCG koji su realizovani tokom septembra 2021. godine.

Slika 8. Primjer realizovanog solarnog (fotonaponskog) sistema 4.34 kWp

Na slici 9 prikazan je solarni (fotonaponski) sistem ukupno **instalisan snage od 5.58 kWp** realizovan na teritoriji opštine Danilovgrad. Sistem se sastoji od 18 panela, monokristalnog tipa, jedinične snage od 310 Wp, podkonstrukcije za solarne (fotonaponske panele) koja se postavlja dijelom na kosom krovu a dijelom na ravnom krovu prema želji Investitora, solarnih kablova, invertera (pretvarača DC struje u AC struju) jedinične snage 5 kVA, razvodne table u neposrednoj blizini invertera, AC kablovskog razvoda u kablovskom rovu i priključno mjernog ormara u kojem su smješteni i kontrolno brojilo solarnog (fotonaponskog) sistema i obračunsko brojilo proizvođača-potrošača. Ugovor između Investitora i izvođača radova potpisan je u aprilu 2021. godine. Međutim, realizacija sistema završena je u avgustu 2021. godine (**četiri (4) mjeseci kasnije**), pri čemu je sama montaža sistema trajala dva (2) dana. Razlog ovako dugačke realizacije je:

- a) opštini Danilovgrad Investitor je podnio zahtjev za izdavanje odobrnja o postavljanju pomoćnog objekta fotonaponskog sistema od 5 kVA u aprilu 2021. godine, a opština je Urbanističko-tehničke uslove za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju pomoćnog objekta – fotonaponski paneli izdala krajem maja 2021. godine;
- b) Investitor je podnio zahtjev prema CEDIS-u krajem maja 2021. godine za izdavanje Uslova za izradu tehničke dokumentacije, međutim Investitor je bio sin, a vlasnik obračunskog brojila objekta je bio preminuli otac. Međutim CEDIS je zahtijevao da obračunsko brojilo bude u vlasništvu Investitora, u ovom slučaju sina, zbog čega se moralo pristupiti prevodu vlasništva nad brojilom. Tek nakon obavljene prethodno navedene procedure, CEDIS je pristupio izdavanju traženih uslova i iste izdao sredinom juna 2021. godine;
- c) nakon toga Investitor je podnio zahtjev za Izdavanje saglasnosti za priključenje prema CEDIS-u i istu dobio krajem juna 2021. godine, i pristupilo se montaži solarnog (fotonaponskog) sistema;
- d) nakon montaže sistema Invstitor je angažovao ovlašćenu organizaciju za potrebe mjerenja postojećeg uzemljenja objekta, gdje prvo mjerenje nije zadovoljilo neophodne parametre, zbog čega je Investitor morao da dograđuje postojeći sistem uzemljenja a ovlašćena organizacija da pristupi ponovnom mjerenju;

- e) nakon toga stekli su se uslovi za Zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane do 10 kW) sa CEDIS-om i Ugovora o kupoprodaji električne energije sa EPCG koji su realizovani tokom avgusta 2021. godine.

Slika 9. Primjer realizovanog solarnog (fotonaponskog) sistema 5.58 kWp

7.3. Solarni (fotonaponski) sistemi ili solarne elektrane od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca - od ideje do realizacije

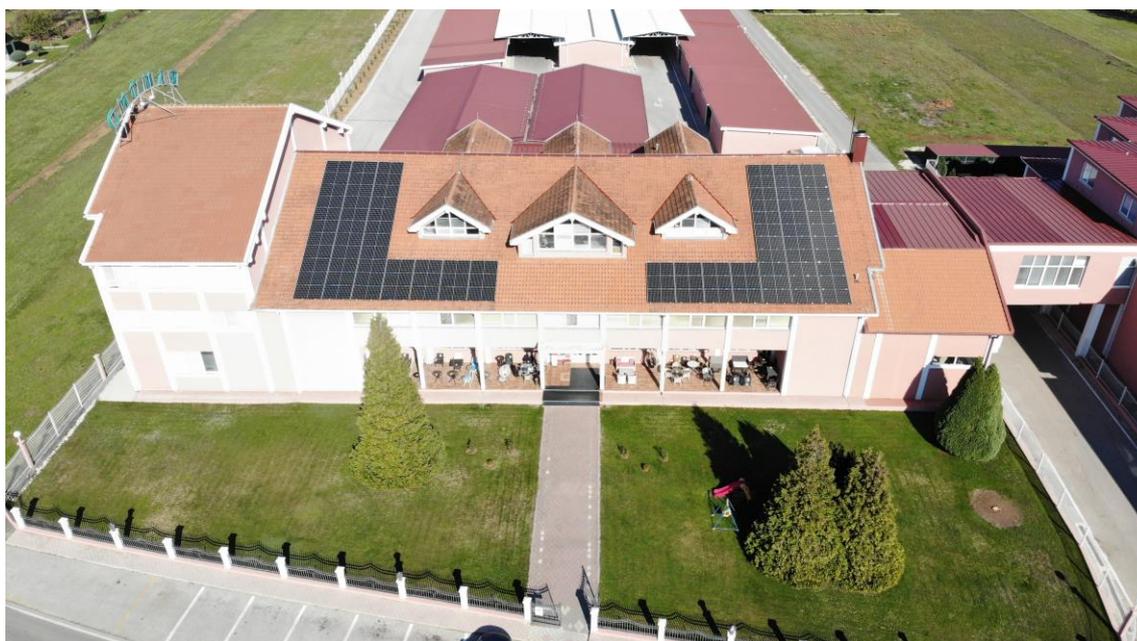
U ovom poglavlju biće prikazani neki od solarnih (fotonaponskih) sistema ili solarnih elektrana od 10 kW do odobrene priključne snage krajnjeg kupca koji su priključeni po principu razmjene električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem. U realizaciji sistema u nastavku učestvovao je **EKO FOND sa dodjelom subvencija za realizaciju projekata korišćenja obnovljivih izvora energije u iznosu od 40% procijenjene investicije projekta odnosno do maksimalno 25.000,00 €.**

Na slici 10 prikazan je solarni (fotonaponski) sistem ukupno **instalisan snage od 28.125 kWp** realizovan na teritoriji opštine Podgorica. Sistem se sastoji od 75 panela, monokristalnog tipa, jedinične snage od 375 Wp, podkonstrukcije za solarne (fotonaponske panele) koja se postavlja na kosom krovu izbjegavanjem sjenke od atike, invertera (pretvarača DC struje u AC struju) jedinične snage 10 kVA i 25 kVA, razvodne table u neposrednoj blizini invertera, AC kablovskog razvoda, kontrolno mjernog ormara u kojem je smješteno kontrolno brojiilo solarnog (fotonaponskog) sistema, dok je obračunsko brojiilo proizvođača-potrošača ostalo na već ostojejoj lokaciji. Ugovor između Investitora i Izvođača radova potpisan je u septembru 2021. godine, a realizacija sistema završena je već u decembru 2021. godine.

Slika 10. Primjer realizovanog solarnog (fotonaponskog) sistema 28.125 kWp uz subvenciju Eko Fond-a

Na slici 11 prikazan je solarni (fotonaponski) sistem ukupno **instalisan snage od 33.75 kWp** realizovan na teritoriji opštine Nikšić. Sistem se sastoji od 90 panela, monokristalnog tipa, jedinične snage od 375 Wp, podkonstrukcije za solarne (fotonaponske panele) koja se postavlja na kosom krovu koji je pokriven crijepom, invertera (pretvarača DC struje u AC struju) jedinične snage 15 kVA, razvodne table u neposrednoj blizini invertera, AC kablovskog razvoda u kablovskom rovu i priključno mjernog ormara u kojem su smješteni i kontrolno brojilo solarnog (fotonaponskog) sistema i obračunsko brojilo proizvođača-potrošača. Ugovor između Investitora i Izvođača radova potpisan je u septembru 2021. godine, a realizacija sistema završena je već u decembru 2021. godine.

Slika 11. Primjer realizovanog solarnog (fotonaponskog) sistema 33.75 kWp uz subvenciju Eko Fond-a

Na slici 12 prikazan je solarni (fotonaponski) sistem ukupno **instalisan snage od 50.49 kWp** realizovan na teritoriji opštine Nikšić. Sistem se sastoji od 153 panela, monokristalnog tipa, jedinične snage od 330 Wp, podkonstrukcije za solarne (fotonaponske panele) koja se postavlja na kosom krovu koji je pokriven crijepom, invertera (pretvarača DC struje u AC struju) jedinične snage 10 kVA, 15 kVA, 20 kVA, razvodne table u neposrednoj blizini invertera, AC kablovskog razvoda u kablovskom rovu i priključno mjernog ormara u kojem su smješteni i kontrolno brojilo solarnog (fotonaponskog) sistema i obračunsko brojilo proizvođača-potrošača. Ugovor između Investitora i Izvođača radova potpisan je u septembru 2021. godine, a realizacija sistema završena je već u decembru 2021. godine.

Slika 12. Primjer realizovanog solarnog (fotonaponskog) sistema 50.49 kWp uz subvenciju Eko Fond-a

Na slici 13 prikazan je solarni (fotonaponski) sistem ukupno **instalisan snage od 77.81 kWp** realizovan na teritoriji opštine Podgorica. Sistem se sastoji od 251 panel, monokristalnog tipa, jedinične snage od 310 Wp, podkonstrukcije za solarne (fotonaponske panele) koja se postavlja na kosom krovu koji je pokriven crijepom, invertera (pretvarača DC struje u AC struju) jedinične snage 10 kVA, 15 kVA, 20 kVA, razvodne table u neposrednoj blizini invertera, AC kablovskog razvoda u kablovskom rovu i priključno mjernog ormara u kojem su smješteni i kontrolno brojilo solarnog (fotonaponskog) sistema i obračunsko brojilo proizvođača-potrošača. Ugovor između Investitora i Izvođača radova potpisan je u februaru 2021. godine. Međutim, realizacija sistema završena je u decembru 2021. godine (**deset (10) mjeseci kasnije**), pri čemu je sama montaža sistema trajala deset (10) dana. Razlog ovako dugačke realizacije je: što u trenutku podnošenja zahtjeva za Postavljanje odnosno građenje lokalnih objekata od opšteg interesa prema opštini Podgorica, opština još uvijek nije imala donešenu Odluku o građenje lokalnih objekata od opšteg interesa u koju spadaju i solarne elektrane do 5 MW.

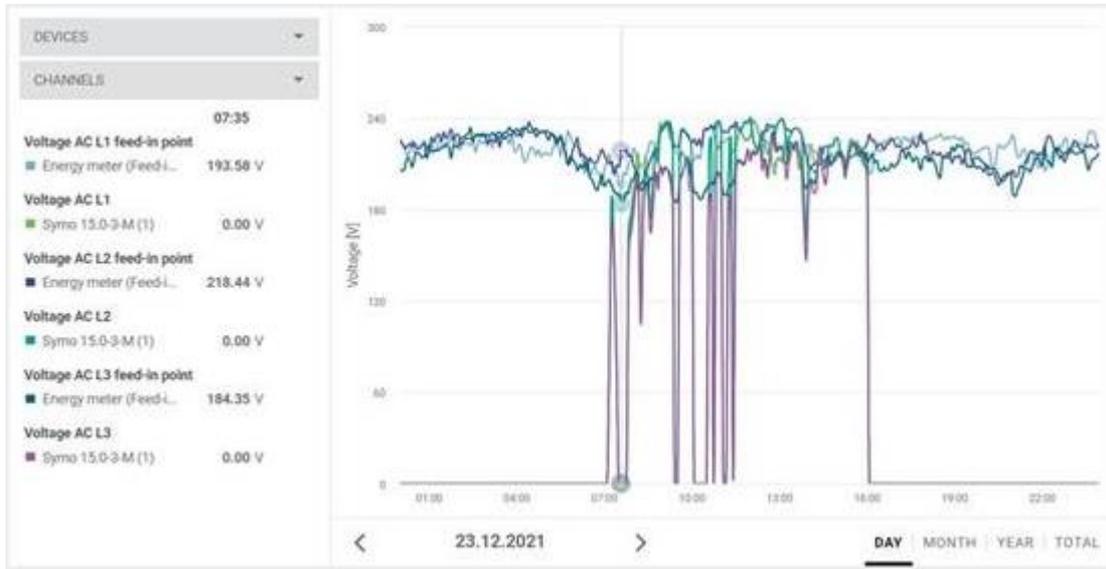

Slika 13. Primjer realizovanog solarnog (fotonaponskog) sistema 77.81 kWp uz subvenciju Eko Fond-a

Na slici 15 prikazan je solarni (fotonaponski) sistem ukupno **instalisan snage od 32.76 kWp** realizovan na teritoriji opštine Nikšić. Sistem se sastoji od 72 panela, monokristalnog tipa, jedinične snage od 455 Wp, podkonstrukcije za solarne (fotonaponske panele) koja se postavljala na kosom krovu koji je pokriven dijelom crijepom a dijelom limom, invertera (pretvarača DC struje u AC struju) jedinične snage 15 kVA, razvodne table u neposrednoj blizini invertera, AC kablovskog razvoda u kablovskom rovu i priključno mjernog ormara u kojem su smješteni, smart meter brojilo Investitora (samoinicijativni nadzor i kontrola sistema), kontrolno brojilo solarnog (fotonaponskog) sistema i obračunsko brojilo proizvođača-potrošača. Ugovor između Investitora i Izvođača radova potpisan je u septembru 2021. godine, a realizacija sistema završena je već u decembru 2021. godine. Međutim problematika realizacije sistema uočena je u sledećem:

- a) prikupljanje dokumentacije koja se tiče Katastra i nepotpunih katastarskih dokumenata tj. ne postoji List nepokretnosti za svaki objekat bez obzira na to što je legalizovan, a jedan je od ključnih uslova za instaliranje fotonaponskog sistema;
- b) neinformisanost administracije (službenika koji bi trebali prontno reagovati i izdati traženi dokument);
- c) neusaglašenost državnih institucija sa lokalnom samoupravom (CEDIS-Opština-Katastar);
- d) problem sa kvalitetom snadbijevanja (loše naponske prilike u distributivnoj mreži), na slici 14 prikazan je grafik naponskih prilika u tački priključenja solarnog (fotonaponskog sistema), ono što se primjećuje je da "propad" napona prouzrokuje automatsko isključenje solarnog (fotonaponskog sistema) jer se nijesu stekle nominalne vrijednosti elektrodistributivne mreže koje je distributivni sistem dužan da obezbijedi svakom legalnom korisniku, a zbog navedenog korisnik (Investitor) trpi štetu.

Ističe se da je monitoring parametara solarnog (fotonaponskog sistema) odnosno solarne elektrane dobro rješenje da bi se uočili svi problemi u funkcionisanju fotonaponske elektrane i edukuju krajnji korisnici o tehnologiji i značaju njenog korišćenja.

Slika 14. Grafik naponskih prilika u tački priključenja solarnog (fotonaponskog sistema)

Slika 15. Primjer realizovanog solarnog (fotonaponskog) sistema 32.76 kWp uz subvenciju Eko Fond-a

7.4. Tehno-ekonomska analiza fotonaponskih sistema sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije sa snabdjevačem

Cijena sirovine za izradu fotonaponske ćelije prethodnih godina dostigla je svoj minimum, dok je sredinom 2020. godine ova cijena počela da raste. Zbog aktualne Covid situacije troškovi transporta su se takođe uvećali kao i vrijeme isporuke opreme. Pored svega navedenog, ugradnja solarnih sistema za sopstvene potrebe domaćinstava, kao i solarnih elektrana za komercijalnu upotrebu ima svoju opravdanost, što će biti pokazano u nastavku dokumenta.

Tabela 4. Proizvodnja električne energije iz solarnog (fotonaponskog) sistema od 10 kW na teritoriji opštine Podgorica

Mjesec	Ed (kWh)	Em (kWh)	Hd (kWh/m ²)	Hm (kWh/m ²)	Sdm (kWh)
Januar	25.96	804.65	2.60	80.46	3.89
Februar	26.95	754.70	2.70	75.47	4.04
Mart	34.40	1066.28	3.44	106.63	5.16
April	39.91	1197.17	3.99	119.72	5.99
Maj	42.28	1310.81	4.23	131.08	6.34
Jun	44.60	1338.08	4.46	133.81	6.69
Jul	48.26	1495.94	4.83	149.59	7.24
Avgust	45.19	1400.98	4.52	140.10	6.78
Septembar	41.98	1259.36	4.20	125.94	6.30
Oktober	35.73	1107.64	3.57	110.76	5.36
Novembar	27.02	810.66	2.70	81.07	4.05
Decembar	23.46	727.15	2.35	72.71	3.52
Prosječno godišnje	36.31	1106.12	3.63	110.61	5.45
Ukupna godišnja proizvodnja električne energije (SEp)				13273.41 kWh	

Gdje su opšti ulazni podaci i legenda simbola sledeći:

- Nominalna snaga instalisanog sistema: 10 kWp
- Gubici sistema (kablovi, inverteri): 14%
- Fiksni nagib solarnih panela: 10°-15° na krovu objekta (kosi krov, paneli prate ugao krova)
- Ed: Prosječna dnevna proizvodnja električne energije iz datog sistema (kWh)
- Em: Prosječna mjesečna proizvodnja električne energije iz datog sistema (kWh)
- Hd: Prosječna dnevna suma globalnog zračenja po kvadratnom metru koju primaju paneli datog sistema (kWh/m²)
- Hm: Prosječna mjesečna suma globalnog zračenja po kvadratnom metru koju primaju paneli datog sistema (kWh/m²)

Tabela 5. Potrošnja objekta (sa odobrenom priključnom snagom od 16 kW) na nivou obračunskog mjesta – ujeno i tačka priključenja solarnog (fotonaponskog) sistema

Prosječna mjesečna potrošnja objekta	1120.00 kWh
Prosječna godišnja potrošnja objekta (OBp)	13440.00 kWh

Prosječna godišnja potrošnja objekta nakon instaliranja solarnog (fotonaponskog) sistema (OBp) - (SEp)	166.56 kWh
--	------------

Tabela 6. Tehno-ekonomska analiza ugradnje solarnog (fotonaponskog) sistema od 10 kW sa razmjenom električne energije na mjestu konekcije – grupa potrošnje 0.4 kV, domaćinstva, dvotarifno mjerenje (sa odobrenom priključnom snagom objekta od 16 kW)

Vrijednost investicije ugradnje solarnog sistema od 10 kW na kosom krovu, a u skladu sa Tehničkom preporukom CEDIS-a broj 10-10-28948 od 13.09.2021. godine	10,550.00 € ¹
Procjena godišnjih prihoda pri otkupnoj cijeni od 108.299 €/MWh	1,437.45 € ²
Prosti period povraćaja (Investicija/Godišnji prihod)	7.33 godina

¹ Cijene su izražene bez uračunatog PDV-a. Pri izradi tehno-ekonomske analize uzete su cijene koje su aktuelene u periodu pisanja ovog dokumenta.

² Cijene su izražene bez uračunatog PDV-a. Pri izradi tehno-ekonomske analize uzete su cijene koje su aktuelene u periodu pisanja ovog dokumenta.

8. PRILOZI - zakonodavni i institucionalni okvir za dalje unapređenje koncepta proizvođača - potrošača u Crnoj Gori

Prilog 1: Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata

Prilog 1.a – Andrijevica
Prilog 1.b – Bar
Prilog 1.c – Berane
Prilog 1.d – Cetinje
Prilog 1.e – Danilovgrad
Prilog 1.f – Herceg Novi
Prilog 1.g – Kolašin
Prilog 1.h – Kotor
Prilog 1.i – Nikšić
Prilog 1.j – Plav
Prilog 1.k – Plužine
Prilog 1.m – Podgorica

Prilog 2: Odluke o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa

Prilog 2.a – Andrijevica
Prilog 2.b – Bar
Prilog 2.c – Bijelo Polje
Prilog 2.d – Cetinje
Prilog 2.e – Danilovgrad
Prilog 2.f – Herceg Novi
Prilog 2.g – Kolašin
Prilog 2.h – Nikšić
Prilog 2.i – Plužine
Prilog 2.j – Podgorica
Prilog 2.k – Tivat
Prilog 2.m – Ulcinj

Prilog 3 – Zahtjevi za građenje

Prilog 3.a - Zahtjev za Odobrenje postavljanja odnosno građenja pomoćnog objekta (primjer slobodne forme)
Prilog 3.b – Zahtjev za izdavanje Odluke sa elementima urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa (primjer slobodne forme)
Prilog 3.c – Zahtjev za izdavanje Odobrenja za postavljanje odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa (primjer slobodne forme)

Prilog 4 – Zahtjev prema CEDIS-u za izdavanje Uslova za izradu tehničke dokumentacije

Prilog 5 - Zahtjev prema CEDIS-u za Izdavanje saglasnosti za priključenje

Prilog 6 - Zahtjev prema CEDIS-u za Zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane do 10 kW)

Prilog 7 - Izjava ovlaštenog inženjera koji rukovodi građenjem objekta u cjelini

Prilog 7.a - Izjava ovlaštenog inženjera koji rukovodi izvođenjem pojedinih vrsta radova na građenu objekta

Prilog 8 - Tehnička preporuka izdata od strane CEDIS-a broj 10-10-28948 od 13.09.2021. godine

Prilog 9 - Ugovor o kupoprodaji električne energije sa EPCG-om (Nacrt tipskog Ugovora)

Prilog 10 – Obrazac za izdavanje saglasnosti na Glavni projekat

Prilog 11 - Prijava građenja objekta

Prilog 12 - Zahtjev za Zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane preko 10 kW) sa CEDIS-om

8.1. Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata

Prilog 1.a – Andrijevica

Prilog 1.b – Bar

Prilog 1.c – Berane

Prilog 1.d – Cetinje

Prilog 1.e – Danilovgrad

Prilog 1.f – Herceg Novi

Prilog 1.g – Kolašin

Prilog 1.h – Kotor

Prilog 1.i – Nikšić

Prilog 1.j – Plav

Prilog 1.k – Plužine

Prilog 1.m – Podgorica

Na osnovu člana 118 i 119 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", broj 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), člana 38 stav1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG", broj 2/18, 34/19 i 28/20) člana 35 Statuta Opštine Andrijevica ("Službeni list CG - opštinski propisi", broj 32/18) Skupština opštine Andrijevica na sjednici održanoj 30.6.2021. godine, donijela je

Odluku o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji opštine Andrijevica

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 20/2021 od 9.7.2021. godine, a stupila je na snagu 17.7.2021.

I OPŠTA ODREDBA

Član 1

Ovom odlukom propisuju se vrste pomoćnih objekata, koji služe korišćenju stambenog ili drugog objekta, a postavljaju se odnosno grade na istoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli, kao i uslovi i postupak za njihovo postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje.

II VRSTE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 2

Pomoćnim objektima u smislu ove odluke, smatraju se:

- Tip 1: pomoćni objekti koji čine funkcionalnu i ekonomsku cjelinu sa objektom čijem korišćenju služi pomoćni objekat, kao što su: podzemne i nadzemne garaže, ostave, magacini, drvarnice, ljetnje kuhinje, portirnice, objekti za radnike obezbjeđenja, objekti za naplatu i sl.;

- Tip 2: pomoćne objekte infrastrukture kao što su: septičke jame, bunari, cistijerne za vodu, rezervoari, bistijerne, šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi, fono-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta;

- Tip 3: pomoćni objekti uređenja terena kao što su: ograde, podzide međa, potporni zidovi, otvoreni bazeni, fontane i sl.;

- Tip 4: ekonomski objekti na poljoprivrednom gazdinstvu (objekti za gajenje životinja, prateći objekti za gajenje životinja, objekti za skladištenje stočne hrane, objekti za smještaj poljoprivredne mehanizacije, alata i oruđa, objekti za skladištenje poljoprivrednih proizvoda i drugi slični objekti);

- Tip 5: pristupne rampe, liftovi i slični objekti za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom.

Izuzetno, ograde i potporni zidovi mogu se postavljati, odnosno graditi i ako na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli nije izgrađen objekat, pod uslovima propisanim ovom odlukom.

III USLOVI ZA POSTAVLJANJE, ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 3

Na jednoj urbanističkoj, odnosno katastarskoj parceli dozvoljeno je postavljanje, odnosno građenje samo jednog pomoćnog objekta tipa 1 i više pomoćnih objekata tipa 2, 3, 4 i 5.

Postavljanje, odnosno građenje pomoćnog objekta nije dozvoljeno na urbanističkoj parceli na kojoj je izgrađen stambeni objekat namijenjen za kolektivno stanovanje, izuzev ako objekat nema podrumski prostor.

Nije dozvoljena promjena namjene pomoćnog objekta u stambeni ili poslovni objekat.

Član 4

Pomoćni objekat postavlja se, odnosno gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno u granicama katastarske parcele ukoliko nije donijet plan detaljne razrade.

Planski parametri u smislu zauzetosti i izgrađenosti urbanističke, odnosno katastarske parcele za pomoćne objekte tipa 2 i 3 se ne primjenjuju.

Ukoliko se pomoćni objekat postavlja, odnosno gradi na prostoru za koji nije donijet plan detaljne razrade ili ako planom detaljne razrade za isti nijesu utvrđeni uslovi postavljanja, odnosno građenja, uslovi se određuju odredbama ove odluke.

Član 5

Nadzemni pomoćni objekat postavlja se, odnosno gradi u granicama urbanističke, odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 1 m od njene granice.

Podzemni pomoćni objekat postavlja se, odnosno gradi u granicama urbanističke, odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 1 m od njene granice.

Izuzetno od stava 1 i 2 ovog člana, pomoćni objekat, osim ograde i potpornog zida se može graditi uz granicu urbanističke, odnosno katastarske parcele, po prethodno pribavljenoj saglasnosti vlasnika susjedne urbanističke, odnosno katastarske parcele.

Član 6

Pomoćni objekat tipa 1 može biti maksimalne spratnosti P (prizemlje), a ukoliko je teren u nagibu, spratnosti S (suturen).

Maksimalna dozvoljena bruto razvijena građevinska površina (BRGP) pomoćnog objekta iz stava 1 ovog člana može biti do 30 m².

Maksimalna svijetla visina prostorija u pomoćnom objektu je 2,60 m.

Član 7

Na osnovu planskog dokumenta detaljne razrade mogu se po granici urbanističke parcele u cjelosti ili djelimično postavljati, odnosno graditi ograde.

Na teritoriji koja nije pokrivena planskim dokumentom detaljne razrade, ograde se mogu postavljati i granicom katastarske parcele.

Izuzetno, mogu se postavljati privremene žičane ograde granicom katastarske, odnosno urbanističke parcele u zahvatu planskog dokumenta detaljne razrade, do privođenja zemljišta planiranoj namjeni.

Zabranjuje se postavljanje, odnosno građenje ograde sa metalnim šiljcima, od bodljikave žice i svih drugih ograda koje ugrožavaju bezbjednost ljudi, odnosno narušavaju estetsku vrijednost okoline.

Član 8

Maksimalna visina ograde kojom se ograđuje urbanistička ili katastarska parcela na kojoj je planirana izgradnja stambenog objekta iznosi 1,6 m.

Ograda može biti prozirna i neprozirna, a materijalizacija može biti kamen, beton, metal, zelena ograda ili kombinacija navedenih materijala.

Prema javnim površinama ograda mora biti prozirna, iznad visine od 60 cm, izuzev ako se postavlja živa ograda, a materijali moraju biti u skladu sa ambijentom.

Prema susjednim urbanističkim odnosno katastarskim parcelama visina neprozirne ograde može iznositi do 80 cm.

Član 9

Na urbanističkim, odnosno katastarskim parcelama na kojima je planirana izgradnja objekta čija je namjena izgradnja skladišta, servisa i industrije mogu se graditi ograde visine do 2,2 m na urbanističkoj, odnosno katastarskoj parceli na kojoj je planirana izgradnja objekta posebne namjene (diplomacija, bezbjednost, odbrana i sl.) ograda se gradi u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Za objekte iz stava 2 ovog člana, može se izdati odobrenje za postavljanje ograde i van granica urbanističke parcele, ukoliko su riješeni imovinsko-pravni odnosi, odnosno data saglasnost vlasnika, na kojem se ista postavlja, u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Član 10

Pomoćni objekti tipa 1 mogu se postavljati, odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Nije dozvoljeno postavljanje, odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza.

Član 11

Na dijelu teritorije opštine Andrijevića na kojoj nije izgrađena komunalna infrastruktura (vodovodna i kanalizaciona), u okviru urbanističke, odnosno katastarske parcele, mogu se graditi pomoćni objekti tipa 2: septičke jame, bunari, cistijerne za vodu, rezervoari i bistijerne. Pomoćni objekti tipa 2: šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski

sistemi, foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW mogu se graditi na cijeloj teritoriji Opštine Andrijevića.

Član 12

Pomoćni objekti tipa 3 mogu se postavljati, odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Maksimalna visina potpornog zida može biti do 3 m.

Prema javnoj površini potporni zid mora biti estetski obrađen ili obložen kamenom.

Član 13

Pomoćni objekti tipa 4 mogu se postavljati, odnosno graditi na jednoj ili više katastarskih parcela koje su po namjeni poljoprivredno zemljište i čija je površina najmanje 300 m², s tim što bruto razvijenu građevinsku površinu objekta organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora, prilikom izdavanja tehničko-estetskih uslova, određuje prema stvarnim potrebama poljoprivrednog gazdinstva, a na osnovu službene evidencije organa lokalne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede.

Pomoćni objekti iz stava 1 ovog člana mogu se postavljati, odnosno graditi na način da se ne ugrožavaju parcele susjednih vlasnika, pri čemu osnova pomoćnog objekta mora biti udaljena od granica susjednih katastarskih parcela koje su u svojini drugih lica najmanje 5 metara.

Član 14

Pomoćni objekti tipa 5 mogu se postavljati, odnosno graditi na građevinskom zemljištu u državnoj i privatnoj svojini, pod uslovom da ne narušavaju postojeće gradske i druge funkcije, ne ugrožavaju uređene javne zelene površine i ne ugrožavaju kolske i pješačke komunikacije.

IV POSTUPAK ZA POSTAVLJANJE, ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 15

Organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja i izgradnje objekata izdaje uslove za postavljanje, odnosno građenje pomoćnog objekta. Uslovi za postavljanje, odnosno građenje se izdaju u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja se list nepokretnosti i kopija katastarskog plana.

Uslove koje prema posebnim propisima izdaju nadležni organi i druga pravna lica, a koji su neophodni za izradu tehničke dokumentacije, organ lokalne uprave pribavlja po službenoj dužnosti od nadležnih organa i pravnih lica.

Ako nadležni organi, odnosno pravna lica ne dostave uslove iz stava 4 ovog člana u roku od 10 (deset) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa uslovima utvrđenim na osnovu ove odluke.

Zahtjev za izdavanje uslova i uslovi izdati u pisanoj formi objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku od 7 (sedam) dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno izdavanja.

Član 16

Tehničku dokumentaciju za postavljanje, odnosno građenje pomoćnog objekta izrađuje privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koje ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuju pitanja planiranja prostora i izgradnje objekata.

Tehnička dokumentacija se izrađuje na osnovu uslova izdatih u skladu sa ovom odlukom.

Tehnička dokumentacija za građenje pomoćnog objekta izrađuje se na nivou idejnog rješenja, izuzev za ekonomske objekte za koje je potrebna izrada revidovanog glavnog projekta u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Izuzetno od odredbi stava 1 ovog člana tehničku dokumentaciju za postavljanje pomoćnog objekta koji se postavlja kao gotov proizvod, odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača.

Član 17

Pomoćni objekat se postavlja, odnosno gradi na osnovu prijave i dokumentacije propisane ovom odlukom.

Dokumentacija iz stava 1 ovog člana sadrži;

- 1) Dokaz o pravu svojine, odnosno drugom pravu na zemljištu;
- 2) Tehničku dokumentaciju urađenu na nivou idejnog rješenja, izrađenu u četiri primjerka od kojih su dva u zaštićenoj digitalnoj formi (u skladu sa urbanističko-tehničkim uslovima);
- 3) Saglasnosti, mišljenja i druge dokaze utvrđene posebnim propisima;
- 4) Analizu privrednog društva iz člana 122 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20) sa izjavom lica koje je ispitivalo statičku stabilnost objekta na kojem se postavlja pomoćni objekat tipa 2 foto-naponski panel.

Izuzetno od odredbi stava 2 ovog člana, tehničku dokumentaciju za postavljanje pomoćnog objekta koji se postavlja kao gotov proizvod, odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača.

Nakon podnošenja prijave iz stava 1 ovog člana i nakon izvršene provjere, nadležni inspekcijski organ lokalne uprave u roku od 15 dana utvrđeno stanje konstatuje u formi zapisnika i isto dostavlja Investitoru.

Prijava iz stava 1 objavljuje se na sajtu organa lokalne samouprave, u roku od jednog dana od dana podnošenja prijave.

Član 18

Prijavu građenja investitor je dužan da podnese nadležnom organu u roku od 15 dana prije početka postavljanja, odnosno građenja pomoćnog objekta.

Investitor je dužan da postavljanje, odnosno građenje pomoćnog objekta započne u roku od jedne godine od dana izdavanja odobrenja.

Ako investitor ne započne postavljanje, odnosno građenje pomoćnog objekta u roku iz stava 1 ovog člana, prestaje mu pravo postavljanja, odnosno građenja objekta po izdatom odobrenju.

V NADZOR

Član 19

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši Služba komunalne policije.

Kada utvrdi da se postavljanje, odnosno građenje pomoćnog objekta vrši bez prijave nadležnog organa ili da se isti postavlja, odnosno gradi suprotno prijavi, organ iz stava 1 ovog člana obavještava Komunalnu inspekciju radi preuzimanja mjera i radnji iz njene nadležnosti.

Inspekcijski nadzor iz stava 1 ovog člana vrši komunalni inspektor.

VI KAZNE NE ODREDBE

Član 20

Novčanom kaznom od 500 do 10.000,00 € kazniće se za prekršaj pravno lice ako ne prijavi postavljanje, odnosno građenje pomoćnog objekta ili ako postavlja, odnosno gradi pomoćni objekat bez prijave i dokumentacije iz člana 17 i 18 ove Odluke.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100 do 1.000,00 €.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom od 500 do 3.000,00 €.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom od 100,00 do 1.000,00 €.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 21

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o izgradnji pomoćnih objekata ("Službeni list CG - opštinski propisi", broj 28/10).

Član 22

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu CG - opštinski propisi).

Broj: 06-98/5-2021-02

Andrijevica, 30.6.2021. godine

Skupština opštine Andrijevica

Predsjednik,
Mladen Đukić, s.r.

Odluka o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata – opština Bar

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. [5/2014](#), [19/2015](#) i [38/2020](#).

I OPŠTA ODREDBA

Član 1

Ovom odlukom propisuju se vrste pomoćnih objekata, koji služe korišćenju stambenog ili drugog objekta, a postavljaju se odnosno grade na istoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli, kao i uslovi i postupak za njihovo postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje.

II VRSTE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 2

Pomoćni objekti u smislu ove odluke, svrstavaju se u tri tipa:

- **tip 1** pomoćni objekti koji čine funkcionalnu i ekonomsku cjelinu sa objektom čijem korišćenju služi pomoćni objekat, kao što su: nadzemne garaže, ostave, magacini, drvarnice, ljetnje kuhinje, portirnice, objekti za radnike obezbjeđenja i objekti za naplatu;
- **tip 2** pomoćne objekte infrastrukture kao što su: septičke biojame, bunari, cistjerne za vodu, bistjerne, šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje i foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta (u daljem tekstu: foto-naponski paneli);
- **tip 3** pomoćni objekti uređenja terena kao što su: ograde, otvoreni bazeni, fontane, nadstrešnice, pergole i sl.

Izuzetno, ograde, bunari i cistjerne za vodu mogu se postavljati odnosno graditi iako na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli nije izgrađen objekat, pod uslovima propisanim ovom odlukom.

III USLOVI ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 3

Na jednoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli dozvoljeno je postavljanje odnosno građenje samo jednog pomoćnog objekta tipa 1 i više pomoćnih objekata tipa 2 i 3 .

Nije dozvoljena promjena namjene pomoćnog objekta u stambeni ili poslovni objekat.

Član 4

Pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno u granicama katastarske parcele ukoliko nije donijet planski dokument sa detaljnom urbanističkom razradom.

Planski parametri u smislu zauzetosti i izgrađenosti urbanističke odnosno katastarske parcele za pomoćne objekte tipa 2 i 3 se ne primjenjuju.

Ukoliko se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi na prostoru za koji nije donijet planski dokument sa detaljnom urbanističkom razradom ili ako takvim planskim dokumentom za isti nijesu utvrđeni uslovi postavljanja odnosno građenja pomoćnih objekata, ti uslovi su određeni odredbama ove odluke.

Član 5

Nadzemni pomoćni objekat, osim ograde postavlja se, odnosno gradi u granicama urbanističke, odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 2 metra od njene granice.

Podzemni pomoćni objekat postavlja se, odnosno gradi u granicama urbanističke, odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 2 metra od njene granice.

Izuzetno od stava 1 i 2 ovog člana, pomoćni objekat, osim ograde se može graditi uz granicu urbanističke odnosno katastarske parcele, po prethodno pribavljenoj saglasnosti vlasnika susjedne urbanističke odnosno katastarske parcele.

Kod izgradnje ograde primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona kojim se uređuju svojinsko pravni odnosi.

Član 6

Pomoćni objekat tipa 1 može biti maksimalne spratnosti P (prizemlje), a ukoliko je teren u nagibu, spratnosti S (suteren).

Maksimalna dozvoljena bruto razvijena građevinska površina (BRGP) pomoćnog objekta iz stava 1 ovog člana je 35 m².

Maksimalna svijetla visina prostorija u pomoćnom objektu je 2,50 m.

Član 7

Na osnovu planskog dokumenta sa detaljnom urbanističkom razradom mogu se na granici urbanističke parcele u cjelosti ili djelimično postavljati odnosno graditi ograde.

Na teritoriji za koju nije donijet planski dokument sa detaljnom urbanističkom razradom ograde se mogu postavljati i na granici katastarske parcele.

Član 8

Maksimalna visina ograde koja se postavlja odnosno gradi oko urbanističke ili katastarske parcele na kojoj je planirana izgradnja stambenog objekta iznosi 1.60 m.

Ograda može biti prozirna i neprozirna, a materijalizacija može biti kamen, beton, metal, zelena ograda ili kombinacija navedenih materijala.

Prema javnim površinama ograda mora biti prozirna, iznad visine od 60 cm, izuzev ako se postavlja živa ograda, a materijali moraju biti u skladu sa ambijentom.

Prema susjednim urbanističkim odnosno katastarskim parcelama ograda može biti i neprozirna pod uslovom da ne prelazi visinu iz stava 1 ovog člana. Izuzetno visina neprozirne ograde može iznositi do 2 m, uz saglasnost susjeda.

Član 9

Na urbanističkim odnosno katastarskim parcelama na kojima je planirana izgradnja objekta čija je namjena "izgradnja skladišta, servisa i industrije i sličnih objekata" mogu se graditi ograde visine do 2.20 m.

Na urbanističkim odnosno katastarskim parcelama na kojima se nalaze javne ustanove, ograda se može graditi prema prethodnim uslovima organa lokalne nadležnog za poslove uređenja prostora.

Član 10

Pomoćni objekti tipa 1 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Nije dozvoljeno postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza.

Član 11

Na dijelu teritorije Opštine, na kojoj nije izgrađena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele, mogu se graditi pomoćni objekti tipa 2, i to: septičke bio-jame, cistjerne za vodu i bistjerne.

Pomoćni objekti tipa 2: bunari, šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje i fotonaponski paneli mogu se graditi na cijeloj teritoriji Opštine.

Član 12

Pomoćni objekti tipa 3 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

IV POSTUPAK ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 13

Organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata izdaje uslove za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta.

Uslovi za postavljanje odnosno građenje se izdaju u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva.

U zahtjevu iz stava 1 ovog člana, pored podataka propisanih zakonom koji uređuje opšti upravni postupak, dostavlja se list nepokretnosti i kopija katastarskog plana.

Uslove koje prema posebnim propisima izdaju nadležni organi i druga pravna lica, a koji su neophodni za izradu tehničke dokumentacije, organ lokalne uprave pribavlja po službenoj dužnosti od nadležnih organa i pravnih lica.

Ako nadležni organi, odnosno pravna lica ne dostave uslove iz stava 4 ovog člana u roku od 10 (deset) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa uslovima utvrđenim na osnovu ove odluke.

Član 14

Tehničku dokumentaciju za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta izrađuje privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koje ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuju pitanja planiranja prostora i izgradnje objekata za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije.

Privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik iz stava 1 ovog člana mora, prije početka vršenja djelatnosti, osigurati i imati u toku cijelog trajanja poslovanja osiguranu svoju odgovornost za štetu koja bi mogla da se desi investitorima ili trećim licima u vezi sa obavljanjem njihove djelatnosti.

Tehnička dokumentacija se izrađuje na osnovu uslova izdatih u skladu sa ovom odlukom.

Tehnička dokumentacija za građenje pomoćnog objekta izrađuje se na nivou idejnog projekta.

Tehnička dokumentacija za postavljanje pomoćnog objekta, sastoji se od grafičkog prikaza lokacije i objekta na katastarskoj podlozi odgovarajuće razmjere i prateće dokumentacije proizvođača i ateste.

Izuzetno od odredbi stava 1 i 5 ovog člana, tehničku dokumentaciju za postavljanje pomoćnog objekta koji se postavlja kao gotov proizvod, odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača ili atest u slučaju da tipski projekat nije dostupan.

Član 15

Pomoćni objekat se postavlja odnosno gradi na osnovu odobrenja nadležnog organa lokalne uprave za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu sljedeće dokumentacije:

1) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopije plana;

2) uslova za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta;

3) tehničke dokumentacije urađene u skladu sa ovom odlukom izrađene u četiri primjerka od kojih su dva u zaštićenoj digitalnoj formi;

4) upotrebne dozvole za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, osim za ograde, bunare i cistjerne za vodu ukoliko na parceli ne postoji objekat;

5) saglasnosti, mišljenja i drugih dokaza utvrđenih posebnim propisima.

U postupku izdavanja odobrenja iz stava 1 ovog člana, nadležni organ provjerava da li je tehnička dokumentacija urađena u skladu sa uslovima iz člana 13 stav 1 ove odluke.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se rješenjem u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi propisani ovom odlukom.

Član 16

Investitor je dužan da postavljanje, odnosno građenje pomoćnog objekta završi u roku od 4 mjeseca od dana izdavanja rješenja.

Ako investitor ne završi postavljanje, odnosno građenje pomoćnog objekta u roku iz stava 1 ovog člana, prestaje mu pravo postavljanja odnosno građenja objekta po izdatom odobrenju.

V NADZOR

Član 17

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora.

Član 18

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši Komunalna policija.

Kad utvrdi da se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi, ili je postavljen odnosno izgrađen bez odobrenja ili da se isti postavlja ili gradi, ili je postavljen odnosno izgrađen suprotno izdatom odobrenju, Služba komunalne policije ima obavezu i ovlašćenje da naredi uklanjanje pomoćnog objekta naredi usklađivanje izvedenih radova u skladu sa glavnim projektom i odobrenjem u određenom roku i da zabrani dalje izvođenje radova.

Troškove uklanjanja iz stava 2 ovog člana snosi vlasnik odnosno korisnik pomoćnog objekta.

Va KAZNENE ODREDBE

Član 18 a)

Novčanom kaznom u visini od 150 do 10 000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- postavlja odnosno gradi pomoćni objekat, ili ga je postavilo odnosno izgradilo bez odobrenja;
- postavlja odnosno gradi pomoćni objekat, ili ga je postavilo odnosno izgradilo suprotno odobrenju nadležnog organa ili je odstupio od odobrene tehničke dokumentacije (član 13, 14 i 15).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom u visini od 50 do 3000 eura.

Novčanom kaznom u visini od 20 do 1000 eura kazniće se odgovorno lice u pravnom licu odnosno fizičko lice, za prekršaj iz stava 1 ovog člana.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o izgradnji pomoćnih objekata ("Sl. list CG - Opštinski propisi", br. 32/09, 28/10 i 25/11).

Član 20

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu CG - Opštinski propisi".

Na osnovu člana 223 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), člana 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG", broj 2/18, 34/19 i 38/20) i člana 36 i 39 Statuta opštine Berane ("Službeni list CG – opštinski propisi", broj 42/18) Skupština opštine Berane na sjednici održanoj **03. decembra 2021.** godine, donijela je

O D L U K U

o izmjenama i dopunama Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata

Član 1

U odluci o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata ("Službeni list CG – opštinski propisi", broj 028/14 i 049/15) u članu 2 stav 1 alineja 2 poslije riječi: "plinski sistemi" dodaju se riječi: "i foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta (u daljem tekstu: foto-naponski paneli)".

Član 2

Član 11 mijenja se i glasi:

"Na dijelu teritorije opštine Berane, na kojoj nije izgrađena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele, mogu se graditi pomoćni objekti tipa 2, i to: septičke bio-jame, bunari, cistjerne za vodu, rezervoari i bistjerne.

Pomoćni objekti tipa 2: šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i foto-naponski paneli mogu se graditi na cijeloj teritoriji opštine Berane.

Član 3

U članu 14 stav 1 riječi: "Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata" zamjenjuju se riječima: "Zakonom kojim se uređuju pitanja planiranja prostora i izgradnje objekata".

Poslije stava 3 dodaje se novi stav 4 koji glasi:

"Izuzetno od odredbi stava 1 ovog člana, tehničku dokumentaciju za postavljanje pomoćnog objekta koji se postavlja kao gotov proizvod, odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača."

Član 4

Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore – Opštinski propisi".

SKUPŠTINA OPŠTINE BERANE

Broj: 02-016/21-440
Berane, 06. 12. 2021.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE

Novica Obradović

Odluka o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Prijestonice Cetinje

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. [12/2014](#) i [45/2020](#).

I OPŠTA ODREDBA

Član 1

Ovom Odlukom propisuju se vrste pomoćnih objekata, koji služe korišćenju stambenog ili drugog objekta, a postavljaju se odnosno grade na istoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli, kao i uslovi i postupak za njihovo postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje.

II VRSTE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 2

Pomoćni objekti u smislu ove odluke, svrstavaju se u tri tipa:

- tip 1: pomoćni objekti koji čine funkcionalnu i ekonomsku cjelinu sa objektom čijem korišćenju služi pomoćni objekat, kao što su: podzemne i nadzemne garaže, ostave, magacini, drvarnice, ljetnje kuhinje, portirnice, objekti za radnike obezbjeđenja, objekti za naplatu;

- tip 2: pomoćne objekte infrastrukture kao što su: septičke biojame, bunari, cistijerne za vodu, rezervoari, bistijerne, šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta (u daljem tekstu: foto-naponski paneli);

- tip 3: pomoćni objekti uređenja terena kao što su: ograde, potporni zidovi, otvoreni bazeni, fontane, nadstrešnice, pergole.

Izuzetno, pomoćni objekti kao što su: podzemne i nadzemne garaže, ostave, magacini, drvarnice, ljetnje kuhinje, ne mogu se postavljati odnosno graditi na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli na kojoj nije izgrađen osnovni objekat.

III USLOVI ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE PO MOĆNIH OBJEKATA

Član 3

Na jednoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli, zavisno od površine i stepena zauzetosti parcele, dozvoljeno je postavljanje odnosno građenje više pomoćnih objekata tipa 1, 2 i 3, odnosno:

- na parcelama čija je površina manja od 300 m² maksimalni koeficijent zauzetosti pomoćnog sa osnovnim objektom je 0,4;
- na parcelama čija je površina od 300- 500 m² maksimalni koeficijent zauzetosti pomoćnog sa osnovnim objektom je 0,5;
- na parcelama čija je površina preko 500 m² maksimalni koeficijent zauzetosti pomoćnog sa osnovnim objektom je 0,7.

Nije dozvoljena promjena namjene pomoćnog objekta u stambeni ili poslovni objekat.

Član 4

Pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno u granicama katastarske parcele ukoliko nije donijet plan detaljne razrade.

Planski parametri u smislu zauzetosti i izgrađenosti urbanističke odnosno katastarske parcele za pomoćne objekte tipa 2 i 3 se ne primjenjuju.

Ukoliko se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi na prostoru za koji nije donijet planski dokument ili ako planskim dokumentom za isti nijesu utvrđeni uslovi postavljanja odnosno građenja, uslovi se određuju odbredbama ove odluke.

Član 5

U Istorijskom jezgru Cetinja i u blokovima uz Bajovu ulicu (od ulice Nikca od Rovina) i uz Bulevar crnogorskih junaka, predviđenim za individualnu stambenu izgradnju, pomoćni objekti se mogu postavljati odnosno graditi na mjestu i u gabaritima postojećih pomoćnih objekata.

Član 6

Nadzemni pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 2 metra od njene granice.

Podzemni pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 2 metra od njene granice.

Izuzetno od stava 1 i 2 ovog člana, pomoćni objekat, osim ograde i potpornog zida se može graditi uz granicu urbanističke odnosno katastarske parcele, po prethodno pribavljenoj saglasnosti vlasnika susjedne urbanističke odnosno katastarske parcele.

Član 7

Pomoćni objekat tipa 1 može biti maksimalne spratnosti P (prizemlje), a ukoliko je teren u nagibu, spratnosti S (suteren).

Bruto razvijena građevinska površina (BRGP) pomoćnog objekta iz stava 1 ovog člana može biti do 24 m².

Maksimalna svijetla visina prostorija u pomoćnom objektu je 2,60 m.

Član 8

Na osnovu planskog dokumenta detaljne razrade mogu se na granici urbanističke parcele u cjelosti ili djelimično postavljati odnosno graditi ograde.

Na teritoriji koja nije pokrivena planskim dokumentom detaljne razrade ograde se mogu postavljati i na granici katastarske parcele.

Izuzetno, mogu se postavljati privremene žičane ograde granicom katastarske odnosno urbanističke parcele u zahvatu planskog dokumenta detaljne razrade, do privođenja zemljišta planiranoj namjeni.

Član 9

Maksimalna visina ograde koja se postavlja odnosno gradi oko urbanističke ili katastarske parcele na kojoj je planirana izgradnja stambenog objekta iznosi 1,6 m.

Ograda može biti prozirna i neprozirna, a materijalizacija može biti kamen, beton, metal, zelena ograda ili kombinacija navedenih materijala.

Prema javnim površinama ograda mora biti prozirna, iznad visine od 60 cm, izuzev ako se postavlja živa ograda, a materijali moraju biti u sklad u sa ambijentom.

Prema susjednim urbanističkim odnosno katastarskim parcelama ograda može biti i neprozirna pod uslovom da ne prelazi visinu iz stava 1 ovog člana. Izuzetno, visina neprozirne ograde može iznositi do 3 m, uz saglasnost susjeda.

Član 10

Na urbanističkim odnosno katastarskim parcelama na kojima je planirana izgradnja objekta čija je namjena "izgradnja skladišta, servisa i industrije" mogu se graditi ograde visine do 3 m.

Na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli na kojoj je planirana izgradnja objekata posebne namjene (diplomacija, bezbjednost, odbrana i sl.) ograda se gradi u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Za objekte iz stava 2 ovog člana, može se izdati odobrenje za postavljanje ograde i van granica urbanističke parcele, ukoliko su riješeni imovinsko- pravni odnosi, odnosno data saglasnost vlasnika, na kojem se ista postavlja, a u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Član 11

Pomoćni objekti tipa 1 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Građevinska linija pomoćnog objekta ne može biti ispred planom utvrđene građevinske linije objekta uz koji se gradi.

Nije dozvoljeno postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza.

Član 12

Na dijelu teritorije Prijestonice, na kojoj nije izgrađena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele, mogu se graditi pomoćni objekti tipa 2, i to: septičke bio-jame, bunari, cistjerne za vodu, rezervoari i bistjerne.

Pomoćni objekti tipa 2: šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i foto-naponski paneli mogu se graditi na cijeloj teritoriji Prijestonice.

Član 13

Pomoćni objekti tipa 3 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Prema javnoj površini potporni zid mora biti estetski obrađen ili obložen kamenom.

IV POSTUPAK ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 14

Organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i zaštitu životne sredine izdaje uslove za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta.

Uslovi za postavljanje odnosno građenje se izdaju u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva.

U zahtjevu iz stava 1 ovog člana, pored podataka propisanih zakonom koji uređuje opšti upravni postupak, dostavlja se list nepokretnosti i kopija katastarskog plana.

Uslove koje prema posebnim propisima izdaju nadležni organi i druga pravna lica, a koji su neophodni za izradu tehničke dokumentacije, organ lokalne uprave pribavlja po službenoj dužnosti od nadležnih organa i pravnih lica.

Ako nadležni organi, odnosno pravna lica ne dostave uslove iz stava 4 ovog člana u roku od 10 (deset) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa uslovima utvrđenim na osnovu ove odluke.

Zahtjev za izdavanje uslova i uslovi izdati u pisanoj formi objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku od 7 (sedam) dana od dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 15

Tehničku dokumentaciju za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta izrađuje privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koje ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuju pitanja planiranja prostora i izgradnje objekata za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije.

Tehnička dokumentacija se izrađuje na osnovu uslova izdatih u skladu sa ovom odlukom.

Tehnička dokumentacija za građenje pomoćnog objekta izrađuje se na nivo u idejnog rješenja.

Tehnička dokumentacija za postavljanje pomoćnog objekta, sastoji se od grafičkog prikaza lokacije i objekta na katastarskoj podlozi odgovarajuće razmjere i prateće dokumentacije proizvođača i atesta.

Izuzetno od odredbi stava 1 ovog člana, tehničku dokumentaciju za postavljanje pomoćnog objekta koji se postavlja kao gotov proizvod, odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača.

Član 16

Pomoćni objekat se postavlja odnosno gradi na osnovu odobrenja organa lokalne uprave nadležnog za poslove planiranja i uređenja prostora i zaštitu životne sredine.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu sljedeće dokumentacije:

1) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopije plana;

2) uslova za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta;

3) tehničke dokumentacije urađene u skladu sa ovom odlukom izrađene u četiri primjerka, od kojih su dva u zaštićenoj digitalnoj formi;

4) građevinske/upotrebne dozvole za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, osim za ograde i potporne zidove, stare objekte u Istorijskom jezgru i stare objekte u Bajovoj ulici (od ulice Nikca od Rovina) i u Bulevaru crnogorskih junaka.

5) saglasnosti, mišljenja i drugih dokaza utvrđenih posebnim propisima.

Dokaze iz stava 2 tačka 2 i 5 ovog člana pribavlja organ nadležan za izdavanje odobrenja za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta po službenoj dužnosti.

Ukoliko nadležni organi, odnosno institucije ne dostave dokaze iz stava 2 tačka 5 ovog člana u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa dostavljenom tehničkom dokumentacijom.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se rješenjem u roku od 25 (dvadeset pet) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi propisani ovom odlukom.

Zahtjev za izdavanje odobrenja i odobrenje objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku od 7 (sedam) dana od dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 17

Investitor je dužan da postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta započne u roku od 6 mjeseci od dana izdavanja odobrenja.

Ako investitor ne započne postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta u roku iz stava 1 ovog člana, prestaje mu pravo postavljanja odnosno građenja objekta po izdatom odobrenju.

V NADZOR

Član 18

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i zaštitu životne sredine.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši Komunalna policija Prijestonice Cetinje.

Kad utvrdi da se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi bez odobrenja ili da se isti postavlja ili gradi suprotno izdatom odobrenju, Komunalna policija ima obavezu i ovlašćenje da naredi rušenje pomoćnog objekta.

Troškove rušenja iz stava 2 ovog člana snosi vlasnik odnosno korisnik pomoćnog objekta.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o izgradnji pomoćnih objekata ("Sl. list CG - Opštinski propisi", br. 1/10).

Član 20

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu CG - Opštinski propisi".

Odluka o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji opštine Danilovgrad

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. [42/2016](#) i [10/2021](#).

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom propisuju se vrsta pomoćnih objekata, koji služe korišćenju stambenog ili drugog objekta, a postavljaju se odnosno grade na istoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli, kao i uslovi i postupak za njihovo postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje.

II VRSTE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 2

Pomoćni objekti u smislu ove odluke, svrstavaju se u tri tipa:

- **tip 1** pomoćni objekti koji čine funkcionalnu i ekonomsku cjelinu sa objektom čijem korišćenju služi, kao što su: podzemne i nadzemne garaže, ostave, magacini, drvarnice, ljetnje kuhinje, portirnice, objekti za radnike obezbjeđenja, objekti za naplatu i sl.,

- **tip 2** pomoćni objekti infrastrukture kao što su: septičke bio-jame, bunari, cistijerne za vodu, rezervoari, bistijerne, šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi, foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljenih izvora, snage do 10 kW osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta (u daljem tekstu foto naponski paneli) i sl.

- **tip 3** pomoćni objekti uređenja terena kao što su: ograde, potporni zidovi, otvoreni bazeni, fontane, nadstrešnice, pergole i sl.

Izuzetno ograde i potporni zidovi mogu se postavljati odnosno graditi iako na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli nije izgrađen objekat, pod uslovima propisanim ovom odlukom.

III USLOVI ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 3

Na jednoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli dozvoljeno je postavljanje odnosno građenje samo jednog pomoćnog objekta tipa 1 i više pomoćnih objekata tipa 2 i 3.

Nije dozvoljena promjena namjene pomoćnog objekta u stambeni ili poslovni objekat.

Član 4

Pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno u granicama katastarske parcele ukoliko nije donijet plan detaljne razrade.

Planski parametri u smislu zauzetosti i izgrađenosti urbanističke odnosno katastarske parcele za pomoćne objekte tipa 2 i 3 se ne primjenjuju.

Ukoliko se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi na prostoru za koji nije donijet plan detaljne razrade ili ako planom detaljne razrade za isti nijesu utvrđeni uslovi postavljanja odnosno građenja, uslovi se određuju odredbama ove odluke.

Član 5

Nadzemni pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 1,50 metara od njene granice.

Podzemni pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 1,0 metra od njene granice.

Izuzetno od stava 1 i 2 ovog člana, pomoćni objekat, osim ograde i potpornog zida se može graditi uz granicu urbanističke odnosno katastarske parcele, po prethodno pribavljenoj saglasnosti vlasnika susjedne urbanističke odnosno katastarske parcele.

Član 6

Pomoćni objekat tipa 1 može biti maksimalne spratnosti P (prizemlje), a ukoliko je teren u nagibu, spratnost S (suteran).

Maksimalna dozvoljena bruto razvijena građevinska površina (BRGP) pomoćnog objekta iz stava 1 ovog člana može biti do 30 m².

Maksimalna svijetla visina prostorija u pomoćnom objektu je 2,60 m.

Član 7

Na osnovu planskog dokumenta detaljne razrade mogu se na granici urbanističke parcele u cjelosti ili djelimično postavljati odnosno graditi ograde. Na teritoriji koja nije pokrivena planskim dokumentom detaljne razrade ograde se mogu postavljati i na granici katastarske parcele.

Izuzetno, mogu se postavljati privremene žičane ograde granicom katastarske odnosno urbanističke parcele u zahvatu planskog dokumenta detaljne razrade, do privođenja zemljišta planskoj namjeni.

Član 8

Maksimalna visina ograde koja se postavlja odnosno gradi oko urbanističke ili katastarske parcele na kojoj je planirana izgradnja stambenog objekta iznosi 1,50 m.

Član 9

Na urbanističkim odnosno katastarskim parcelama na kojima je planirana izgradnja objekta čija je namjena "izgradnja skladišta, servisa i industrije" mogu se graditi ograde visine do 2,20 m.

Na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli na kojoj je planirana izgradnja objekata posebne namjene (diplomacija, bezbjednost, odbrana i sl.) ograda se gradi u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Za objekte iz stava 2 ovog člana, može se izdati odobrenje za postavljanje ograde i van granica urbanističke parcele, ukoliko su riješeni imovinsko-pravni odnosi, odnosno data saglasnost vlasnika, na kojem se ista postavlja, a u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Član 10

Pomoćni objekti tipa 1 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Nije dozvoljeno postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza.

Član 11

Na teritoriji Opštine Danilovgrad, na kojoj nije izgrađena komunalna infrastruktura (vodovodna i kanalizaciona), u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele, mogu se graditi pomoćni objekti tipa 2.

Član 12

Pomoćni objekti tipa 3 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Maksimalna visina potpornog zida može biti 2,50 m.

Prema javnoj površini potporni zid mora biti estetski obrađen ili obložen kamenom.

IV POSTUPAK ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 13

Organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata izdaje uslove za postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata.

Uslovi za postavljanje odnosno građenje se izdaju u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva.

U zahtjevu iz stava 1 ovog člana, pored podataka propisanih zakonom koji uređuje opšti upravni postupak, dostavlja se list nepokretnosti i kopija katastarskog plana.

Uslove koje prema posebnim propisima izdaju nadležni organi i druga pravna lica, a koji su neophodni za izradu tehničke dokumentacije, organ lokalne uprave pribavlja po službenoj dužnosti od nadležnih organa i pravnih lica.

Ako nadležni organi, odnosno pravna lica ne dostave uslove iz stava 4 ovog člana u roku od 10 (deset) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa uslovima utvrđenim na osnovu ove odluke.

Zahtjev za izdavanje uslova i uslovi izdati u pisanoj formi objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku od 7 (sedam) dana od dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 14

Tehničku dokumentaciju za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta izrađuje privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koje ispunjava uslove propisane Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije.

Tehnička dokumentacija se izrađuje na osnovu uslova izdatih u skladu sa ovom odlukom.

Tehnička dokumentacija za postavljanje pomoćnog objekta, sastoji se od grafičkog prikaza lokacije i objekta na katastarskoj podlozi odgovarajuće razmjere i prateće dokumentacije proizvođača i ateste.

Član 15

Pomoćni objekat se postavlja odnosno gradi na osnovu odobrenja nadležnog organa lokalne uprave za poslove uređenja prostora.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu sljedeće dokumentacije:

1. dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopije plana,
2. uslova za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta,
3. tehničke dokumentacije urađene u skladu sa ovom odlukom izrađene u četiri primjerka od kojih su dva u zaštićenoj digitalnoj formi,
4. građevinske dozvole za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, osim za ograde i potporne zidove,
5. saglasnost, mišljenja i drugih dokaza utvrđenih posebnim propisima.

Dokaze iz stava 2 tačka 2 i 5 ovog člana pribavlja organ nadležan za izdavanje odobrenja za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta po službenoj dužnosti.

Ukoliko nadležni organi, odnosno institucije ne dostave dokaze iz stava 2 tačka 3 ovog člana u roku od 10 (deset) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa dostavljenom tehničkom dokumentacijom.

Izuzetno od odredbi stava 2 ovog člana tehničku dokumentaciju za postavljanje pomoćnog objekta koji se postavlja kao gotov proizvod odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se rješenjem u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi propisani ovom odlukom.

Zahtjev za izdavanje odobrenja i odobrenje objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku od sedam dana od dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 16

Investitor je dužan da postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta započne u roku od 1 (jedne) godine od dana izdavanja odobrenja.

Ako investitor ne započne postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta u roku iz stava 1 ovog člana, prestaje mu pravo postavljanja odnosno građenja objekta po izdatom odobrenju.

V NADZOR

Član 17

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši nadležni organ lokalne uprave.

Član 18

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši Komunalna policija.

Kada utvrdi da se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi bez odobrenja ili da se isti postavlja ili gradi suprotno izdatom odobrenju, Služba komunalne policije ima obavezu i ovlašćenje da naredi rušenje, odnosno uklanjanje pomoćnog objekta.

Troškove rušenja, odnosno uklanjanja iz stava 2 ovog člana snosi vlasnik odnosno korisnik pomoćnog objekta.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o izgradnji pomoćnih objekata na teritoriji opštine Danilovgrad ("Sl. list CG - Opštinski propisi", br. 11/13).

Član 20

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu CG - Opštinski propisi".

Odluka o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata – opština Herceg Novi

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. [17/2015](#), [27/2016](#) - drugi propis i [46/2020](#).

I OPŠTA ODREDBA

Član 1

Ovom odlukom propisuju se vrste pomoćnih objekata, koji služe korišćenju stambenog ili drugog objekta, a postavljaju se odnosno grade na istoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli, kao i uslovi i postupak za njihovo postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje.

II VRSTE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 2

Pomoćni objekti u smislu ove odluke, svrstavaju se u tri tipa:

- tip 1 pomoćni objekti koji čine funkcionalnu i ekonomsku cjelinu sa objektom čijem korišćenju služi pomoćni objekat, kao što su podzemne i nadzemne garaže, ostave, magacini, drvarnice, ljetnje kuhinje, portirnice, objekti za radnike obezbjeđenja, objekti za naplatu i sl.;

- tip 2 pomoćni objekti infrastrukture kao što su septičke bio-jame, bunari, cisterne za vodu, rezervoari, bistjerne, šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta (u daljem tekstu: foto-naponski paneli) i sl.;

- tip 3 pomoćni objekti uređenja terena kao što su ograde, potporni zidovi, otvoreni bazeni, fontane, nadstrešnice, pergole i sl.;

Izuzetno ograde i potporni zidovi mogu se postavljati odnosno graditi iako na urbanističkoj parceli odnosno katastarskoj parceli nije izgrađen objekat pod uslovima propisanim ovom odlukom.

III USLOVI ZA POSTAVLJANJE - GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 3

Na jednoj urbanističkoj parceli odnosno katastarskoj parceli dozvoljeno je postavljanje odnosno građenje, osim garaže, i jednog pomoćnog objekta tipa 1 i više pomoćnih objekata tipa 2 i 3.

Nije dozvoljena promjena namjene pomoćnog objekta u stambeni ili poslovni objekat.

Član 4

Pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno u granicama katastarske parcele ukoliko nije donijet plan detaljne razrade.

Planski parametri u smislu zauzetosti i izgrađenosti urbanističke parcele odnosno katastarske parcele za pomoćne objekte tipa 2 i 3 se ne primjenjuju.

Ukoliko se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi na prostoru za koji nije donijet plan detaljne razrade ili ako planom detaljne razrade za isti nijesu utvrđeni uslovi postavljanja odnosno građenja, uslovi se određuju odredbama ove odluke.

Član 5

Nadzemni pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti najmanje 1.5 metar od njene granice.

Podzemni pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti najmanje 1.5 metar od njene granice.

Izuzetno od stava 1 i 2 ovog člana, pomoćni objekat, osim ograde i potpornog zida se može graditi uz granicu urbanističke odnosno katastarske parcele po prethodnoj pribavljenoj saglasnosti vlasnika susjedne urbanističke odnosno katastarske parcele.

Član 6

Pomoćni objekat tipa 1 može biti maksimalne spratnosti P (Prizemlje), a ukoliko je teren u nagibu spratnosti S (Suteren).

Ljetnja kuhinja je prizemni pomoćni objekat u pravilu otvoren ili zastakljen sa jedne ili dvije strane i sastoji se od jedne prostorije.

Maksimalna dozvoljena bruto razvijena građevinska površina BRGP pomoćnog objekta iz stava 1 ovog člana može biti do 30 m² izuzev garaža čija maksimalna BRGP iznosi 40 m².

Maksimalna svijetla visina prostorija u pomoćnom objektu je 2,6 m.

Član 7

Na osnovu planskog dokumenta detaljne razrade mogu se na granici urbanističke parcele u cjelosti ili djelimično postavljati odnosno graditi ograde.

Na teritoriji koja nije pokrivena planskim dokumentom detaljne razrade, ograde se mogu postavljati i na granici katastarske parcele.

Izuzetno mogu se postavljati privremene žičane ograde granicom katastarske odnosno urbanističke parcele, u zahvatu planskog dokumenta detaljne razrade, do privođenja zemljišta planiranoj namjeni.

Član 8

Maksimalna visina ograde koja se postavlja odnosno gradi oko urbanističke parcele ili katastarske parcele na kojoj je planirana izgradnja stambenog objekta iznosi 1.8 m.

Ograda može biti prozirna i neprozirna, a materijalizacija može biti kamen, beton, metal, zelena ograda ili kombinacija navedenih materijala.

Prema javnim površinama ograda mora biti prozirna iznad visine od 60 cm, izuzev ako se postavlja živa ograda a materijali moraju biti u skladu sa ambijentom.

Prema susjednim urbanističkim odnosno katastarskim parcelama ograda može biti i neprozirna pod uslovom da ne prelazi visinu od 1 m. Izuzetno visina neprozirne ograde može iznositi do 1.5 m, uz saglasnost susjeda.

Član 9

Na urbanističkim odnosno katastarskim parcelama na kojima je planirana izgradnja objekta čija je namjena "izgradnja skladišta, servisa i industrije" mogu se graditi ograde visine do 2.2 m.

Na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli na kojoj je planirana izgradnja objekata posebne namjene (diplomacija, bezbjednost, odbrana i sl.) ograda se gradi u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Za objekte iz stava 2 ovog člana, može se izdati odobrenje za postavljanje ograde i van granica urbanističke parcele, ukoliko su riješeni imovinsko-pravni odnosi, odnosno data saglasnost vlasnika, na kojem se ista postavlja, a u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Član 10

Pomoćni objekti tipa 1 moraju se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Nije dozvoljeno postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza.

Član 11

Na dijelu teritorije Opštine Herceg Novi, na kojoj nije izgrađena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele, mogu se graditi pomoćni objekti tipa 2, i to: septičke bio-jame, bunari, cistjerne za vodu, rezervoari i bistjerne.

Pomoćni objekti tipa 2: šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i foto-naponski paneli mogu se graditi na cijeloj teritoriji Opštine Herceg Novi.

Član 12

Pomoćni objekti tipa 3 moraju se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Maksimalna visina potpornog zida može biti 3 metra.

Prema javnoj površini potporni zid mora biti estetski obrađen ili obložen kamenom.

Na potpornom zidu moraju biti ostavljene barbakane.

IV POSTUPAK ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 13

Organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata izdaje uslove za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta.

Uslovi za postavljanje odnosno građenje se izdaju u roku 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva.

U zahtjevu iz stava 1 ovog člana, pored podataka propisanih zakonom koji uređuje opšti upravni postupak, dostavlja se list nepokretnosti i kopija katastarskog plana.

Uslove koje prema posebnim propisima izdaju nadležni organi i druga pravna lica, a koji su neophodni za izradu tehničke dokumentacije, organ lokalne uprave pribavlja po službenoj dužnosti od nadležnih organa i pravnih lica.

Ako nadležni organi odnosno pravna lica ne dostave uslove iz stava 4 ovog člana u roku od 10 (deset) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa uslovima utvrđenim na osnovu ove odluke.

Zahtjev za izdavanje uslova i uslovi izdati u pisanoj formi objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku 7 (sedam) dana od dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 14

Tehničku dokumentaciju za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta izrađuje privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koje ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuju pitanja planiranja prostora i izgradnje objekata za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije.

Tehnička dokumentacija se izrađuje na osnovu uslova izdatih u skladu sa ovom odlukom.

Tehnička dokumentacija za građenje pomoćnog objekta izrađuje se na nivou idejnog rješenja.

Tehnička dokumentacija za postavljanje pomoćnog objekta, sastoji se od grafičkog prikaza lokacije i objekta na katastarskoj podlozi odgovarajuće razmjere i prateće dokumentacije proizvođača i ateste.

Izuzetno od odredbi stava 1 ovog člana, tehničku dokumentaciju za postavljanje pomoćnog objekta koji se postavlja kao gotov proizvod, odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača.

Član 15

Pomoćni objekat se postavlja, odnosno gradi na osnovu odobrenja nadležnog organa lokalne uprave za poslove uređenja prostora i izgradnje objekta. Odobrenje iz stava 1 prvog člana izdaje se na osnovu sljedeće dokumentacije:

- dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopije plana;
- uslove za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta;

- tehničke dokumentacije urađene u skladu sa ovom odlukom izrađene u devet primjerka od kojih su sedam u zaštićenoj digitalnoj formi;
- građevinske dozvole za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, osim za ograde i potporne zidove;
- saglasnosti, mišljenja i drugih dokaza utvrđenih posebnim propisima.

Dokaze iz stava 2 tačke 2 i 5 ovog člana pribavlja organ nadležan za izdavanje odobrenja za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta po službenoj dužnosti.

Ukoliko nadležni organi, odnosno institucije ne dostave dokaze iz stava 2 tačka 3 ovog člana u roku od 10 (deset) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa dostavljenom tehničkom dokumentacijom.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se rješenjem u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi propisani ovom odlukom.

Zahtjev za izdavanje odobrenja i odobrenje objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku od sedam dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 16

Investitor je dužan da postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta započne u roku od šest mjeseci od dana izdavanja odobrenja.

Ako investitor ne započne postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta u roku iz stava 1 ovog člana, prestaje mu pravo postavljanja odnosno građenja pomoćnog objekta po izdatom odobrenju.

V NADZOR

Član 17

Nadzor nad sprovođenjem ove Odluke, vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove prostornog planiranja i izgradnje.

Član 18

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove Odluke, vrši Služba komunalne policije i inspekcijskog nadzora.

Kad utvrdi da se pomoćni objekat postavlja, odnosno gradi bez odobrenja ili da se isti postavlja ili gradi suprotno izdatom odobrenju, komunalni inspektor ima obavezu i ovlašćenje da naredi rušenje pomoćnog objekta i vraćanje površine u prvobitno stanje.

Troškove rušenja, odnosno uklanjanja iz stava 2 ovog člana snosi vlasnik odnosno korisnik pomoćnog objekta.

VI KAZNENE ODREDBE

Član 19

Novčanom kaznom za prekršaj kazniće se

- pravno lice u iznosu od 150 eura do 10.000 eura;
- preduzetnik u iznosu od 50 eura do 3.000 eura;
- fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu u iznosu od 20 eura do 1.000 eura, ako:

1) Na jednoj urbanističkoj parceli odnosno katastarskoj parceli postavlja odnosno gradi, osim garaže, i jednog pomoćnog objekta tipa 1 i više pomoćnih objekata tipa 2 i 3 (član 3 stav 1);

Vrši promjenu namjene pomoćnog objekta u stambeni ili poslovni objekat (član 3 stav 2);

2) Pomoćni objekat ne postavlja odnosno ne gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno van granica katastarske parcele ukoliko nije donijet plan detaljne razrade (član 4 stav 1);

3) Nadzemni pomoćni objekat ne postavlja odnosno ne gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti manjoj od 1.5 metar od njene granice (član 5 stav 1);

Podzemni pomoćni objekat ne postavlja odnosno ne gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti manjoj od 1.5 metar od njene granice (član 5 stav 2);

4) Prekorači maksimalnu spratnost pomoćnog objekta tipa 1 koja može biti P (Prizemlje), a ukoliko je teren u nagibu spratnosti S (Suteren) (član 6 stav 1);

Prekorači maksimalnu dozvoljenu bruto razvijenu građevinsku površinu BRGP pomoćnog objekta iz stava 1 ovog člana koja može biti do 30 m² odnosno garaže čija maksimalna BRGP iznosi 40 m² (član 6 stav 3);

Prekorači maksimalnu svjetlu visinu prostorije u pomoćnom objektu od 2,6 m (član 6 stav 4);

5) Prekorači maksimalnu visinu ograde koja se postavlja odnosno gradi oko urbanističke parcele ili katastarske parcele na kojoj je planirana izgradnja stambenog objekta od 1.8 m (član 8 stav 1);

Prema javnim površinama ograda nije prozirna iznad visine od 60 cm, izuzev ako se postavlja živa ograda a materijali moraju biti u skladu sa ambijentom (član 8 stav 3);

6) Postavi odnosno izgradi pomoćni objekat tipa 1 tako da se promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata (član 10 stav 1);

Izvrši postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza (član 10 stav 2);

7) Postavi odnosno izgradi pomoćni objekat tipa 3 i tako promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata (član 12 stav 1);

Prekorači maksimalnu visinu potpornog zida od 3 metra (član 12 stav 2);

Potporni zid prema javnoj površini nije estetski obrađen ili obložen kamenom (član 12 stav 3);

Na potpornom zidu nisu ostavljene barbakane (član 12 stav 4);

8) Gradi pomoćni objekat bez odobrenja odnosno suprotno izdatom odobrenju (član 15 stav 1).

VII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 20

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Na osnovu člana 223 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20), člana 38. tačka 2. Zakona o lokalnoj samoupravi („Sl. list CG“, br. 2/18, 34/19 i 38/20) i člana člana člana 37 stav 1 tač. 2 i 8 Statuta opštine Kolašin („Sl. list CG- Opštinski propisi“, broj 24/19), Skupština opštine Kolašin, na sjednici održanoj 22.02.2021. godine, donijela je

O D L U K U

o izmjenama i dopunama Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata

Član 1

U Odluci o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata („Sl. list CG – o. p.“, broj 15/15 i 24/17) u članu 2 stav 1 alineja 2 umjesto riječi “biojame” treba da piše “jame”, a poslije riječi: „plinski sistemi“ dodaju se riječi: „i foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta (u daljem tekstu: foto-naponski paneli)“.

Poslije alineje 3 dodaje se alineja 4 koja glasi:

Tip 4 „ekonomski objekti na poljoprivrednom gazdinstvu (objekti za gajenje životinja, prateći objekti za gajenje životinja, objekti za skladištenje stočne hrane, objekti za smještaj poljoprivredne mehanizacije, alata i oruđa, objekti za skladištenje poljoprivrednih proizvoda i drugi slični objekti);“

Član 2

U članu 3 stav 1 riječi “ tipa 2 i 3” zamjenjuju se riječima “ tipa 2,3 i 4”

Član 3

Član 11 mijenja se i glasi:

„Na dijelu teritorije opštine Kolašin, na kojoj nije izgrađena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele, mogu se graditi pomoćni objekti tipa 2, i to: septičke jame, bunari, cistjerne za vodu, rezervoari i bistjerne.

Pomoćni objekti tipa 2: šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i foto-naponski paneli mogu se graditi na cijeloj teritoriji opštine Kolašin.“

Član 4

U članu 14 stav 1 riječi: „Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata“ zamjenjuju se riječima: „zakonom kojim se uređuju pitanja planiranja prostora i izgradnje objekata“.

Član 5

U članu 15 stav 2 tačka 3 riječi “/upotrebne” briše se, a iza riječi dozvole, dodaju se riječi “ili prijave građenja”.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore – Opštinski propisi“.

Broj: 01-962

Kolašin, 23.02.2021. godine

SKUPŠTINA OPŠTINE KOLAŠIN

Predsjednik
Milan Đukić

Na osnovu člana 223., stav 5. Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), člana 38. stav 1. tačka 2. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni list CG“, br. 02/18, 34/19 i 38/20) i člana 14., stav 3., tačka 5. Statuta Opštine Kotor ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 37/19), Skupština Opštine Kotor, na VII sjednici održanoj dana 18.08. 2021. godine, donijela je

Odluku o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji opštine Kotor

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 28/2021 od 3.9.2021. godine, a stupila je na snagu 11.9.2021.

I OPŠTA ODREDBA

Član 1

Ovom Odlukom propisuju se vrste pomoćnih objekata, kao i uslovi i postupka za njihovo postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje.

Član 2

Pomoćnim objektima smatraju se objekti koji čine funkcionalnu cjelinu sa stambenim, poslovnim i stambeno-poslovnim objektom, kao i objekti koji su u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti.

II VRSTE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 3

Pomoćnim objektima, u smislu ove Odluke, smatraju se:

1. pomoćni objekti koji služe korišćenju stambenog odnosno poslovnog objekta (garaže, bazeni, nedstrešnice, pergola, ostave koje nisu u sklopu osnovnog objekta, septičke jame, bunari, bistjerne, ograde, međe, podzide, potporni zidovi, sl.);
2. pristupne rampe, liftovi i slični objekti za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom;
3. ekonomski objekti na poljoprivrednom gazdinstvu (objekti za gajenje životinja, prateći objekti za gajenje životinja, objekti za skladištenje stočne hrane, objekti za smještaj poljoprivredne mehanizacije, alata i oruđa, objekti za skladištenje poljoprivrednih proizvoda i drugi slični objekti);
4. pomoćni objekti u funkciji zaštite i valorizacije nepokretnih kulturnih dobara (zaštitne konstrukcije, centri za posjetioce, info-pultovi, prostori za prezentacije);
5. foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta.

III USLOVI ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 4

Na jednoj urbanističkoj parceli, odnosno lokaciji za gradnju, dozvoljeno je postavljanje odnosno građenje samo jednog pomoćnog objekta iste vrste, tj. namjene iz člana 3. tačka 1. odnosno više pomoćnih objekata iste vrste, tj. namjene iz tačke 2, 3, 4 i 5 istog člana. Nije dozvoljena prenamjena pomoćnog objekta u stambeni ili poslovni objekat.

Član 5

Pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno u granicama lokacije za gradnju ukoliko nije potrebno donijeti plan detaljne razrade, a prema smjernicama Prostorno urbanističkog plana (u daljem tekstu PUP-a).

Planski parametri u smislu zauzetosti i izgrađenosti urbanističke parcele odnosno lokacije za izgradnju se primjenjuju samo za pomoćne objekte koji su u funkciji objekata za stanovanje kao što su garaže, ostave, ljetne kuhinje i sl.

Ukoliko se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi na prostoru za koji ne postoji plan detaljne razrade, dozvoljena je izgradnja shodno smjernicama PUP-a, ili ako planom detaljne razrade za isti nijesu utvrđeni uslovi postavljanja odnosno građenja, uslovi se određuju odredbama ove odluke.

Član 6

Nadzemni i podzemni pomoćni objekti se postavljaju odnosno grade u granicama urbanističke parcele, odnosno lokacije za gradnju, na udaljenosti od najmanje 3 metra od njene granice, tako da građevinska linija pomoćnog objekta ne može biti ispred građevinske linije prema glavnoj saobraćajnici, osim ako planskim dokumentom nije drugačije definisano.

Pomoćni objekti se mogu graditi uz granicu urbanističke parcele odnosno lokacije za gradnju, po prethodno pribavljenoj saglasnosti vlasnika susjedne urbanističke, odnosno katastarske parcele.

Član 7

Pomoćni objekti iz člana 3 tačka 1 može biti maksimalne spratnosti prizemlje (P), a ukoliko je teren u nagibu, spratnosti suteran (S).

Maksimalna dozvoljena bruto razvijena građevinska površina (BRGP) pomoćnog objekta iz stava 1 ovog člana može biti do 30 m².

Maksimalna dozvoljena bruto razvijena građevinska površina (BRGP) pomoćnog objekta u funkciji poljoprivrede (garaža, koševa, ambara, ostava, nadstrešnica i sl.) 50 m².

Svijetla visina prostorija u pomoćnom objektu je 2,60 m.

Član 8

Ograda prema ulici može da bude zidana (kamenja), maksimalne visine 0,6 m od kote trotoara, ili transparentna, maksimalne visine 1,4 m. Vrata i kapije na uličnoj ogradi ne mogu se otvarati van regulacione linije.

Susjedne građevinske parcele mogu se ograđivati živom zelenom ogradom, koja se sadi u osovini granice parcele, ili transparentnom ogradom maksimalne visine 1,4 m, a sve to uz saglasnost susjeda. Zidane i druge vrste ograda postavljaju se na regulacionu liniju, tako da ograda, stubovi ograde i kapije budu na zemljištu vlasnika parcele. Parcela čija je kota nivelete viša za 0,9 m od susjedne može se ograđivati transparentnom ogradom do 1,4 m visine, koja se može postaviti na podzid, čiju visinu definiše važeći Planski dokument.

Otvoreni (nenatkriveni) bazeni sa pripadajućom plažnom površinom, kao i tehničke prostorije bazena ne ulaze u ukupni BRGP kompleksa, a maksimalni indeks zauzetosti vodenu površinu bazena iznosi 0,1 od površine lokacije za gradnju.

Član 9

Materijalizacija pomoćnih objekata treba da bude usklađena sa ambijentom, a posebno u obuhvatu zaštićenog područja uz obavezu pribavljanja konzervatorskih uslova nadležnog organa, a sva u skladu sa važećim Planskim dokumentom.

Član 10

Organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata izdaje urbanističko tehničke uslove za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta.

Uslovi za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta izdaju se u roku dvadeset dana od dana podnošenja zahtjeva.

Nakon podnošenja zahtjeva za izdavanje uslova, nadležni organ po službenoj dužnosti pribavlja list nepokretnosti i kopiju katastarskog plana, bez naknade.

Uslove koje prema posebnim propisima izdaju nadležni organi i druga pravna lica, a koji su neophodni za izradu tehničke dokumentacije, organ lokalne uprave pribavlja po službenoj dužnosti od nadležnih organa i pravnih lica bez naknade.

Ako nadležni organi odnosno pravna lica ne dostave uslove iz stava 4. ovog člana u roku od deset dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa uslovima utvrđenim na osnovu ove Odluke.

Zahtjev za izdavanje uslova i uslovi izdati u pisanoj formi objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave u roku od sedam dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno od dana izdavanja uslova.

Član 11

Tehničku dokumentaciju za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta izrađuje privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koji ispunjava uslove propisane Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije.

Dokumentaciju za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta čini dokaz o pravu svojine odnosno drugom pravu na zemljištu i tehnička dokumentacija izrađena u skladu sa urbanističko-tehničkim uslovima.

Dokumentacija iz stava 2 ovog člana, u zavisnosti od vrste i namjene pomoćnog objekta, može biti tipski projekat, odnosno druga vrsta projekta.

Član 12

Investitor pomoćni objekat može da postavi odnosno gradi na osnovu prijave i dokumentacije propisane ovom Odlukom.

Prijavu i dokumentaciju iz stava 1 ovog člana investitor je dužan da podnese nadležnom inspeksijskom organu lokalne uprave u roku od petnaest dana prije početka postavljanja odnosno građenja.

Član 13

Nadzor nad sprovođenjem ove Odluke vrši organ uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata.

Član 14

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ove Odluke vrši Komunalna policija opštine Kotor i Služba za inspeksijske poslove opštine Kotor.

Član 15

Novčanom kaznom u visini od 150 do 10 000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako gradi pomoćne objekte bez odobrenja nadležnog organa ili je odstupio od odobrene tehničke dokumentacije.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u visini od 50 do 3 000 eura.

Novčanom kaznom u visini od 20 do 1 000 eura kazniće se odgovorno lice u pravnom licu, odnosno fizičko lice za prekršaj iz stava 1 ovog člana.

Član 16

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu CG-Opštinski propisi“.

Broj: 11-016/21-13422

Datum: 18. 08. 2021. godine

Skupština opštine Kotor

Predsjednica,
Maja Mršulja, s.r.

Prečišćeni tekst Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Opštine Nikšić obuhvata sljedeće propise:

1. Odluka o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Opštine Nikšić ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 001/14 od 14.01.2014),
2. Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Opštine Nikšić ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 022/16 od 18.05.2016),
3. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Opštine Nikšić ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 045/20 od 28.12.2020), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ODLUKA

o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Opštine Nikšić

("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 001/14 od 14.01.2014, 022/16 od 18.05.2016, 045/20 od 28.12.2020)

I OPŠTA ODREDBA

Član 1

Ovom odlukom propisuju se vrste pomoćnih objekata, koji služe korišćenju stambenog ili drugog objekta, a postavljaju se odnosno grade na istoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli, kao i uslovi i postupak za njihovo postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje.

II VRSTE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 2

Pomoćni objekti u smislu ove odluke, svrstavaju se u pet tipova:

- tip 1 pomoćni objekti koji čine funkcionalnu i ekonomsku cjelinu sa objektom čijem korišćenju služi pomoćni objekat, kao što su: podzemne i nadzemne garaže, ostave, kućni magacini, drvarnice, ljetnje kuhinje, portirnice, objekti za radnike obezbjeđenja, objekti za naplatu;
- tip 2 pristupne rampe, liftovi i slični objekti za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom;
- tip 3 ekonomski objekti na poljoprivrednom gazdinstvu (objekti za gajenje životinja, prateći objekti za gajenje životinja, objekti za skladištenje stočne hrane, objekti za smještaj poljoprivredne mehanizacije, alata i oruđa, objekti za skladištenje poljoprivrednih proizvoda i drugi slični objekti)
- tip 4 pomoćne objekte infrastrukture kao što su: septičke biojame, bunari, cisterne za vodu, rezervoari, bistijerne, šahte, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta (u daljem tekstu: foto-naponski paneli).
- tip 5 pomoćni objekti uređenja terena kao što su: ograde, potporni zidovi, otvoreni bazeni, fontane, nadstrešnice, pergole i slično.

Pomoćni objekti iz stava 1 ovog člana mogu se postavljati odnosno graditi iako na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli nije izgrađen osnovni objekat, pod uslovima propisanim ovom odlukom.

III USLOVI ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 3

Na jednoj urbanističkoj, odnosno katastarskoj parceli, zavisno od površine i stepena zauzetosti parcele, dozvoljeno je postavljanje odnosno građenje samo jednog pomoćnog objekta tipa 1 i 3, a više pomoćnih objekata tipa 2, 4 i 5.

Nije dozvoljena promjena namjene pomoćnog objekta u stambeni ili poslovni objekat.

Član 4

Pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno u granicama katastarske parcele ukoliko nije donijet plan detaljne razrade.

Planski parametri u smislu zauzetosti i izgrađenosti urbanističke odnosno katastarske parcele za pomoćne objekte tipa 2, 4 i 5 se ne primjenjuju.

Ukoliko se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi na prostoru za koji nije donijet planski dokument ili ako planskim dokumentom za isti nijesu utvrđeni uslovi postavljanja odnosno građenja, uslovi se određuju odbredbama ove odluke.

Član 5

Nadzemni pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 2 metra od njene granice.

Podzemni pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 2 metra od njene granice.

Izuzetno od stava 1 i 2 ovog člana, pomoćni objekat, osim ograde i potpornog zida se može graditi uz granicu urbanističke odnosno katastarske parcele, po prethodno pribavljenoj saglasnosti vlasnika susjedne urbanističke odnosno katastarske parcele.

Član 6

Pomoćni objekti tipa 1 i 3 mogu biti maksimalne spratnosti P (prizemlje), a ukoliko je teren u nagibu, spratnosti S (suteran).

Maksimalna svijetla visina prostorija u pomoćnom objektu je 2,60m.

Član 7

Na osnovu planskog dokumenta detaljne razrade mogu se na granici urbanističke parcele u cjelosti ili djelimično postavljati odnosno graditi ograde.

Na teritoriji koja nije pokrivena planskim dokumentom detaljne razrade ograde se mogu postavljati i na granici katastarske parcele.

Izuzetno, mogu se postavljati privremene žičane ograde granicom katastarske odnosno urbanističke parcele u zahvatu planskog dokumenta detaljne razrade, do privođenja zemljišta planiranoj namjeni.

Član 8

Maksimalna visina ograde koja se postavlja odnosno gradi oko urbanističke ili katastarske parcele na kojoj je planirana izgradnja stambenog objekta iznosi 1.6 m.

Ograda može biti prozirna i neprozirna, a materijalizacija može biti kamen, beton, metal, zelena ograda ili kombinacija navedenih materijala.

Prema javnim površinama ograda mora biti prozirna, iznad visine od 60 cm, izuzev ako se postavlja živa ograda, a materijali moraju biti u skladu sa ambijentom.

Prema susjednim urbanističkim odnosno katastarskim parcelama ograda može biti i neprozirna pod uslovom da ne prelazi visinu iz stava 1 ovog člana. Izuzetno visina neprozirne ograde može iznositi do 3 m, uz saglasnost susjeda, i pod uslovom da nije ugrožena saobraćajna bezbjednost u neposrednoj blizini.

Član 9

Na urbanističkim odnosno katastarskim parcelama na kojima je planirana izgradnja objekta čija je namjena "izgradnja skladišta, servisa i industrije" mogu se graditi ograde visine do 3 m.

Na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli na kojoj je planirana izgradnja objekata posebne namjene (diplomatija, bezbjednost, odbrana i sl.) ograda se gradi u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Za objekte iz stava 2 ovog člana, može se izdati odobrenje za postavljanje ograde i van granica urbanističke parcele, ukoliko su riješeni imovinsko-pravni odnosi, odnosno data saglasnost vlasnika, na kojem se ista postavlja, a u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Član 10

Pomoćni objekti tipa 1 i 3 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Nije dozvoljeno postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 i tipa 3 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza.

Član 11

Na dijelu teritorije Opštine, na kojoj nije izgrađena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele, mogu se graditi pomoćni objekti tipa 4, i to: septičke bio-jame, bunari, cistjerne za vodu, rezervoari i bistjerne.

Pomoćni objekti tipa 4: šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i foto-naponski paneli mogu se graditi na cijeloj teritoriji Opštine Nikšić.

Pomoćni objekti tipa 4: bunari i bistjerne mogu se graditi na cijeloj teritoriji Opštine Nikšić, i u okviru urbanističke i katastarske parcele na kojima su izgrađeni objekti ruralnog razvoja, ili objekti za industriju i proizvodnju koji bi služili isključivo za korišćenje tehničke vode.

Član 12

Pomoćni objekti tipa 5 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Prema javnoj površini potporni zid mora biti estetski obrađen.

IV POSTUPAK ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 13

Organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata izdaje uslove za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta.

Uslovi za postavljanje odnosno građenje se izdaju u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva.

U zahtjevu iz stava 1 ovog člana, pored podataka propisanih zakonom koji uređuje opšti upravni postupak, dostavlja se list nepokretnosti i kopija katastarskog plana.

Uslove koje prema posebnim propisima izdaju nadležni organi i druga pravna lica, a koji su neophodni za izradu tehničke dokumentacije, organ lokalne uprave pribavlja po službenoj dužnosti od nadležnih organa i pravnih lica.

Ako nadležni organi, odnosno pravna lica ne dostave uslove iz stava 4 ovog člana u roku od 10 (deset) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa uslovima utvrđenim na osnovu ove odluke.

Zahtjev za izdavanje uslova i uslovi izdati u pisanoj formi objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku od 7 (sedam) dana od dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 14

Tehničku dokumentaciju za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta izrađuje privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koje ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuju pitanja planiranja prostora i izgradnje objekata za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije.

Tehnička dokumentacija se izrađuje na osnovu uslova izdatih u skladu sa ovom odlukom.

Tehnička dokumentacija za građenje pomoćnog objekta izrađuje se na nivou idejnog rješenja.

Tehnička dokumentacija za postavljanje pomoćnog objekta, sastoji se od grafičkog prikaza lokacije i objekta na katastarskoj podlozi odgovarajuće razmjere i prateće dokumentacije proizvođača i ateste.

Izuzetno od odredbi stava 1 ovog člana, tehničku dokumentaciju za postavljanje pomoćnog objekta koji se postavlja kao gotov proizvod, odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača.

Član 15

Pomoćni objekat se postavlja odnosno gradi na osnovu odobrenja nadležnog organa lokalne uprave za poslove uređenja prostora i izgradnju objekata.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu sljedeće dokumentacije:

- 1) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopije plana;
- 2) uslova za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta;
- 3) tehničke dokumentacije urađene u skladu sa ovom odlukom izrađene u četiri primjerka od kojih su dva u zaštićenoj digitalnoj formi;
- 4) građevinske dozvole ili prijave građenja za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, osim za objekte tipa 3 i 5;
- 5) saglasnost Glavnog gradskog arhitekta opštine Nikšić, za objekte tipa 1,3 i 5;
- 6) mišljenje o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu;

7) analiza privrednog društva iz člana 122 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20), sa izvjavom, koje je ispitivalo statičku i seizmičku stabilnost objekta na kojem se postavlja pomoćni objekat tipa 4 foto-naponski panel.

Dokaze iz stava 2 tačka 2 ovog člana pribavlja organ nadležan za izdavanje odobrenja za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta po službenoj dužnosti.

Ukoliko nadležni organi, odnosno institucije ne dostave dokaze iz stava 2 tačka 3 ovog člana u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa dostavljenom tehničkom dokumentacijom.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se rješenjem u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi propisani ovom odlukom.

Zahtjev za izdavanje odobrenja i odobrenje objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku od sedam dana od dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 16

Investitor je dužan da postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta započne u roku od godinu dana od dana izdavanja odobrenja.

Ako investitor ne započne postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta u roku iz stava 1 ovog člana, prestaje mu pravo postavljanja odnosno građenja objekta po izdatom odobrenju.

V NADZOR

Član 17

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata.

Član 18

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši nadležni inspeksijski organ- Sekretarijat za inspeksijski nadzor.

Obezbjeđenje komunalnog reda i komunalni nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši Komunalna policija.

Kad utvrdi da se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi bez odobrenja ili da se isti postavlja ili gradi suprotno izdatom odobrenju, nadležni inspeksijski organ- Sekretarijat za inspeksijski nadzor ima obavezu i ovlašćenje da naredi rušenje pomoćnog objekta.

Troškove rušenja iz stava 2 ovog člana snosi vlasnik odnosno korisnik pomoćnog objekta.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o izgradnji pomoćnih objekata na teritoriji Opštine Nikšić ("Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi", br. 19/09).

Član 20

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Prečišćeni tekst Odluke o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata obuhvata sljedeće propise:

1. Odluka o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 002/15 od 14.01.2015),
2. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 039/15 od 10.11.2015),
3. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 009/21 od 09.04.2021), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ODLUKA

o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata

("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 002/15 od 14.01.2015, 039/15 od 10.11.2015,
009/21 od 09.04.2021)

OPŠTA ODREDBA

Član 1

Ovom odlukom propisuju se vrste pomoćnih objekata, koji služe korišćenju stambenog ili drugog objekta, a postavljaju se odnosno grade na istoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli, kao i uslovi i postupak za njihovo postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje.

VRSTE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 2

Pomoćni objekti u smislu ove odluke, svrastavaju se u tri tipa:

- tip 1 pomoćni objekti koji čine funkcionalnu i ekonomsku cjelinu sa objektom čijem korišćenju služi pomoćni objekat, kao što su: podzemne i nadzemne garaže, ostave, magacini, drvarnice, ljetnje kuhinje, portirnice, objekti za radnike obezbjeđenja, objekti za naplatu i ;
- tip 2 pomoćne objekte infrastrukture kao što su: septičke bio-jame, bunari, cisterne za vodu, rezervoari, bistjerne, šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta (u daljem tekstu: foto-naponski paneli);
- tip 3 pomoćni objekti uređenja terena kao što su: ograde, potporni zidovi, otvoreni bazeni, fontane, nadstrešnice, pergole i sl.

Izuzetno ograde i potporni zidovi mogu se postavljati odnosno graditi iako na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli nije izgrađen objekat, pod uslovima propisanim ovom odlukom.

USLOVI ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 3

Nije dozvoljena promjena namjene pomoćnog objekta u stambeni ili poslovni objekat.

Član 4

Pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno u granicama katastarske parcele ukoliko nije donijet plan detaljne razrade.

Planski parametri u smislu zauzetosti i izgrađenosti urbanističke odnosno katastarske parcele za pomoćne objekte tipa 2 i 3 se ne primjenjuju.

Ukoliko se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi na prostoru za koji nije donijet plan detaljne razrade ili ako planom detaljne razrade za isti nijesu utvrđeni uslovi postavljanja odnosno građenja, uslovi se određuju odbredbama ove odluke.

Član 5

Nadzemni pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 2 metara od njene granice.

Podzemni pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 2 metra od njene granice.

Izuzetno od stava 1 i 2 ovog člana, pomoćni objekat, osim ograde i potpornog zida se može graditi uz granicu urbanističke odnosno katastarske parcele, po prethodno pribavljenoj saglasnosti vlasnika susjedne urbanističke odnosno katastarske parcele.

Član 6

Pomoćni objekat tipa 1 može biti maksimalne spratnosti P (prizemlje), a ukoliko je teren u nagibu, spratnosti S (suteran).

Maksimalna dozvoljena bruto razvijena građevinska površina (BRGP) pomoćnog objekta iz stava 1 ovog člana može biti do 35 m².

Maksimalna svijetla visina prostorija u pomoćnom objektu je 2,60m.

Član 7

Na osnovu planskog dokumenta detaljne razrade mogu se na granici urbanističke parcele u cjelosti ili djelimično postavljati odnosno graditi ograde.

Na teritoriji koja nije pokrivena planskim dokumentom detaljne razrade ograde se mogu postavljati i na granici katastarske parcele.

Izuzetno, mogu se postavljati privremene žičane ograde granicom katastarske odnosno urbanističke parcele u zahvatu planskog dokumenta detaljne razrade, do privođenja zemljišta planiranoj namjeni.

Član 8

Maksimalna visina ograde koja se postavlja odnosno gradi oko urbanističke ili katastarske parcele na kojoj je planirana izgradnja stambenog objekta iznosi 1.60 m.

Ograda može biti prozirna i neprozirna, a materijalizacija može biti kamen, beton, metal, zelena ograda ili kombinacija navedenih materijala.

Prema javnim površinama ograda mora biti prozirna, iznad visine od 60 cm, izuzev ako se postavlja živa ograda, a materijali moraju biti u skladu sa ambijentom.

Prema susjednim urbanističkim odnosno katastarskim parcelama ograda može biti i neprozirna pod uslovom da ne prelazi visinu iz stava 1 ovog člana. Izuzetno visina neprozirne ograde može iznositi do 2 m, uz saglasnost susjeda.

Član 9

Na urbanističkim odnosno katastarskim parcelama na kojima je planirana izgradnja objekta čija je namjena "izgradnja skladišta, servisa i industrije" mogu se graditi ograde visine do 2.20 m.

Na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli na kojoj je planirana izgradnja objekata posebne namjene (diplomacija, bezbjednost, odbrana i sl.) ograda se gradi u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Za objekte iz stava 2 ovog člana, može se izdati odobrenje za postavljanje ograde i van granica urbanističke parcele, ukoliko su riješeni imovinsko-pravni odnosi, odnosno data saglasnost vlasnika, na kojem se ista postavlja, a u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Član 10

Pomoćni objekti tipa 1 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Nije dozvoljeno postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza.

Član 11

Na dijelu teritorije Opštine, na kojoj nije izgrađena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele, mogu se graditi pomoćni objekti tipa 2, i to: septičke bio-jame, bunari, cistjerne za vodu, rezervoari i bistjerne.

Pomoćni objekti tipa 2: šahтови, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i foto-naponski paneli mogu se graditi na cijeloj teritoriji Opštine.

Član 12

Pomoćni objekti tipa 3 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Visina potpornog zida ne može biti veća od 2 m. U slučaju da je potrebno izgraditi potporni zid veće visine, tada je isti potrebno izvesti u terasama, s horizontalnom udaljenošću zidova od min 1.50 m, a teren svake terase ozeleniti.

Ukupna visina ograde sa potpornim zidom ne može biti veća od 2 m.

Prema javnoj površini potporni zid mora biti estetski obrađen ili obložen kamenom.

POSTUPAK ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIHOBJEKATA

Član 13

Organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata izdaje uslove za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta.

Uslovi za postavljanje odnosno građenje se izdaju u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva.

U zahtjevu iz stava 1 ovog člana, pored podataka propisanih zakonom koji uređuje opšti upravni postupak, dostavlja se list nepokretnosti i kopija katastarskog plana.

Uslove koje prema posebnim propisima izdaju nadležni organi i druga pravna lica, a koji su neophodni za izradu tehničke dokumentacije, organ lokalne uprave pribavlja po službenoj dužnosti od nadležnih organa i pravnih lica.

Ako nadležni organi, odnosno pravna lica ne dostave uslove iz stava 4 ovog člana u roku od 10 (deset) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa uslovima utvrđenim na osnovu ove odluke.

Zahtjev za izdavanje uslova i uslovi izdati u pisanoj formi objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku od 7 (sedam) dana od dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 14

Tehničku dokumentaciju za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta izrađuje privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koje ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuju pitanja planiranja prostora i izgradnje objekata za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije.

Tehnička dokumentacija se izrađuje na osnovu uslova izdatih u skladu sa ovom odlukom.

Tehnička dokumentacija za građenje pomoćnog objekta izrađuje se na nivou idejnog rješenja.

Tehnička dokumentacija za postavljanje pomoćnog objekta, sastoji se od grafičkog prikaza lokacije i objekta na katastarskoj podlozi odgovarajuće razmjere i prateće dokumentacije proizvođača i ateste.

Izuzetno od odredbi stava 1 ovog člana, tehničku dokumentaciju za postavljanje pomoćnog objekta koji se postavlja kao gotov proizvod, odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača.

Član 15

Pomoćni objekat se postavlja, odnosno gradi na osnovu odobrenja nadležnog organa lokalne uprave za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu sljedeće dokumentacije:

dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopije plana;

uslova za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta;

tehničke dokumentacije urađene u skladu sa ovom odlukom izrađene u četiriprimjerka od kojih su dva u zaštićenoj digitalnoj fomi;

građevinske dozvole za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, osimza ograde i potporne zidove saglasnosti, mišljenja i drugih dokaza utvrđenih posebnim propisima.

Dokaze iz stava 2 tačka 2 i 5 ovog člana pribavlja organ nadležan za izdavanje odobrenja za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta po službenoj dužnosti.

Ukoliko nadležni organi, odnosno institucije ne dostave dokaze iz stava 2 tačka 5 ovog člana u roku od 10 (deset) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje, smatraće se da su saglasni sa dostavljenom tehničkom dokumentacijom.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se rješenjem u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi propisani ovom odlukom.

Zahtjev za izdavanje odobrenja i odobrenje objavljuju se na sajtu organa lokalne uprave, u roku od sedam dana od dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 16

Investitor je dužan da postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta započne u roku od 6 mjeseci od dana izdavanja odobrenja.

Ako investitor ne započne postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta u roku iz stava 1 ovog člana, prestaje mu pravo postavljanja odnosno građenja objekta po izdatom odobrenju.

NADZOR

Član 17

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši nadležno organ lokalne uprave.

Član 18

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši Komunalna inspekcija i Komunalna policija.

Kad utvrdi da se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi bez odobrenja ili da se isti postavlja ili gradi suprotno izdatom odobrenju, Služba komunalne policije ima obavezu i ovlašćenje da naredi rušenje, odnosno uklanjanje pomoćnog objekta.

Troškove rušenja, odnosno uklanjanja iz stava 2 ovog člana snosi vlasnik odnosno korisnik pomoćnog objekta

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o izgradnji pomoćnih objekata Opštine ("Sl. list-Opštinski propisi")

Član 20

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu CG - Opštinski propisi".

Na osnovu člana 33 stav 1 tačka 2 Statuta Opštine Plužine ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 39/18) a u vezi sa članom 223 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", broj 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20), Skupština opštine Plužine, na sjednici održanoj 22.04.2021. godine donijela je

Odluku o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji opštine Plužine

Odluka je objavljena u Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 12/2021 od 29.4.2021. godine, a stupila je na snagu 7.5.2021.

I OPŠTA ODREDBA

Član 1

Ovom odlukom propisuju se vrste pomoćnih objekata, koji služe korišćenju stambenog ili drugog objekta, a postavljaju se odnosno grade na istoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli, kao i uslovi i postupak za njihovo postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje.

Pomoćnim objektima smatraju se objekti koji čine funkcionalnu cjelinu sa stambenim, poslovnim i stambeno - poslovnim objektom, kao i objekti koji su u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti.

II VRSTE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 2

Pomoćni objekti u smislu ove Odluke smatraju se:

- tip 1 - pomoćni objekti koji služe korišćenju stambenog odnosno poslovnog objekta (podzemne i nadzemne garaže, bazeni odnosno ostave koje nijesu u sklopu osnovnog objekta, septičke jame, bunari, bistijerne, ograde, međe, podzide, potporni zidovi i sl.);

- tip 2 - pristupne rampe, liftovi i slični objekti za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom;

- tip 3 - ekonomski objekti na poljoprivrednom gazdinstvu (objekti za gajenje životinja, prateći objekti za gajenje životinja, objekti za skladištenje stočne hrane, objekti za smještaj poljoprivredne mehanizacije, alata i oruđa, objekti za skladištenje poljoprivrednih proizvoda i dr.);

- tip 4 - pomoćni objekti u funkciji zaštite i valorizacije nepokretnih kulturnih dobara (zaštitne konstrukcije, centri za posjetioce, info- pultovi, prostori za prezentacije) i

- tip 5 - fotonaponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 Kw, na krovu osnovnog odnosno drugog objekta.

Izuzetno ograde se mogu postavljati odnosno graditi iako na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli nije izgrađen objekat, pod uslovima propisanim ovom Odlukom.

III USLOVI ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 3

Investitor može da postavi odnosno gradi pomoćni objekat na osnovu prijave i potrebne dokumentacije:

- dokaz o pravu svojine odnosno drugom pravu na zemljištu,
- tehnička dokumentacija izrađena u skladu sa urbanističko tehničkim uslovima.

Na jednoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli dozvoljeno je postavljanje odnosno građenje po jednog pomoćnog objekta iz tipa 1 i više pomoćnih objekata tipa 2 i 3, 5.

Član 4

Pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno u granicama katastarske parcele ukoliko nije potrebno donijeti plan detaljne razrade, a prema smjernicama Prostorno urbanističkog plana (u daljem tekstu: PUP-a).

Planski parametri u smislu zauzetosti i izgrađenosti urbanističke odnosno katastarske parcele za pomoćne objekte tipa 2, 4 i 5 se ne primjenjuju.

Ukoliko se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi na prostoru za koji nije potrebno donositi plan detaljne razrade, dozvoljena je izgradnja shodno smjernicama PUP-a, ili ako planom detaljne razrade za isti nijesu utvrđeni uslovi postavljanja odnosno građenja, uslovi se određuju odredbama ove odluke.

U prvoj zoni grada nije dozvoljena izgradnja pomoćnih objekata izuzev prema smjernicama planskog dokumenta.

Član 5

Nadzemni pomoćni objekat tipa 1 postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 1 metra od njene granice, tako da građevinska linija pomoćnog objekta ne može biti ispred građevinske linije prema glavnoj saobraćajnici osnovnog objekta, izuzev portirnica i stražara koje se predviđaju uz poslovne objekte.

Podzemni pomoćni objekat tipa 1 postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 1 metra od njene granice.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, pomoćni objekat, osim ograde se može graditi uz granicu urbanističke odnosno katastarske parcele, po prethodno pribavljenoj saglasnosti vlasnika susjedne urbanističke odnosno katastarske parcele.

Član 6

Pomoćni objekat tipa 1 može biti maksimalne spratnosti prizemlje (P), a ukoliko je teren u nagibu, spratnosti suteran (S).

Maksimalna dozvoljena bruto razvijena građevinska površina (BRGP) pomoćnog objekta iz stava 1 ovog člana može biti do 30 m².

Maksimalna svijetla visina prostorija u pomoćnom objektu je 2,60 m.

Član 7

Na osnovu planskog dokumenta detaljne razrade, mogu se po granici urbanističke parcele u cjelosti ili djelimično postavljati odnosno graditi ograde.

Član 8

Maksimalna visina ograde kojom se ograđuje urbanistička ili katastarska parcela kojoj je planirana izgradnja stambenog objekta iznosi 1,6 m.

Ograda može biti prozirna i neprozirna, a materijalizacija može biti kamen, beton, metal, zelena ograda ili kombinacija navedenih materijala.

Prema javnim površinama ograda mora biti prozirna, iznad visine od 60 cm, a materijali moraju biti u skladu sa ambijentom.

Prema susjednim urbanističkim odnosno katastarskim parcelama ograda može biti i neprozirna pod uslovom da ne prelazi visinu iz stava 1 ovog člana. Izuzetno visina neprozirne ograde može iznositi do 2,0 m, uz saglasnost susjeda.

Član 9

Na urbanističkim odnosno katastarskim parcelama na kojima je planirana izgradnja objekta čija je namjena "privredni objekti, proizvodno zanatstvo, skladišta, stovarišta, robno-distributivni centri, servisne i slobodne zone, skladišta" mogu se graditi ograde visine do 2,2 m.

Na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli na kojoj je planirana izgradnja objekata posebne namjene (diplomacija, bezbjednost, odbrana i sl.), ograda se gradi u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Za objekte iz stava 2 ovog člana, može se izdati odobrenje za postavljanje ograde i van granica urbanističke parcele, ukoliko su riješeni imovinsko-pravni odnosi, odnosno data saglasnost vlasnika, na kojem se ista postavlja, a u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Član 10

Pomoćni objekti tipa 1 i tipa 3 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Nije dozvoljeno postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza.

Član 11

Na dijelu teritorije opštine Plužine na kojoj nije izgrađena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele, mogu se graditi pomoćni objekti tipa 1: septičke jame, bunari, cistjerne za vodu, rezervoari i bistijerne.

Pomoćni objekti tipa 2 i 4: pristupne rampe, liftovi i slični objekti za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom mogu se graditi na cijeloj teritoriji opštine Plužine, kao i objekti u funkciji zaštite i valorizacije nepokretnih kulturnih dobara (zaštitne konstrukcije, centri za posjetioce, info-pultovi, prostori za prezentacije), mogu se graditi na cijeloj teritoriji opštine Plužine.

Pomoćni objekti tipa 3: objekti ruralnog razvoja (poljoprivredni, stočarstva, vinogradarstva i voćarstva) ili objekti za industriju i proizvodnju, koji bi služili isključivo za korišćenje tehničke vode, mogu se graditi u okviru katastarske parcele izvan granica Detaljnog urbanističkog plana.

Pomoćni objekti tipa 5: foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, mogu se graditi na cijeloj teritoriji opštine Plužine.

Objekti tipa 1 i tipa 3 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Nije dozvoljeno postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza.

IV POSTUPAK ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 12

Pomoćni objekat se postavlja, odnosno gradi na osnovu prijave građenja i sljedeće dokumentacije:

- 1) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu;
- 2) tehničke dokumentacije urađene na nivou idejnog rješenja, izrađene u četiri primjerka od koji su dva u zaštićenoj digitalnoj formi,
- 3) građevinske dozvole ili prijave građenja za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, osim za ograde,
- 4) saglasnosti, mišljenja i drugih dokaza utvrđenih posebnim propisima.

Tehnička dokumentacija u zavisnosti od vrste i namjene pomoćnog objekta može biti tipski projekat odnosno druga vrsta projekta.

Prijavu građenja i potrebnu dokumentaciju investitor je dužan da podnese nadležnom inspekcijskom organu lokalne uprave u roku od 15 dana prije početka postavljanja odnosno građenja.

V NADZOR

Član 13

Nadzor nad sprovođenjem ove Odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove planiranja prostora i izgradnje objekata.

Član 14

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove Odluke vrši komunalni inspektor.

Kad utvrdi da se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi suprotno članu 12 ove Odluke, komunalni inspektor ima obavezu i ovlašćenje da naredi rušenje, odnosno uklanjanje pomoćnog objekta.

Troškove rušenja, odnosno uklanjanja iz stava 2 ovog člana snosi vlasnik odnosno korisnik pomoćnog objekta.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15

Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Sl. listu CG - Opštinski propisi".

Broj: 016-040-03-49/1

Plužine, 22.04.2021. godine

Skupština opštine Plužine

Predsjednik,
Petar Mitrić

804.

Na osnovu člana 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG", br. 2/18, 34/19 i 38/20) i člana 54 stav 1 tačka 2 Statuta Glavnog grada ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 8/19), a u vezi sa članom 223 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), Skupština Glavnog grada - Podgorice, na sjednici održanoj 4. maja 2021. godine, donijela je

ODLUKA

o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Glavnog grada Podgorice

("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 014/21 od 14.05.2021)

I. OPŠTA ODREDBA

Član 1

Ovom odlukom propisuju se vrste pomoćnih objekata, koji služe korišćenju stambenog, poslovnog i drugih objekata, uređenju terena, kao i objekti u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti, a postavljaju se odnosno grade na istoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli, kao i uslovi i postupak za njihovo postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje.

II. VRSTE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 2

Pomoćni objekti u smislu ove odluke, svrstavaju se u pet tipova:

- tip 1 pomoćni objekti koji čine funkcionalnu i ekonomsku cjelinu sa objektom čijem korišćenju služe: podzemne i nadzemne garaže, ostave koje nijesu u sklopu osnovnog objekta, drvarnice, ljetnje kuhinje, otvoreni bazeni, portirnice, objekti za radnike obezbjeđenja, objekti za naplatu i slični objekti;
- tip 2 pomoćni objekti infrastrukture: septičke bio-jame, bunari, cistijerne za vodu, rezervoari, bistijerne, šahtovi, kotlarnice, uređaji za grijanje i hlađenje, plinski sistemi i slični objekti;
- tip 3 pomoćni objekti uređenja terena: ograde, fontane, česme, urbani mobilijar, pergole, objekti u funkciji urbanih bašti (staklenici, plastenici, komposter, piknik zona i sl.) i slični objekti;
- tip 4 foto-naponski paneli za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta (u daljem tekstu: foto-naponski paneli);
- tip 5 pomoćni objekti za smještaj poljoprivredne mehanizacije, alata i oruđa.

III. USLOVI ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 3

Na jednoj urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli dozvoljeno je postavljanje odnosno građenje samo jednog pomoćnog objekta tipa 1 i više pomoćnih objekata tipa 2, 3, 4 i 5.

Nije dozvoljena promjena namjene pomoćnog objekta u stambeni ili poslovni objekat.

Član 4

Pomoćni objekat postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke parcele u skladu sa planskim dokumentom, odnosno u granicama katastarske parcele ukoliko nije potrebno donijeti plan detaljne razrade, a prema smjernicama Prostorno urbanističkog plana (u daljem tekstu: PUP-a).

Planski parametri u smislu zauzetosti i izgrađenosti urbanističke odnosno katastarske parcele za pomoćne objekte tipa 2, 3 i 4 se ne primjenjuju.

Ukoliko se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi na prostoru za koji nije potrebno donositi plan detaljne razrade, dozvoljena je izgradnja shodno smjernicama PUP-a, ili ako planom detaljne razrade za isti nijesu utvrđeni uslovi postavljanja odnosno građenja, uslovi se određuju odredbama ove odluke.

Član 5

Nadzemni pomoćni objekat tipa 1 i tipa 5, postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 1 metra od njene granice, tako da građevinska linija pomoćnog

objekta ne može biti ispred građevinske linije prema glavnoj saobraćajnici osnovnog objekta, izuzev portirnica i stražara koje se predviđaju uz poslovne objekte.

Podzemni pomoćni objekat tipa 1 postavlja se odnosno gradi u granicama urbanističke odnosno katastarske parcele, na udaljenosti od najmanje 1 metra od njene granice.

Izuzetno od stava 1 i 2 ovog člana, pomoćni objekat, osim ograde se može graditi uz granicu urbanističke odnosno katastarske parcele, po prethodno pribavljenoj saglasnosti vlasnika susjedne urbanističke odnosno katastarske parcele.

Član 6

Pomoćni objekat tipa 1 i tipa 5 može biti maksimalne spratnosti prizemlje (P), a ukoliko je teren u nagibu, spratnosti suteran (S).

Maksimalna dozvoljena bruto razvijena građevinska površina (BRGP) pomoćnog objekta iz stava 1 ovog člana može biti do 30 m².

Maksimalna svijetla visina prostorija u pomoćnom objektu je 2,60 m.

Član 7

Na osnovu planskog dokumenta detaljne razrade mogu se po granici urbanističke parcele u cjelosti ili djelimično postavljati odnosno graditi ograde.

Izuzetno, privremene žičane ograde mogu se postavljati:

- granicom katastarske parcele u zahvatu planskog dokumenta detaljne razrade, do rješavanja imovinsko pravnih odnosa na planiranoj urbanističkoj parceli;
- granicom katastarske parcele u zahvatu planskog dokumenta detaljne razrade, do privođenja zemljišta planiranoj namjeni;
- granicom katastarske parcele na prostoru za koji je Prostorno urbanističkim planom Podgorice planirana izrada plana detaljne razrade do donošenja istog.

Član 8

Maksimalna visina ograde kojom se ograđuje urbanistička ili katastarska parcela na kojoj je je planirana izgradnja stambenog objekta iznosi 1,6 m.

Ograda može biti prozirna i neprozirna, a materijalizacija može biti kamen, beton, metal, zelena ograda ili kombinacija navedenih materijala.

Prema javnim površinama ograda mora biti prozirna, iznad visine od 60 cm a materijali moraju biti u skladu sa ambijentom.

Prema susjednim urbanističkim odnosno katastarskim parcelama ograda može biti i neprozirna pod uslovom da ne prelazi visinu iz stava 1 ovog člana. Izuzetno visina neprozirne ograde može iznositi do 2,2 m, uz saglasnost susjeda.

Član 9

Na urbanističkim odnosno katastarskim parcelama na kojima je planirana izgradnja objekta čija je namjena " privredni objekti, proizvodno zanatstvo, skladišta, stovarišta, robno-distributivni centri, servisne i slobodne zone, skladišta" mogu se graditi ograde visine do 2,2 m.

Na urbanističkoj odnosno katastarskoj parceli na kojoj je planirana izgradnja objekata posebne namjene (diplomacija, bezbjednost, odbrana i sl.) ograda se gradi u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Za objekte iz stava 2 ovog člana, može se izdati odobrenje za postavljanje ograde i van granica urbanističke parcele, ukoliko su riješeni imovinsko-pravni odnosi, odnosno data saglasnost vlasnika, na kojem se ista postavlja, a u skladu sa sigurnosnim zahtjevima korisnika.

Član 10

Pomoćni objekti tipa 1, tipa 3 i tipa 5 mogu se postavljati odnosno graditi tako da se ne promijeni prirodno oticanje vode na štetu susjednih parcela i objekata.

Nije dozvoljeno postavljanje odnosno građenje pomoćnih objekata tipa 1 duž saobraćajnice uz ivicu kolovoza.

Član 11

U prvoj A i prvoj zoni grada nije dozvoljena izgradnja pomoćnih objekata izuzev prema smjernicama planskog dokumenta.

Izuzetno od stava 1 ovog člana pomoćni objekti tipa 2 i to: šahtovi, uređaji za grijanje i hlađenje, pomoćni objekti tipa 3 i to: fontane, česme, urbani mobilijar i objekti u funkciji urbanih bašti i pomoćni objekti tipa 4 foto-naponski paneli mogu se graditi odnosno postavljati na cijeloj teritoriji Glavnog grada Podgorice.

Izuzetno od stava 1 ovog člana na dijelu teritorije Glavnog grada Podgorice, na kojoj nije izgrađena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele, mogu se graditi odnosno postavljati pomoćni objekti tipa 2 i to: septičke bio-jame, bunari, cistijerne za vodu, rezervoari i bistijerne.

Izuzetno od stava 1 ovog člana pomoćni objekti tipa 2 i to: bunari i bistijerne mogu se graditi na cijeloj teritoriji Glavnog grada Podgorice, u okviru urbanističke odnosno katastarske parcele na kojima su izgrađeni objekti ruralnog razvoja (poljoprivredni, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva i ribarstva), objekti za industriju i proizvodnju ili privremeni objekti za pranje vozila (autoperionica), koji bi služili isključivo za korišćenje tehničke vode.

Izgradnja bunara i bistijerne iz stava 4 ovog člana dozvoljava se u slučajevima kada ne postoje kapaciteti na vodovodnoj mreži za što je potrebno dostaviti potvrdu privrednog društva nadležnog za poslove javnog vodosnadbijevanja na teritoriji Glavnog grada.

IV POSTUPAK ZA POSTAVLJANJE ODNOSNO GRAĐENJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 12

Pomoćni objekat se postavlja, odnosno gradi na osnovu odobrenja organa lokalne uprave nadležnog za poslove planiranja prostora i održivog razvoja.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu sljedeće dokumentacije:

- 1) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopije plana;
- 2) tehničke dokumentacije urađene na nivou idejnog rješenja, izrađene u četiri primjerka od koji su dva u zaštićenoj digitalnoj formi;
- 3) dokaza o pravu svojine za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, koji mora biti katastarski razrađen po posebnim djelovima i bez upisanih tereta "nema konačni izvještaj o stručnom nadzoru", ili "nema upotrebnu dozvolu" ili "nema prijavu građenja" ili "izgrađen bez građevinske dozvole".
- 4) saglasnosti, mišljenja i drugih dokaza utvrđenih posebnim propisima,
- 5) analizu privrednog društva iz člana 122 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, sa izjavom, koje je ispitalo statičku stabilnost objekta na kojem se postavlja pomoćni objekat tipa 2 foto-naponski panel.

Izuzetno od odredbi stava 2 ovog člana, tehničku dokumentaciju za postavljanje pomoćnog objekta koji se postavlja kao gotov proizvod, odnosno koji je fabričke proizvodnje čini tipski projekat dobijen od proizvođača.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se rješenjem u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni svi uslovi propisani ovom odlukom.

Zahtjev za izdavanje odobrenja i odobrenje objavljuju se na internet stranici Glavnog grada, u roku od sedam dana od dana podnošenja zahtjeva odnosno izdavanja.

Član 13

Investitoru prestaje pravo građenja po izdatom odobrenju, ukoliko ne započne izgradnju objekta u roku od šest (6) mjeseci od dana izdavanja istog, odnosno ukoliko ne završi radove na izgradnji objekta u roku od jedne (1) godine od dana pravosnažnosti odobrenja.

V UKLANJANJE POMOĆNIH OBJEKATA

Član 14

Za uklanjanje pomoćnih objekata shodno se primjenjuju odredbe Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

VI NADZOR

Član 15

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove planiranja prostora i održivog razvoja.

Član 16

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši komunalni inspektor.

Kad utvrdi da se pomoćni objekat postavlja odnosno gradi bez odobrenja ili da se isti postavlja ili gradi suprotno izdatom odobrenju, komunalni inspektor ima obavezu i ovlašćenje da naredi rušenje, odnosno uklanjanje pomoćnog objekta.

Troškove rušenja, odnosno uklanjanja iz stava 2 ovog člana snosi vlasnik odnosno korisnik pomoćnog objekta.

VII PRELAZNA I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 17

Postupci započeti do dana stupanja na snagu ove Odluke, u kojima nije donijeta pravosnažna odluka, završiće se po odredbama Odluke o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Glavnog grada Podgorice ("Sužbeni list CG - Opštinski propisi", br. 11/14, 34/16 i 039/20).

Član 18

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Glavnog grada Podgorice ("Sužbeni list CG - Opštinski propisi", br. 11/14, 34/16 i 039/20).

Član 19

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Broj: 02-016/21-424

Podgorica, 4. maja 2021. godine
Skupština Glavnog grada - Podgorice

Predsjednik,
dr Đorđe Suhih, s.r.

8.2. Odluke o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa

Prilog 2.a – Andrijevica

Prilog 2.b – Bar

Prilog 2.c – Bijelo Polje

Prilog 2.d – Cetinje

Prilog 2.e – Danilovgrad

Prilog 2.f – Herceg Novi

Prilog 2.g – Kolašin

Prilog 2.h – Nikšić

Prilog 2.i – Plužine

Prilog 2.j – Podgorica

Prilog 2.k – Tivat

Prilog 2.m – Ulcinj

Na osnovu člana 223 stav 5 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), člana 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG", broj 2/18, 34/19 i 38/20) i člana 35 Statuta opštine Andrijevica ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 32/18), Skupština opštine Andrijevica na sjednici o držanoj 30.03.2021. godine, donijela je

Odluku o lokalnim objektima od opšteg interesa

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 9/2021 od 9.4.2021. godine, a stupila je na snagu 17.4.2021.

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom propisuju se uslovi i postupak građenja i upotrebe lokalnih objekata od opšteg interesa.

Član 2

Lokalnim objektima od opšteg interesa, u smislu ove odluke, smatraju se:

- vodovodna, telekomunikaciona i kanalizaciona infrastruktura, toplovodi,
- opštinski putevi (lokalni i nekategorisani) i prateći objekti,
- ulice u naseljima i trgovima
- parking prostori,
- pijace,
- gradska groblja,
- podzemni i nadzemni prolazi,
- javne garaže,
- objekte distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kW trafostanice i vodovi od 110 kW ili manje, rasklopna postrojenja, javna rasvjeta; solarne elektrane od 5 mW i manje,
- sportski objekti i skijaške staze sa pratećom infrastrukturom za pripremu i uređenje istih,
- javne i zelene površine i gradski parkovi,
- ski-liftovi,
- žičare koje se grade na teritoriji opštine;
- objekti privrednog razvoja (privredni objekti, objekti proizvodnog zanatstva, skladišta, stovarišta, robno-distributivni centri, servisne zone, slobodne zone, komunalno-servisne objekti, pumpne stanice) i
- objekti ruralnog razvoja (poljoprivrede, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva i ribarstva).

II ODREĐIVANJE LOKACIJE SA ELEMENTIMA URBANISTIČKO TEHNIČKIH USLOVA

Član 3

Lokacija sa elementima urbanističko-tehničkih uslova (u daljem tekstu: Lokacija) u smislu ove odluke, je mjesto na teritoriji jedinice lokalne samouprave na kojem se izvode radovi na izgradnji lokalnog objekta od opšteg interesa.

Lokaciju određuje odlukom (u daljem tekstu; odluka o lokaciji) Predsjednik opštine.

Član 4

Odluka o lokaciji sadrži naročito:

- 1) Vrstu lokalnog objekta od opšteg interesa;
- 2) Programski zadatak;
- 3) Osnovne podatke o objektu u zavisnosti od vrste objekta;
- 4) Elemente urbanističko-tehničkih uslova;
- 5) Grafički prikaz lokacije na katastarskoj podlozi urađen od strane ovlašćene geodetske organizacije;
- 6) Druge podatke od interesa za izradu idejnog, odnosno glavnog projekta.

III TEHNIČKA DOKUMENTACIJA IDEJNO RJEŠENJE I GLAVNI PROJEKAT

Član 5

Glavni projekat u smislu ove odluke, se izrađuje za potrebe izdavanja odobrenja za građenje lokalnog objekta od opšteg interesa, kao i za građenje tog objekta.

Glavni projekat izrađuje se i reviduje na osnovu odluke o lokaciji i idejnog rješenja (ako je njegova izrada obavezna prema ovoj Odluci), a u skladu sa odredbama Zakona, važećim tehničkim normativima, standardima i normama kvaliteta.

IV ODOBRENJE ZA GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 6

Lokalni objekti od opšteg interesa mogu se graditi na osnovu odobrenja za građenje i revidovanog glavnog projekta.

Odobrenje za građenje izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata (u daljem tekstu: nadležni organ).

Odobrenje za građenje izdaje se rješenjem.

Član 7

Odobrenje za građenje izdaje se na osnovu sledeće dokumentacije:

- 1) Odluke o lokaciji;
- 2) Saglasnosti glavnog gradskog arhitekta, ako je primjenjivo;
- 3) Dokaza o pravu svojine, odnosno konačno rješenje o eksproprijaciji, sporazum ili saglasnost vlasnika zemljišta (ugovor o ustanovljavanju prava službenosti);

4) Glavnog projekta sa izvještajem o izvršenoj reviziji izrađenih u 6 (šest) primjeraka, od kojih 3 (tri) u zaštićenoj digitalnoj formi;

5) Drugih dokaza odnosno saglasnosti shodno posebnim propisima.

U postupku izdavanja odobrenja svaki posebni dio glavnog projekta ovjerava se štambiljem na kojem je upisan broj, datum i potpis ovlašćenog lica, kao i pečatom na svaki list projekta.

Član 8

Odobrenje za građenje izdaje se u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno u roku od 60 dana za objekte za koje je potrebna izrada elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Odobrenje za građenje sadrži naročito: osnovne podatke o podnosiocu zahtjeva, podatke o lokaciji i odluci o lokaciji.

Nadležni organ bez odlaganja dostavlja primjerak odobrenja za građenje ministarstvu nadležnom za poslove građevinarstva.

V GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 9

Građenje objekta iz Člana 2 ove odluke može se započeti na osnovu odobrenja i revidovanog glavnog projekta.

Građenje objekta iz stava 1 ovog Člana, odnosno izvođenje pojedinih radova na građenju tog objekta vrši se u skladu sa odredbama Zakona.

VI ODOBRENJE ZA UPOTREBU LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 10

Korišćenje objekta iz Člana 2 ove odluke dozvoljeno je nakon pribavljanja odobrenja za upotrebu.

Odobrenje za upotrebu izdaje nadležni organ.

Odobrenje za upotrebu izdaje se rješenjem.

Član 11

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu lokalnih objekata od opšteg interesa investitor podnosi:

1) Izjava izvođača radova da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;

2) Izjavu stručnog nadzora da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;

3) Elaborat originalnih terenskih podataka izvedenog stanja izrađen od strane licencirane geodetske organizacije

Član 12

Odobrenje za upotrebu izdaje se u roku od sedam dana od dana prijema izvještaja da je objekat podoban za upotrebu.

Podobnost za upotrebu objekta utvrđuje se tehničkim pregledom.

Član 13

U pogledu tehničkog pregleda, ovlašćenja za njegovo vršenje, pripreme izvještaja o tehničkom pregledu i postupanja po izvještaju shodno se primjenjuju odredbe zakona.

VII NADZOR

Član 14

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši nadležni organ.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ utvrđen zakonom.

VIII ZAVRŠNE I PRELAZNE ODREDBE

Član 15

Postupci donošenja odluke o lokaciji započeti do dana stupanja na snagu ove Odluke, završiće se po odredbama ove Odluke.

Postupci donošenja odobrenja za građenje, odnosno odobrenja za upotrebu, započeti do dana stupanja na snagu ove Odluke, završiće se po odredbama Odluke o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji opštine Andrijevica ("Službeni list CG - opštinski propisi", broj 20/14).

Član 16

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi".

Danom stupanja na snagu ove Odluke, prestaje da važi Odluka o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji opštine Andrijevica ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 20/14).

Broj: 016-47/8-2021-02

Andrijevica, 30.03.2021. godine

Skupština opštine Andrijevica

Predsjednik,
Mladen Đukić

Odluka o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa – opština Bar

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. [5/2014](#), [19/2015](#) i [38/2020](#).

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom propisuju se uslovi i postupak građenja, postavljanja i uklanjanja lokalnih objekata od opšteg interesa.

Član 2

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa je skup radnji koji obuhvata određivanje lokacije sa elementima urbanističko tehničkih uslova za izradu glavnog projekta, reviziju glavnog projekta, izdavanje odobrenja za građenje, građenje objekta i izdavanje odobrenja za upotrebu objekta.

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa spada u grupu poslova od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo.

Član 3

Lokalnim objektima od opšteg interesa, u smislu ove odluke smatraju se:

- vodovodna, telekomunikaciona i kanalizaciona infrastruktura, toplovodi;
- Opštinski putevi (lokalni i nekategorisani) i prateći objekti;
- ulice u naseljima i trgovima;
- parking prostori,
- pijace;
- gradska groblja;
- podzemni i nadzemni prolazi;
- javne garaže;
- objekti distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV trafostanice i vodovi od 110 kV ili manje, rasklopna postrojenja, javna rasvjeta; solarne elektrane od 5 MW i manje;
- sportski objekti;
- javne i zelene površine i gradski parkovi,
- žičare koje se grade na teritoriji lokalne samouprave;
- objekti privrednog razvoja (privredni objekti, objekti proizvodnog zanatstva, skladišta, stovarišta, robno-distributivni centri, servisne zone, slobodne zone, komunalno-servisni objekti, pumpne stanice) i
- objekti ruralnog razvoja (poljoprivrede, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva i ribarstva).

II ODREĐIVANJE LOKACIJE SA ELEMENTIMA URBANISTIČKO TEHNIČKIH USLOVA ZA IZRADU GLAVNOG PROJEKTA

Član 4

Lokacija sa elementima urbanističko-tehničkih uslova (u daljem tekstu: lokacija), u smislu ove odluke, je mjesto na teritoriji jedinice lokalne samouprave na kojem se izvode radovi na izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa.

Lokacije za izgradnju lokalnih objekata od opšteg interesa mogu se određivati samo u zonama koje nisu obuhvaćene lokalnim planskim dokumentima detaljne razrade, ukoliko isti ne predstavljaju smetnju pretežnoj namjeni utvrđenoj planovima višeg reda.

Izuzetno iz stava 2 ovog člana za objekte komunalne infrastrukture (vodovodna, telekomunikaciona i kanalizaciona infrastruktura, toplovodi, Opštinski putevi - lokalni i nekategorisani i prateći objekti; ulice u naseljima i trgovima; parking prostori; pijace, gradska groblja, podzemne i nadzemne prolaze, javne garaže, objekte distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV trafostanice i vodovi od 110 kV ili manje, rasklopna postrojenja, javna rasvjeta; solarne elektrane od 5 MW i manje; javne i zelene površine i gradski parkovi, komunalno servisni objekti) lokacije za izgradnju mogu se određivati i u zonama zahvata planskog dokumenta detaljne razrade, ukoliko se izgradnjom navedenih objekata bitno ne mijenjaju osnovne postavke planskog dokumenta detaljne razrade i ne mijenjaju granice urbanističke parcele, osim u slučaju kada vlasnik katastarske parcele za to da pisanu saglasnost.

O ispunjenosti uslova u smislu stava 2 ovog člana odlučuje Sekretarijat nadležan za poslove uređenja prostora.

Lokaciju iz stava 1 ovog člana određuje odlukom Izvršni organ jedinice lokalne samouprave.

Član 5

Odluka iz člana 4 stava 2 ove odluke sadrži naročito:

- 1) vrstu lokalnog objekta od opšteg interesa;
- 2) programski zadatak za izradu glavnog projekta;
- 3) osnovne podatke o objektu u zavisnosti od vrste objekta;
- 4) elemente urbanističko-tehničkih uslova;
- 5) grafički prikaz lokacije na katastarskoj podlozi urađen od strane ovlaštene geodetske organizacije;
- 6) druge podatke od interesa za izradu glavnog projekta.

III GLAVNI PROJEKAT

Član 6

Glavni projekat, u smislu ove odluke, se izrađuje za potrebe izdavanja odobrenja za građenje lokalnog objekta od opšteg interesa, kao i za građenje tog objekta.

Glavni projekat izrađuje se na osnovu odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke, a u skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata (u daljem tekstu: Zakon) važećim tehničkim normativima, standardima i normama kvaliteta.

Privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koji izrađuje, odnosno reviduje glavni projekat iz stava 2 ovog člana mora, prije početka vršenja djelatnosti, osigurati i imati u toku cijelog trajanja poslovanja osiguranu svoju odgovornost za štetu koja bi mogla da se desi investitorima ili trećim licima u vezi sa obavljanjem njihove djelatnosti.

IV ODOBRENJE ZA GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 7

Lokalni objekti od opšteg interesa mogu se graditi na osnovu odobrenja za građenje (u daljem tekstu: odobrenje) i revidovanog glavnog projekta.

Odobrenje za građenje objekta iz člana 3 ove odluke izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 8

Odobrenje za građenje se izdaje na osnovu sledeće dokumentacije:

- 1) odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke;
- 2) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na zemljištu;
- 3) glavnog projekta sa izvještajem o izvršenoj reviziji izrađenih u 6 (šest) primjeraka, od kojih su 3 (tri) u zaštićenoj digitalnoj formi;
- 4) drugih dokaza odnosno saglasnosti shodno posebnim propisima;

Dokaze iz stava 1 tač. 1, 2 i 4 ovog člana pribavlja organ nadležan za izdavanje dozvole po službenoj dužnosti.

Za izdavanje dokaza iz stava 1 tačka 2 i 4 ovog člana ne plaća se taksa, naknada, odnosno drugi troškovi izdavanja.

Ukoliko nadležni organi, odnosno institucije, ne dostave dokaze iz stava 1 tačka 4 ovog člana u roku od 10 dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje smatraće se da su saglasni sa revidovanim glavnim projektom.

U postupku izdavanja odobrenja svaki posebni dio glavnog projekta ovjerava se štambiljem na kojem je upisan broj, datum i potpis ovlašćenog lica, kao i pečatom na svaki list projekta.

Član 9

Odobrenje se izdaje se u roku od 30 (trideset) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 8 ove odluke.

Odobrenje sadrži, naročito: osnovne podatke o podnosiocu zahtjeva, vodećem projektantu i revidentu, vrstu i namjenu objekta, podatke o lokaciji i odluci iz člana 4 stav 2 ove odluke.

V GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 10

Građenje objekta iz člana 3 ove odluke može se započeti na osnovu odobrenja i revidovanog glavnog projekta.

Građenje objekta iz stava 1 ovog člana, odnosno izvođenje pojedinih radova na građenju tog objekta vrši se u skladu sa odredbama Zakona.

VI ODOBRENJE ZA UPOTREBU LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 11

Korišćenje objekta iz člana 3 ove odluke dozvoljeno je nakon pribavljanja odobrenja za upotrebu.

Odobrenje za upotrebu izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 12

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu lokalnih objekata od opšteg interesa podnosi se:

- 1) Izjavu nadzornog inženjera da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;
- 2) Dokaz o izvršenim obavezama, u skladu sa posebnim propisima;
- 3) Elaborate originalnih terenskih podataka izvedenog stanja ovjeren od strane licencirane geodetske organizacije.

Član 13

Odobrenje se izdaje u roku od 7 dana od dana prijema izvještaja da je objekat podoban za upotrebu.

Podobnost za upotrebu objekta utvrđuje se tehničkim pregledom.

Član 14

U pogledu tehničkog pregleda, ovlašćenja za njegovo vršenje, pripreme izvještaja o tehničkom pregledu i postupanja po izvještaju shodno se primjenjuju odredbe Zakona.

VII NADZOR

Član 15

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši nadležni inspekcijski organ.

VIIa KAZNE NE ODREDBE

Član 15 a)

Novčanom kaznom u visini od 150 do 10 000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- postavlja odnosno gradi lokalni objekat od opšteg interesa, ili ga je postavilo odnosno izgradilo bez odobrenja;
- postavlja odnosno gradi lokalni objekat od opšteg interesa, ili ga je postavilo odnosno izgradilo suprotno odobrenju nadležnog organa ili je odstupio od odobrene tehničke dokumentacije (član 6); i
- ako bez odobrenja za upotrebu otpočne sa korišćenjem objekta

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom u visini od 50 do 3000 eura.

Novčanom kaznom u visini od 20 do 1000 eura kazniće se odgovorno lice u pravnom licu odnosno fizičko lice, za prekršaj iz stava 1 ovog člana.

VIII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 16

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Prečišćeni tekst Odluke o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa Opštine Bijelo Polje obuhvata sljedeće propise:

1. Odluka o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa Opštine Bijelo Polje ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 015/14 od 16.05.2014),
2. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa Opštine Bijelo Polje ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 038/20 od 03.11.2020), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ODLUKA

o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa Opštine Bijelo Polje

("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 015/14 od 16.05.2014, 038/20 od 03.11.2020)

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom Odlukom propisuju se uslovi i postupak građenja, postavljanja i uklanjanja lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Opštine Bijelo Polje.

Član 2

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa je skup radnji koji obuhvata određivanje lokacije sa elementima urbanističko tehničkih uslova za izradu glavnog projekta, reviziju glavnog projekta, izdavanje odobrenja za građenje, građenje objekta i izdavanje odobrenja za upotrebu objekta.

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa spada u grupu poslova od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo.

Član 3

Lokalnim objektima od opšteg interesa, u smislu ove odluke, smatraju se:

- 1) opštinski putevi (lokalni i nekategorisani) i prateći objekti;
- 2) vodovodna i kanalizaciona infrastruktura;
- 3) podzemni i nadzemni prolazi;
- 4) ulice u naseljima i trgovi;
- 5) javne i zelene površine i gradski parkovi;
- 6) javni parking prostori;
- 7) javne garaže;
- 8) pijace;
- 9) gradska groblja;
- 10) infrastruktura javnog snabdijevanja toplotnom energijom;
- 11) žičare koje se grade na teritoriji jedinice lokalne samouprave;
- 12) javna rasvjeta;
- 13) objekti distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV;
- 14) telekomunikaciona infrastruktura;
- 15) objekti ruralnog razvoja (poljoprivredni, seoskog stanovanja i turizma, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva);
- 16) i dr.

Član 3a

Odredbe ove Odluke primjenjivaće se i za:

1. Tafostanice i vodove od 110 kV ili manje i rasklopna postrojenja;
2. Objekte privrednog razvoja (privredni objekti, objekti proizvodnog zanatstva, skladišta, stovarišta, robno-distributivni centri, servisne zone, slobodne zone, komunalno-servisni objekti, pumpne stanice);
3. Solarne elektrane od 5 MW i manje, sportski objekti i skijaške staze sa pratećom infrastrukturom za pripremu i uređenje istih;

4. Objekte ribarstva.

II ODREĐIVANJE LOKACIJE SA ELEMENTIMA URBANISTIČKO TEHNIČKIH USLOVA ZA IZRADU GLAVNOG PROJEKTA**Član 4**

Lokacija sa elementima urbanističko-tehničkih uslova (u daljem tekstu: lokacija), u smislu ove odluke, je mjesto na teritoriji jedinice lokalne samouprave na kojem se izvode radovi na izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa.

Lokaciju iz stava 1 ovog člana određuje Odlukom Izvršni organ jedinice lokalne samouprave, u skladu sa smjernicama iz planskog dokumenta višeg reda.

Član 5

Odluka iz člana 4 stava 2 ove odluke sadrži naročito:

- 1) vrstu lokalnog objekta od opšteg interesa;
- 2) programski zadatak za izradu glavnog projekta;
- 3) osnovne podatke o objektu u zavisnosti od vrste objekta;
- 4) elemente urbanističko-tehničkih uslova;
- 5) grafički prikaz lokacije na katastarskoj podlozi urađen od strane ovlašćene geodetske organizacije;
- 6) druge podatke od interesa za izradu glavnog projekta.

III GLAVNI PROJEKAT**Član 6**

Glavni projekat, u smislu ove odluke, se izrađuje za potrebe izdavanja odobrenja za građenje lokalnog objekta od opšteg interesa, kao i za građenje tog objekta.

Glavni projekat izrađuje se na osnovu odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke, a u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju pitanja planiranja prostora i izgradnje objekata (u daljem tekstu: Zakon) važećim tehničkim normativima, standardima i normama kvaliteta.

Privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koji izrađuje, odnosno reviduje glavni projekat iz stava 2 ovog člana mora, prije početka vršenja djelatnosti, osigurati i imati u toku cijelog trajanja poslovanja osiguranu svoju odgovornost za štetu koja bi mogla da se desi investitorima ili trećim licima u vezi sa obavljanjem njihove djelatnosti.

IV ODOBRENJE ZA GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA**Član 7**

Lokalni objekti od opšteg interesa mogu se graditi na osnovu odobrenja za građenje (u daljem tekstu: odobrenje) i revidovanog glavnog projekta.

Odobrenje za građenje objekta iz člana 3 ove odluke izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 8

Odobrenje za građenje se izdaje na osnovu sljedeće dokumentacije:

- 1) odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke;
- 2) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na zemljištu;
- 3) glavnog projekta sa izvještajem o izvršenoj reviziji izrađenih u 6 (šest) primjeraka, od kojih su 3 (tri) u zaštićenoj digitalnoj formi;
- 4) drugih dokaza odnosno saglasnosti shodno posebnim propisima;

Dokaze iz stava 1 tačka 1, 2 i 4 ovog člana pribavlja organ nadležan za izdavanje dozvole po službenoj dužnosti.

Za izdavanje dokaza iz stava 1 tačka 2 i 4 ovog člana ne plaća se taksa, naknada, odnosno drugi troškovi izdavanja.

Ukoliko nadležni organi, odnosno institucije, ne dostave dokaze iz stava 1 tačka 4 ovog člana u roku od 10 dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje smatraće se da su saglasni sa revidovanim glavnim projektom.

U postupku izdavanja odobrenja svaki posebni dio glavnog projekta ovjerava se štambiljem na kojem je upisan broj, datum i potpis ovlaštenog lica, kao i pečatom na svaki list projekta.

Član 9

Odobrenje se izdaje se u roku od 30 (trideset) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 8 ove odluke.

Odobrenje sadrži, naročito: osnovne podatke o podnosiocu zahtjeva, vodećem projektantu i revidentu, vrstu i namjenu objekta, podatke o lokaciji i odluci iz člana 4 stav 2 ove odluke.

V GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 10

Građenje objekta iz člana 3 ove odluke može se započeti na osnovu odobrenja i revidovanog glavnog projekta.

Građenje objekta iz stava 1 ovog člana, odnosno izvođenje pojedinih radova na građenju tog objekta vrši se u skladu sa odredbama Zakona.

VI ODOBRENJE ZA UPOTREBU LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 11

Korišćenje objekta iz člana 3 ove odluke dozvoljeno je nakon pribavljanja odobrenja za upotrebu.

Odobrenje za upotrebu izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 12

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu lokalnih objekata od opšteg interesa podnosi se:

- 1) Izjavu nadzornog inženjera da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;
- 2) Dokaz o izvršenim obavezama, u skladu sa posebnim propisima;
- 3) Elaborate originalnih terenskih podataka izvedenog stanja ovjeren od strane licencirane geodetske organizacije;

Član 13

Odobrenje se izdaje u roku od 7 dana od dana prijema izvještaja da je objekat podoban za upotrebu.

Podobnost za upotrebu objekta utvrđuje se tehničkim pregledom.

Član 14

U pogledu tehničkog pregleda, ovlaštenja za njegovo vršenje, pripreme izvještaja o tehničkom pregledu i postupanja po izvještaju shodno se primjenjuju odredbe Zakona.

VII NADZOR

Član 15

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata.

Inspeksijski nadzor nad sprođenjem ove odluke vrši nadležni inspeksijski organ.

VIII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 16

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Sl. listu CG - opštinski propisi".

Odluka o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Prijestonice Cetinje

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. [12/2014](#) i [36/2020](#).

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom propisuju se uslovi i postupak građenja, postavljanja i uklanjanja objekata od opšteg interesa.

Član 2

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa je skup radnji koji obuhvata određivanje lokacije sa elementima urbanističko- tehničkih uslova za izradu glavnog projekta, reviziju glavnog projekta, izdavanje odobrenja za građenje, građenje objekta i izdavanje odobrenja za upotrebu objekta.

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa spada u grupu poslova od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo.

Član 3

Lokalnim objektima od opšteg interesa, u smislu ove odluke, smatraju se:

- 1) vodovodna, telekomunikaciona i kanalizaciona infrastruktura, toplovodi;
- 2) opštinski putevi (lokalni i nekategorisani) i prateći objekti;
- 3) ulice u naseljima i trgovima;
- 4) parking prostori, pijace;
- 5) gradska groblja;
- 6) podzemni i nadzemni prolazi;
- 7) javne garaže;
- 8) objekti distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV trafostanice i vodovi od 110 kV ili manje, raskopna postrojenja, javna rasvjeta;
- 9) solarne elektrane od 5 MW i manje, sportski objekti i skijaške staze sa pratećom infrastrukturom za pripremu i uređenje istih;
- 10) javne i zelene površine i gradski parkovi, ski-liftovi, žičare koje se grade na teritoriji jedne lokalne samouprave;
- 11) objekti privrednog razvoja (privredni objekti, objekti proizvodnog zanatstva, skladišta, stovarišta, robno-distributivni centri, servisne zone, slobodne zone, komunalno-servisni objekti, pumpne stanice) i objekti ruralnog razvoja (poljoprivrede, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva i ribarstva).

II ODREĐIVANJE LOKACIJE SA ELEMENTIMA URBANISTIČKO - TEHNIČKIH USLOVA ZA IZRADU GLAVNOG PROJEKTA

Član 4

Lokacija sa elementima urbanističko- tehničkih uslova (u daljem tekstu: lokacija), u smislu ove odluke, je mjesto na teritoriji Prijestonice Cetinje na kojem se izvode radovi na izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa.

Lokaciju iz stava 1 ovog člana određuje odlukom Gradonačelnik Prijestonice Cetinje.

Član 5

Odluka iz člana 4 stava 2 ove odluke sadrži naročito:

- 1) vrstu lokalnog objekta od opšteg interesa;
- 2) programski zadatak;
- 3) osnovne podatke o objektu u zavisnosti od vrste objekta;
- 4) elemente urbanističko- tehničkih uslova;
- 5) grafički prikaz lokacije na katastarskoj podlozi urađen od strane ovlašćene geodetske organizacije;
- 6) druge podatke od interesa za izradu glavnog projekta.

III GLAVNI PROJEKAT

Član 6

Glavni projekat, u smislu ove odluke, se izrađuje za potrebe izdavanja odobrenja za građenje lokalnog objekta od opšteg interesa, kao i za građenje tog objekta.

Glavni projekat izrađuje se na osnovu odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke, a u skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata (u daljem tekstu: Zakon), važećih tehničkih normativa, standarda i normi kvaliteta.

IV ODOBRENJE ZA GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 7

Lokalni objekti od opšteg interesa mogu se graditi na osnovu odobrenja za građenje (u daljem tekstu: odobrenje).

Odobrenje iz člana 3 ove odluke izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove planiranja i uređenja prostora i zaštitu životne sredine.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 8

Odobrenje se izdaje na osnovu sljedeće dokumentacije :

- 1) odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke
- 2) dokaza o pravu svojine, odnosno konačno rešenje o eksproprijaciji, sporazum ili saglasnost vlasnika zemljišta (ugovor o ustanovljavanju prava službenosti);
- 3) glavnog projekta sa izvještajem o izvršenoj reviziji izrađenih u 6 (šest) primjeraka, od kojih su 3 (tri) u zaštićenoj digitalnoj formi;
- 4) drugih dokaza odnosno saglasnosti shodno posebnim propisima.

Dokaze iz stava 1 tač. 1, 2 i 4 ovog člana pribavlja organ nadležan za izdavanje odobrenja za građenje po službenoj dužnosti.

Za izdavanje dokaza iz stava 1 tačka 2 i 4 ovog člana ne plaća se taksa, naknada odnosno drugi troškovi izdavanja.

Ukoliko nadležni organi odnosno institucije, ne dostave dokaze iz stava 1 tačka 4 ovog člana u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje smatraće se da su saglasni sa revidovanim glavnim projektom.

U postupku izdavanja odobrenja za građenje svaki posebni dio glavnog projekta ovjerava se štambiljem na kojem je upisan broj, datum i potpis ovlašćenog lica, kao i pečatom na svaki list projekta.

Član 9

Odobrenje se izdaje se u roku od 30 (trideset) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 8 ove odluke.

Odobrenje sadrži, naročito: osnovne podatke o podnosiocu zahtjeva; podatke o lokaciji i odluci iz člana 4 stav 2 ove odluke.

V GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 10

Građenje objekata iz člana 3 ove odluke može se započeti na osnovu odobrenja za građenje.

Građenje objekta iz stava 1 ovog člana, odnosno izvođenje pojedinih radova na građenju tog objekta vrši se u skladu sa odredbama Zakona.

VI ODOBRENJE ZA UPOTREBU LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 11

Korišćenje objekta iz člana 3 ove odluke dozvoljeno je nakon pribavljanja odobrenja za upotrebu.

Odobrenje za upotrebu izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove planiranja i uređenja prostora i zaštitu životne sredine.

Odobrenje za upotrebu iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 12

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu lokalnih objekata o d opšteg interesa investitor podnosi:

- 1) Izjavu izvođača radova da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;
- 2) Izjavu nadzornog inženjera da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;

3) Elaborate originalnih terenskih podataka izvedenog stanja ovjeren od strane licencirane geodetske organizacije.

Član 13

Odobrenje za upotrebu se izdaje u roku od 7 dana od dana prijema izvještaja da je objekat podoban za upotrebu.

Podobnost za upotrebu objekta utvrđuje se tehničkim pregledom.

Član 14

U pogledu tehničkog pregleda, ovlašćenja za njegovo vršenje, pripreme izvještaja o tehničkom pregledu i postupanja po izvještaju shodno se primjenjuju odredbe Zakona.

VII NADZOR

Član 15

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i zaštitu životne sredine.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ uprave nadležan za inspekcijske poslove.

VIII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 16

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Na osnovu člana 223 stav 5 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), člana 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG", br. 2/18, 34/19 i 38/20) i člana 35 Statuta Opštine Danilovgrad ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 43/18), Skupština Opštine Danilovgrad, na sjednici održanoj dana 02.04.2021. godine, donijela je

Odluku o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji opštine Danilovgrad

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 10/2021 od 16.4.2021. godine, a stupila je na snagu 24.4.2021.

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom propisuju se uslovi i postupak građenja, i upotrebe lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Opštine Danilovgrad.

Član 2

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa je skup radnji koji obuhvata određivanje lokacije sa elementima urbanističko tehničkih uslova za izradu glavnog projekta, reviziju glavnog projekta, izdavanje odobrenja za građenje, građenje objekta i izdavanje odobrenja za upotrebu objekta.

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa spada u grupu poslova od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo.

Član 3

Lokalnim objektima od opšteg interesa, u smislu ove odluke, smatraju se:

- 1) Opštinski putevi (lokalni i nekategorisani) i prateći objekti;
- 2) vodovodna i kanalizaciona infrastruktura;
- 3) podzemni i nadzemni prolazi;
- 4) ulice u naseljima i trgovima;
- 5) javne i zelene površine i gradski parkovi;
- 6) javni parking prostori;
- 7) javne garaže;
- 8) pijace;
- 9) gradska groblja;
- 10) infrastruktura javnog snabdijevanja toplotnom energijom;
- 11) ski liftovi, žičare koje se grade na teritoriji jedinice lokalne samouprave;
- 12) javna rasvjeta;
- 13) objekti distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV;
- 14) telekomunikaciona infrastruktura;

15) objekti ruralnog razvoja (poljoprivredni, seoskog stanovanja i turizma, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva);

Član 3a

Odredbе ove Odluke primjenjivaće se i za:

1. Trafostanice i vodove od 110 kV ili manje i rasklopna postrojenja;
2. Objekte privrednog razvoja (privredni objekti, objekti proizvodnog zanatstva, skladišta, stovarišta, robno-distributivni centri, servisne zone, slobodne zone, komunalno-servisni objekti, pumpne stanice);
3. Solarne elektrane od 5 MW i manje, sportski objekti i skijaške staze sa pratećom infrastrukturom za pripremu i uređenje istih;
4. Objekte ribarstva.

II ODREĐIVANJE LOKACIJE SA ELEMENTIMA URBANISTIČKO TEHNIČKIH USLOVA

Član 4

Lokacija sa elementima urbanističko-tehničkih uslova (u daljem tekstu: lokacija), u smislu ove odluke, je mjesto na teritoriji jedinice lokalne samouprave na kojem se izvode radovi na izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa.

Lokaciju iz stava 1 ovog člana određuje Odlukom Predsjednik Opštine.

Član 5

Odluka iz člana 4 stava 2 ove odluke sadrži naročito:

- 1) vrstu lokalnog objekta od opšteg interesa;
- 2) programski zadatak za izradu glavnog projekta;
- 3) osnovne podatke o objektu u zavisnosti od vrste objekta;
- 4) elemente urbanističko-tehničkih uslova;
- 5) grafički prikaz lokacije na katastarskoj podlozi urađen od strane ovlašćene geodetske organizacije;
- 6) druge podatke od interesa za izradu glavnog projekta.

III GLAVNI PROJEKAT

Član 6

Glavni projekat, u smislu ove odluke, se izrađuje za potrebe izdavanja odobrenja za građenje lokalnog objekta od opšteg interesa, kao i za građenje tog objekta.

Glavni projekat izrađuje se na osnovu odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke, a u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju pitanja planiranja prostora i izgradnje objekata (u daljem tekstu: Zakon), važećim tehničkim normativima, standardima i normama kvaliteta.

IV ODOBRENJE ZA GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 7

Lokalni objekti od opšteg interesa mogu se graditi na osnovu odobrenja za građenje (u daljem tekstu: odobrenje) i revidovanog glavnog projekta.

Odobrenje za građenje izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 8

Odobrenje za građenje se izdaje na osnovu sljedeće dokumentacije:

- 1) odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke;
- 2) dokaza o pravu svojine, odnosno konačno rešenje o eksproprijaciji, sporazum ili saglasnost vlasnika zemljišta (ugovor o ustanovljavanju prava službenosti);
- 3) glavnog projekta sa izvještajem o izvršenoj reviziji izrađenih u 6 (šest) primjeraka, od kojih su 3 (tri) u zaštićenoj digitalnoj formi;
- 4) drugih dokaza odnosno saglasnosti shodno posebnim propisima.

U postupku izdavanja odobrenja svaki posebni dio glavnog projekta ovjerava se štambiljem na kojem je upisan broj, datum i potpis ovlašćenog lica, kao i pečatom na svaki list projekta.

Član 9

Odobrenje za građenje izdaje se u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno u roku od 60 dana za objekte za koje je potrebna izrada elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Odobrenje za građenje sadrži, naročito: osnovne podatke o podnosiocu zahtjeva; podatke o lokaciji i odluci o lokaciji.

Nadležni organ bez odlaganja dostavlja primjerak odobrenja za građenje ministarstvu nadležnom za poslove građevinarstva.

V GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 10

Građenje objekta iz člana 3 i 3a ove odluke može se započeti na osnovu odobrenja i revidovanog glavnog projekta.

Građenje objekta iz stava 1 ovog člana, odnosno izvođenje pojedinih radova na građenju tog objekta vrši se u skladu sa odredbama Zakona.

VI ODOBRENJE ZA UPOTREBU LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 11

Korišćenje objekta iz člana 3 i 3a ove odluke dozvoljeno je nakon pribavljanja odobrenja za upotrebu.

Odobrenje za upotrebu izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 12

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu lokalnih objekata od opšteg interesa podnosi se:

- 1) izjava izvođača radova da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;
- 2) izjava stručnog nadzora da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;
- 3) elaborat originalnih terenskih podataka izvedenog stanja ovjeren od strane licencirane geodetske organizacije;

Član 13

Odobrenje se izdaje u roku od 7 dana od dana prijema izvještaja da je objekat podoban za upotrebu.

Podobnost za upotrebu objekta utvrđuje se tehničkim pregledom.

Član 14

U pogledu tehničkog pregleda, ovlašćenja za njegovo vršenje, pripreme izvještaja o tehničkom pregledu i postupanja po izvještaju shodno se primjenjuju odredbe Zakona.

VII NADZOR

Član 15

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši nadležni organ.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ utvrđen Zakonom.

VIII ZAVRŠNA I PRELAZNA ODREDBA

Član 16

Postupci donošenja odluke o lokaciji, započeti do dana stupanja na snagu ove Odluke, završiće se po odredbama ove Odluke.

Postupci donošenja odobrenja za građenje, odnosno odobrenja za upotrebu, započeti do dana stupanja na snagu ove Odluke, završiće se po odredbama Odluke o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji opštine Danilovgrad ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 6/20).

Član 17

Danom stupanja na snagu ove Odluke, prestaje da važi Odluka o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji opštine Danilovgrad ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 6/20).

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Broj: 02-016/21-52/1

Danilovgrad, 02.04.2021. godine

Skupština opštine Danilovgrad

Predsjednik,
Zoran Bošković, s.r.

Odluka o građenju, postavljanju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa – opština Herceg Novi

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. [45/2015](#) i [36/2020](#).

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom propisuju se uslovi i postupak građenja (izgradnje ili rekonstrukcije), postavljanja i uklanjanja lokalnih objekata od opšteg interesa.

Član 2

Građenje i postavljanje lokalnih objekata od opšteg interesa je skup radnji koji obuhvata određivanje lokacije sa elementima urbanističko tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacije, reviziju tehničke dokumentacije, izdavanje građevinske dozvole i izdavanje upotrebne dozvole.

Uklanjanje lokalnih objekata od opšteg interesa je postupak koji obuhvata izradu elaborata o uklanjanju i izdavanja rješenja o uklanjanju u skladu sa Zakonom.

Građenje, postavljanje i uklanjanje lokalnih objekata od opšteg interesa spada u grupu poslova od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo.

Član 3

Lokalnim objektima od opšteg interesa smatraju se objekti koji se odnose na: vodovodnu, telekomunikacionu i kanalizacionu infrastrukturu, toplovode; opštinske puteve (lokalne i nekategorisane) i prateće objekte; ulice u naseljima i trgove; parking prostore, pijace; gradska groblja; podzemne i nadzemne prolaze; javne garaže; objekte distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV trafostanice i vodove od 110 kV ili manje, rasklopna postrojenja, javnu rasvjetu; solarne elektrane od 5 megavata i manje, sportske objekte i skijaške staze sa pratećom infrastrukturom za pripremu i uređenje istih; javne i zelene površine i gradske parkove, ski-liftove, žičare koje se grade na teritoriji jedne lokalne samouprave; objekte privrednog razvoja (privredne objekte, objekte proizvodnog zanatstva, skladišta, stovarišta, robno-distributivne centre, servisne zone, slobodne zone, komunalno-servisne objekte, pumpne stanice) i objekte ruralnog razvoja (poljoprivrede, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva i ribarstva).

II ODREĐIVANJE LOKACIJE SA ELEMENTIMA URBANISTIČKO TEHNIČKIH USLOVA ZA IZRADU GLAVNOG PROJEKTA

Član 4

Lokacija sa elementima urbanističko-tehničkih uslova (u daljem tekstu: lokacija), u smislu ove odluke, je mjesto na teritoriji jedinice lokalne samouprave na kojem se izvode radovi na građenju i postavljanju lokalnih objekata od opšteg interesa.

Lokaciju iz stava 1 ovog člana utvrđuje Skupština opštine posebnom Odlukom.

Član 5

Odluka iz člana 4 stava 2 ove odluke sadrži naročito:

1. vrstu lokalnog objekta od opšteg interesa;
2. programski zadatak;
3. osnovne podatke o objektu u zavisnosti od vrste objekta;
4. elemente urbanističko-tehničkih uslova sačinjenih prema važećim tehničkim normativima i standardima struke;
5. grafički prikaz lokacije na katastarskoj podlozi urađen od strane ovlašćene geodetske organizacije;
6. Konzervatorski uslovi za nepokretna kulturna dobra ili druge objekte u zaštićenim ambijentalnim cjelinama;
7. druge podatke od interesa za izradu tehničke dokumentacije u zavisnosti od vrste objekta.

III TEHNIČKA DOKUMENTACIJA

Član 6

Tehnička dokumentacija (idejni ili glavni projekat), u smislu ove odluke, izrađuje se za potrebe izdavanja građevinske dozvole za lokalne objekte od opšteg interesa, a glavni projekat izrađuje se za potrebe građenja tog objekta.

Tehnička dokumentacija izrađuje se na osnovu odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke, a u skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora o izgradnji objekata (u daljem tekstu: Zakon), pravilnika, važećih tehničkih normativa, standarda i normi kvaliteta.

Privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koji izrađuje, odnosno reviduje tehničku dokumentaciju iz stava 2 ovog člana, mora prije početka vršenja djelatnosti, osigurati i imati u toku cijelog trajanja poslovanja, osiguranu svoju odgovornost za štetu koja bi mogla da se desi investitorima ili trećim licima u vezi sa obavljanjem njihove djelatnosti.

IV GRAĐEVINSKA DOZVOLA ZA LOKALNE OBJEKTE OD OPŠTEG INTERESA

Član 7

Lokalni objekti od opšteg interesa mogu se graditi na osnovu građevinske dozvole i revidovanog glavnog projekta.

Građevinsku dozvolu za objekte iz člana 3 ove odluke izdaje rješenjem organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata.

Podnosilac zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole je Opština Herceg Novi ili drugo lice uz saglasnost Opštine Herceg Novi.

Izradu tehničke dokumentacije vrši Agencija za izgradnju i razvoj Opštine Herceg Novi, samostalno ili u saradnji sa drugim ovlašćenim licima.

Član 8

Građevinska dozvola se izdaje na osnovu sledeće dokumentacije:

1. odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke;
2. dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na zemljištu, ili dokaza o pravu građenja, odnosno drugom pravu na objektu, ako se radi o rekonstrukciji objekta;
3. glavnog projekta sa izvještajem o izvršenoj reviziji izrađenih u 10 (deset) primjeraka, od kojih su 7 (sedam) u zaštićenoj digitalnoj formi;
4. drugih dokaza odnosno saglasnosti shodno posebnim propisima.

Dokaze iz stava 1 tačka 1, 2 i 4 ovog člana pribavlja organ nadležan za izdavanje građevinske dozvole po službenoj dužnosti.

Za izdavanje dokaza iz stava 1 tačka 2 i 4 ovog člana ne plaća se taksa, naknada, odnosno drugi troškovi izdavanja.

Ukoliko nadležni organi, odnosno institucije, ne dostave dokaze iz stava 1 tačka 4 ovog člana u roku od 10 dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje smatraće se da su saglasni sa revidovanim tehničkom dokumentacijom.

U postupku izdavanja građevinske dozvole svaki posebni dio tehničke dokumentacije ovjerava se štambiljem na kojem je upisan broj, datum i potpis ovlašćenog lica, kao i pečatom na svaki list projekta.

Član 9

Građevinska dozvola se izdaje u roku od 30 (trideset) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 8 ove odluke.

Građevinska dozvola sadrži, naročito: osnovne podatke o podnosiocu zahtjeva, vodećem projektantu i revidentu, vrsti i namjeni objekta, podatke o lokaciji i odluci iz člana 4 stav 2 ove odluke i obavezu izrade glavnog projekta u slučaju da se građevinska dozvola izdaje na osnovu idejnog projekta.

V GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 10

Građenje objekta iz člana 3 ove odluke može se započeti na osnovu građevinske dozvole i revidovanog glavnog projekta, u skladu sa odredbama Zakona.

Građenje objekta iz stava 1 ovog člana, odnosno izvođenje pojedinih radova na građenju tog objekta vrši se u skladu sa odredbama Zakona.

VI UPOTREBNA DOZVOLA ZA LOKALNE OBJEKTE OD OPŠTEG INTERESA

Član 11

Korišćenje objekta iz člana 3 ove odluke dozvoljeno je nakon pribavljanja upotrebne dozvole.

Upotrebnu dozvolu izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata. Upotrebna dozvola iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 12

Uz zahtjev za izdavanje upotrebne dozvole za lokane objekte od opšteg interesa investitor podnosi:

1. Izjavu izvođača radova da je objekat izgrađen u skladu sa građevinskom dozvolom i revidovanim glavnim projektom;
2. Izjavu nadzornog inženjera da je objekat izgrađen u skladu sa građevinskom dozvolom i revidovanim glavnim projektom;
3. Izjavu vodećeg projektanta da je objekat izgrađen u skladu sa revidovanim glavnim projektom;
4. Elaborate originalnih terenskih podataka izvedenog stanja ovjerene od strane licencirane geodetske organizacije;
5. Dokaz o izvršenim obavezama, u skladu sa posebnim propisima.

Član 13

Upotrebna dozvola se izdaje u roku od 7 dana od dana prijema izvještaja o tehničkom pregledu da je objekat podoban za upotrebu u skladu sa Zakonom.

Član 14

U pogledu tehničkog pregleda, ovlašćenja za njegovo vršenje, pripreme izvještaja o tehničkom pregledu i postupanja po izvještaju primjenjuju se odredbe Zakona.

VII NADZOR

Član 15

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši nadležni inspekcijski organ.

VIII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 16

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Na osnovu člana 223 stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20), člana 38. tačka 2. Zakona o lokalnoj samoupravi („Sl. list CG“, br. 2/18, 34/19 i 38/20) i člana člana člana 37 stav 1 tač. 2 i 8 Statuta opštine Kolašin („Sl. list CG- Opštinski propisi“, broj 24/19), Skupština opštine Kolašin, na sjednici održanoj 22.02.2021. godine, donijela je

ODLUKA

o izmjenama i dopunama odluke o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji opštine Kolašin

Član 1

U Odluci o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Opštine Kolašin ("Sl. list CG – o.p. ", br. 15/15 i 24/17) u članu 3:

- u alineji 14 iza riječi "do 35 kV dodaju se riječi "i vodovi od 110 kV ili manje i rasklopna postrojenja";

- briše se alineja 16. i zamjenjuje novom alinejom:

16- solarne elektrane od 5 MW i manje

-dodaju se alineje:

17- sportski objekti i skijaške staze sa pratećom infrastrukturom za pripremu i uređenje istih;

18- objekti privrednog razvoja (privredni objekti, objekti proizvodnog zanatstva, skladišta, stovarišta, robno-distributivni centri, servisne zone, slobodne zone, komunalno-servisne objekti, pumpne stanice); i objekti ruralnog razvoja (poljoprivrede, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva i ribarstva).

Član 2

U članu 4 stav 2 riječi " šire teritorijalne cjeline" zamjenjuju se riječima "višeg reda" nakon riječi "odluku" stavlja se tačka, a ostali tekst se briše.

Član 3

Član 6- briše se.

Član 4

U članu 9 stav 1 tačka 1 umjesto riječi "člana 6" treba da stoji "člana 4".

Član 5

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Broj: 01-961

Kolašin, 23.02.2021.godine

SKUPŠTINA OPŠTINE KOLAŠIN

Predsjednik
Milan Đukić

Na osnovu člana 33 stav 1 tačka 2 Statuta opštine Plužine ("Službeni list CG - Opštinski propisi" br. 39/18) a u vezi sa članom članom 223 stav 5 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), Skupština opštine Plužine, na sjednici održanoj 22.07.2021. godine donijela je

Odluku o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. 25/2021 od 2.8.2021. godine, a stupila je na snagu 10.8.2021.

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom Odlukom propisuju se uslovi i postupak građenja, i upotrebe lokalnih objekata od opšteg interesa.

Član 2

Lokalnim objektima od opšteg interesa, u smislu ove odluke, smatraju se:

1. Tip 1 - lokalni objekti od opšteg interesa infrastrukture (u daljem tekstu: "objekti tipa 1"): vodovodna, telekomunikaciona i kanalizaciona infrastruktura, toplovodi; opštinski putevi (lokalni i nekategorisani) i prateći objekti; ulice u naseljima i trgovima; parking prostori, pijace; gradska groblja; podzemni i nadzemni prolazi; javne garaže; objekte distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV trafostanice i vodovi od 110 kV ili manje, rasklopna postrojenja, javna rasvjeta; solarne elektrane od 5 MW i manje, sportski objekti i skijaške staze sa pratećom infrastrukturom za pripremu i uređenje istih; javne i zelene površine i gradski parkovi, ski-liftovi, žičare koje se grade na teritoriji Opštine Plužine;

2. Tip 2 - lokalni objekti od opšteg interesa ruralnog razvoja (u daljem tekstu: "objekti tipa 2"): objekti poljoprivrede, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva, ribarstva),

3. Tip 3 - lokalni objekti od opšteg interesa privrednog razvoja (u daljem tekstu: "objekti tipa 3"): privredni objekti, objekti proizvodnog zanatstva, skladišta, stovarišta, robno - distributivni centri, servisne zone, slobodne zone, komunalno-servisni objekti, pumpne stanice.

Objekti tipa 1 mogu se graditi odnosno postavljati u obuhvatu Prostorno-urbanističkog plana opštine Plužine.

Objekti tipa 2 i 3 mogu se graditi odnosno postavljati na područjima izvan planskih dokumenata detaljne razrade.

Za objekte tipa 3 stav 1 ovog člana i sportske objekte, prije donošenja akta o lokaciji podnosi se zahtjev Glavnom gradskom arhitekti za procjenu potrebe raspisivanja konkursa za izradu idejnog arhitektonskog rješenja.

Javni konkurs raspisuje i žiri za odabir najboljeg rješenja imenuje Glavni gradski arhitekta, dok troškove sprovođenja snosi Investitor.

U žiriju za odabir najboljeg rješenja obavezno je prisustvo jednog člana predstavnika Investitora i najmanje jednog člana predstavnika Opštine.

II ODREĐIVANJE LOKACIJE SA ELEMENTIMA URBANISTIČKO-TEHNIČKIH USLOVA

Član 3

Lokacija sa elementima urbanističko-tehničkih uslova (u daljem tekstu: lokacija), u smislu ove odluke, je mjesto na teritoriji jedinice lokalne samouprave na kojem se izvode radovi na izgradnji lokalnog objekata od opšteg interesa.

Lokaciju određuje odlukom (u daljem tekstu: odluka o lokaciji) Predsjednik opštine.

Član 4

Odluka o lokaciji sadrži naročito:

- 1) vrstu lokalnog objekta od opšteg interesa;
- 2) programski zadatak;
- 3) osnovne podatke o objektu u zavisnosti od vrste objekta;
- 4) elemente urbanističko-tehničkih uslova;
- 5) grafički prikaz lokacije na katastarskoj podlozi urađen od strane ovlašćene geodetske organizacije;
- 6) druge podatke od interesa za izradu idejnog odnosno glavnog projekta.

Odluka o lokaciji za trg, skver, šetalište, gradski park i zgrade iz objekata tipa 1, i objekte tipa 2 i 3, osim elemenata iz stava 1 ovog člana, sadrži i smjernice za oblikovanje i materijalizaciju prostora u skladu sa državnim smjernicama razvoja arhitekture, koje za potrebe izrade odluke o lokaciji, izrađuje Glavni gradski arhitekta.

Elementi urbanističko-tehničkih uslova iz stava 1 tačka 4 ovog člana, utvrđuju se:

- za objekte tipa 1 – na osnovu važećih propisa tehničkih normativa za konkretnu vrstu objekta;

- za objekte tipa 2 i 3 - na osnovu važećih tehničkih normativa za konkretnu vrstu objekta, u skladu sa zakonom kojim se uređuje procjena uticaja na životnu sredinu i ne mogu biti u suprotnosti sa Prostorno-urbanistički planom Opštine Plužine.

Pored uslova iz stava 3 ovog člana za utvrđivanje elemenata urbanističko-tehničkih uslova iz stava 1 tačka 4 ovog člana, primjenjuju se odredbe člana 55 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata (u daljem tekstu: Zakon).

III TEHNIČKA DOKUMENTACIJA

Član 5

Idejno rješenje izrađuje se na osnovu odluke o lokaciji, a u skladu sa odredbama Zakona.

Idejno rješenje u smislu ove Odluke, izrađuje se za sportske objekte i objekte iz člana 2 stav 1 tačka 3 ove odluke, a obaveza se odlukom o lokaciji može propisati i za druge objekte od opšteg interesa.

Idejno rješenje se dostavlja glavnom gradskom arhitekti na davanje saglasnosti.

Saglasnost iz stava 3 ovog člana se daje u pogledu usaglašenosti sa smjernicama za oblikovanje i materijalizaciju prostora i sa odlukom o lokaciji iz člana 3 ove Odluke.

Član 6

Glavni projekat, u smislu ove odluke, se izrađuje za potrebe izdavanja odobrenja za građenje lokalnog objekta od opšteg interesa, kao i za građenje tog objekta.

Glavni projekat izrađuje se i reviduje na osnovu odluke o lokaciji i idejnog rješenja (ako je njegova izrada obavezna prema ovoj Odluci), a u skladu sa odredbama Zakona, važećim tehničkim normativima, standardima i normama kvaliteta.

IV ODOBRENJE ZA GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 7

Lokalni objekti od opšteg interesa mogu se graditi na osnovu odobrenja za građenje i revidovanog glavnog projekta.

Odobrenje za građenje izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata (u daljem tekstu: nadležni organ).

Odobrenje za građenje izdaje se rješenjem.

Član 8

Odobrenje za građenje izdaje se na osnovu sledeće dokumentacije:

- 1) odluke o lokaciji;
- 2) saglasnosti glavnog gradskog arhitekta, ako je primjenjivo;
- 3) dokaza o pravu svojine, odnosno konačno rešenje o eksproprijaciji, sporazum ili saglasnost vlasnika zemljišta (ugovor o ustanovljavanju prava službenosti evidentiranog u listu nepokretnosti);
- 4) glavnog projekta sa izvještajem o izvršenoj reviziji izrađenih u 6 (šest) primjerka, od kojih su 3 (tri) u zaštićenoj digitalnoj formi;
- 5) dokaza o uređivanju odnosa u pogledu plaćanja naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, u skladu sa Zakonom i Odlukom o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta;
- 6) drugih dokaza odnosno saglasnosti u skladu sa posebnim propisima.

U postupku izdavanja odobrenja svaki posebni dio glavnog projekta ovjerava se štambiljem na kojem je upisan broj, datum i potpis ovlašćenog lica, kao i pečatom na svaki list projekta.

Član 9

Odobrenje za građenje izdaje se u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno u roku od 60 dana za objekte za koje je potrebna izrada elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Odobrenje za građenje sadrži, naročito: osnovne podatke o podnosiocu zahtjeva; podatke o lokaciji i odluci o lokaciji.

Nadležni organ bez odlaganja dostavlja primjerak odobrenja za građenje ministarstvu nadležnom za poslove građevinarstva.

V GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 10

Građenje objekta iz člana 2 ove Odluke može se započeti na osnovu odobrenja i revidovanog glavnog projekta.

Građenje objekta iz stava 1 ovog člana, odnosno izvođenje pojedinih radova na građenju tog objekta vrši se u skladu sa odredbama Zakona.

VI ODOBRENJE ZA UPOTREBU LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 11

Korišćenje objekta iz člana 3 ove Odluke dozvoljeno je nakon pribavljanja odobrenja za upotrebu.

Odobrenje za upotrebu izdaje nadležni organ.

Odobrenje za upotrebu izdaje se rješenjem.

Član 12

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu lokalnih objekata od opšteg interesa investitor podnosi:

- 1) izjava izvođača radova da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;
- 2) izjavu stručnog nadzora da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;
- 3) elaborat originalnih terenskih podataka izvedenog stanja izrađen od strane licencirane geodetske organizacije;
- 4) Dokaz o izvršenim obavezama u skladu sa Odlukom o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.

Član 13

Odobrenje za upotrebu izdaje se u roku od sedam dana od dana prijema izvještaja da je objekat podoban za upotrebu.

Podobnost za upotrebu objekta utvrđuje se tehničkim pregledom.

Član 14

U pogledu tehničkog pregleda, ovlašćenja za njegovo vršenje, pripreme izvještaja o tehničkom pregledu i postupanja po izvještaju shodno se primjenjuju odredbe Zakona.

VII NADZOR

Član 15

Nadzor nad sprovođenjem ove Odluke vrši nadležni organ.
Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove Odluke vrši organ utvrđen Zakonom.

VIII ZAVRŠNA I PRELAZNA ODREDBA

Član 16

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi".

Broj: 016-40-03-101/1

Plužine, 22.07.2021. godine

Skupština opštine Plužine

Predsjednik,
Petar Mitrić, s.r.

805.

Na osnovu člana 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG", br. 2/18, 34/19 i 38/20) i člana 54 stav 1 alineja 2 Statuta Glavnog grada ("Službeni list CG - opštinski propisi", broj 8/19), a u vezi sa članom 223 stav 5 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), Skupština Glavnog grada - Podgorice, na sjednici održanoj dana 4. maja 2021. godine, donijela je

ODLUKA

o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Glavnog grada Podgorice

("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 014/21 od 14.05.2021)

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom propisuju se uslovi za postavljanje, građenje i uklanjanja lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Glavnog grada Podgorice.

Član 2

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa je skup radnji koji obuhvata određivanje lokacije sa elementima urbanističko tehničkih uslova za izradu glavnog projekta, reviziju glavnog projekta, izdavanje odobrenja za građenje, građenje objekta i izdavanje odobrenja za upotrebu objekta.

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa spada u grupu poslova od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo.

Član 3

Lokalnim objektima od opšteg interesa, u smislu ove odluke, smatraju se:

1. Tip 1 - lokalni objekti od opšteg interesa infrastrukture (u daljem tekstu "objekti tipa 1"): vodovodna, telekomunikaciona i kanalizaciona infrastruktura; toplovodi; opštinski putevi (lokalni i nekategorisani) i prateći objekti; ulice u naseljima i trgovima; parking prostori; pijace; gradska groblja; podzemni i nadzemni prolazi; javne garaže; objekti distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV trafostanice i vodove od 110 kV ili manje, rasklopna postrojenja; solarne elektrane od 5 MW i manje; sportski objekti i skijaške staze sa pratećom infrastrukturom za pripremu i uređenje istih; javna rasvjeta; javne i zelene površine i gradski parkovi; ski-liftovi i žičare koje se grade na teritoriji jedne lokalne samouprave.
2. Tip 2 - lokalni objekti od opšteg interesa ruralnog razvoja (u daljem tekstu: "objekti tipa 2"): objekti poljoprivrede, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva i ribarstva.
3. Tip 3 - lokalni objekti od opšteg interesa privrednog razvoja (u daljem tekstu: "objekti tipa 3"): privredni objekti; objekti proizvodnog zanatstva; skladišta; stovarišta; robno-distributivni centri; komunalno servisni objekti i pumpne stanice.

Za objekte tipa 3 iz stava 1 ovog člana i sportske objekte, prije donošenja akta o lokaciji podnosi se zahtjev Glavnom gradskom arhitekti za procjenu potrebe raspisivanja konkursa za izradu idejnog arhitektonskog rješenja.

Javni konkurs raspisuje i žiri za odabir najboljeg rješenja imenuje služba Glavnog gradskog arhitekta, dok troškove sprovođenja snosi Investitor.

U žiriju za odabir najboljeg rješenja obavezno je prisustvo jednog člana predstavnika Investitora i najmanje jednog člana predstavnika Glavnog grada.

Član 4

Lokalni objekti od opšteg interesa iz člana 3 ove odluke smatraće se stalnim objektom i upisivati u katastar nepokretnosti ukoliko ispune uslove propisane članom 227c stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata (u daljem tekstu: Zakon).

II. ODREĐIVANJE LOKACIJE SA ELEMENTIMA URBANISTIČKO TEHNIČKIH USLOVA ZA IZRADU GLAVNOG PROJEKTA

Član 5

Lokacija sa elementima urbanističko-tehničkih uslova (u daljem tekstu: lokacija), u smislu ove odluke, je mjesto na kojem je planirana izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa.

Lokaciju za objekte tipa 1 i objekte tipa 2, iz stava 1 ovog člana odlukom određuje gradonačelnik.

Lokaciju za sportske objekte i objekte tipa 3 iz stava 1 ovog člana odlukom određuje Skupština Glavnog grada.

Lokacija iz stava 3 ovog člana određuje se u zonama koje nisu obuhvaćene važećim planskim dokumentom, a namjena objekta na lokaciji ne može biti u suprotnosti sa planiranom namjenom površina važećeg Prostorno urbanističkog plana Glavnog grada Podgorice i propisom iz člana 212 stav 5 Zakona.

Izuzetno od stava 4 ovog člana objekti čiji je investitor Glavni grad Podgorica, odnosno privredno društvo čiji je osnivač, mogu se graditi na cijeloj teritoriji Glavnog grada.

Član 6

Odluka o lokaciji sadrži naročito:

- 1) vrstu lokalnog objekta od opšteg interesa sa osnovnim podacima o objektu;
- 2) programski zadatak;
- 3) elemente urbanističko-tehničkih uslova;
- 4) grafički prikaz lokacije sa definisanim koordinatama tačaka na katastarskoj podlozi;
- 5) druge podatke od interesa za izradu idejnog odnosno glavnog projekta.

Elementi urbanističko tehničkih uslova iz stava 1 tačka 3 ovog člana, utvrđuju se:

- za objekte tipa 1 - na osnovu važećih tehničkih normativa za konkretnu vrstu objekta;
- za objekte tipa 2 i objekte tipa 3 - na osnovu važećih tehničkih normativa za konkretnu vrstu objekta i u skladu sa zakonom kojim se uređuje procjena uticaja na životnu sredinu.

III TEHNIČKA DOKUMENTACIJA

Član 7

Idejno rješenje izrađuje se na osnovu odluke o lokaciji, a u skladu sa odredbama Zakona.

Idejno rješenje, u smislu ove odluke, obavezno se izrađuje za sportske objekte i objekte iz člana 3 stav 1 tačka 2 i 3 ove odluke, a obaveza se odlukom o lokaciji može propisati i za druge objekte od opšteg interesa.

Idejno rješenje se dostavlja glavnom gradskom arhitekti na davanje saglasnosti.

Saglasnost iz stava 3 ovog člana se daje u pogledu usaglašenosti sa smjericama za oblikovanje i materijalizaciju prostora i sa odlukom o lokaciji iz člana 5 ove odluke.

Član 8

Glavni projekat, u smislu ove odluke, izrađuje se za potrebe izdavanja odobrenja iz člana 9 ove odluke i za građenje tog objekta.

Glavni projekat izrađuje se i reviduje na osnovu odluke o lokaciji, kao i idejnog rješenja, za sportske objekte i objekte iz člana 3 stav 1 tačka 2 i 3 ove odluke, a u skladu sa odredbama Zakona, važećim tehničkim normativima, standardima i normama kvaliteta.

U slučaju raspisivanja konkursa Glavni projekat mora biti u skladu sa najbolje rangiranim idejnim arhitektonskim rješenjem.

IV. ODOBRENJE ZA GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 9

Lokalni objekti od opšteg interesa mogu se graditi na osnovu odobrenja za građenje (u daljem tekstu: odobrenje) i revidovanog glavnog projekta.

Odobrenje za građenje objekta iz člana 3 ove odluke izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove planiranja prostora i održivi razvoj.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 10

Odobrenje za građenje izdaje se na osnovu sljedeće dokumentacije:

- 1) odluke o lokaciji;
- 2) saglasnosti glavnog gradskog arhitekta, u slučajevima kada je propisana obaveza izrade idejnog rješenja;

- 3) dokaza o pravu svojine, odnosno konačnog rješenja o eksproprijaciji, sporazum ili saglasnost vlasnika zemljišta (ugovor o ustanovljavanju prava službenosti evidentiranog u listu nepokretnosti);
- 4) glavnog projekta sa izvještajem o izvršenoj reviziji izrađenih u 6 (šest) primjerka, od kojih su 3 (tri) u zaštićenoj digitalnoj formi;
- 5) dokaza o uređivanju odnosa u pogledu plaćanja naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, u skladu sa Zakonom i Odlukom o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta;
- 6) drugih dokaza odnosno saglasnosti u skladu sa posebnim propisima.

U postupku izdavanja odobrenja svaki posebni dio glavnog projekta ovjerava se štambiljem na kojem je upisan broj, datum i potpis ovlašćenog lica, kao i pečatom na svaki list projekta.

Član 11

Odobrenje se izdaje se u roku od 30 (trideset) dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno u roku od 60 dana za objekte za koje je potrebna izrada elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Nadležni organ bez odlaganja dostavlja primjerak odobrenja za građenje ministarstvu nadležnom za poslove planiranja prostora i građevinarstva.

V GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 12

Građenje objekta iz člana 3 ove odluke može se započeti na osnovu odobrenja za građenje i revidovanog glavnog projekta.

Građenje objekta iz stava 1 ovog člana, odnosno izvođenje pojedinih radova na građenju tog objekta vrši se u skladu sa odredbama Zakona.

VI. ODOBRENJE ZA UPOTREBU LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 13

Korišćenje objekta iz člana 3 ove odluke dozvoljeno je nakon pribavljanja odobrenja za upotrebu.

Odobrenje za upotrebu izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove planiranja prostora i održivi razvoj.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 14

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu lokalnih objekata od opšteg interesa investitor podnosi:

- 1) Izjavu izvođača radova da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem za građenje i revidovanim glavnim projektom;
- 2) Izjavu nadzornog inženjera da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem za građenje i revidovanim glavnim projektom;
- 3) Elaborat originalnih terenskih podataka izvedenog stanja ovjeren od strane licencirane geodetske organizacije;
- 4) Dokaz o izvršenim obavezama u skladu sa Odlukom o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.

Član 15

Odobrenje za upotrebu se izdaje u roku od 7 dana od dana prijema izvještaja da je objekat pogodan za upotrebu.

Podobnost za upotrebu objekta utvrđuje se tehničkim pregledom.

Član 16

U pogledu tehničkog pregleda, ovlašćenja za njegovo vršenje, pripreme izvještaja o tehničkom pregledu i postupanja po izvještaju shodno se primjenjuju odredbe Zakona.

VII. UKLANJANJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 17

Za uklanjanje lokalnih objekata od opšteg interesa shodno se primjenjuju odredbe Zakona.

VIII NADZOR

Član 18

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove planiranja prostora i održivi razvoj.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši Ministarstvo.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19

Postupci donošenja odluke o lokaciji, započeti do dana stupanja na snagu ove odluke, završiće se po odredbama ove odluke.

Postupci donošenja odobrenja za građenje, odnosno odobrenja za upotrebu, započeti do dana stupanja na snagu ove odluke, završiće se po odredbama Odluke o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Glavnog grada - Podgorice ("Službeni list CG - opštinski propisi", br. 11/14 i 9/18).

Član 20

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o postavljanju, građenju i uklanjanju lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Glavnog grada - Podgorice ("Službeni list CG - opštinski propisi", br. 11/14 i 9/18).

Član 21

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi".

Broj: 02-016/21-425

Podgorica, 4. maja 2021. godine

Skupština Glavnog grada - Podgorice

Predsjednik,

dr Đorđe Suhih, s.r.

Odluka o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa – opština Tivat

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. [18/2014](#), [42/2015](#), [28/2016](#) i [7/2021](#).

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom Odlukom propisuju se uslovi i postupak izgradnje lokalnih objekata od opšteg interesa.

Član 2

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa je skup radnji koji obuhvata određivanje lokacije sa elementima urbanističko tehničkih uslova za izradu glavnog projekta, reviziju glavnog projekta, izdavanje odobrenja za građenje, građenje objekta i izdavanje odobrenja za upotrebu objekta.

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa spada u grupu poslova od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo.

Član 3

Lokalnim objektima od opšteg interesa, u smislu ove Odluke, smatraju se:

- 1) opštinski putevi (lokalni i nekategorisani) i prateći objekti;
- 2) vodovodna i kanalizaciona infrastruktura;
- 3) podzemni i nadzemni prolazi;
- 4) ulice u naseljima i trgovi;
- 5) javne i zelene površine i gradski parkovi;
- 6) javne garaže;
- 7) javna rasvjeta;
- 8) objekti distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV trafostanice i vodovi od 110 kV ili manje;
- 9) telekomunikaciona infrastruktura;
- 10) objekti za upravljanje otpadom;
- 11) parking prostori

II ODREĐIVANJE LOKACIJE SA ELEMENTIMA URBANISTIČKO TEHNIČKIH USLOVA ZA IZRADU GLAVNOG PROJEKTA

Član 4

Lokacija za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa (u daljem tekstu: lokacija), u smislu ove odluke, je mjesto na teritoriji Opštine Tivat na kojem se izvode radovi na izgradnji lokalnog objekta od opšteg interesa.

Član 5

Odluku o pristupanju izgradnji lokalnog objekta od opšteg interesa može donijeti Predsjednik opštine na osnovu inicijative investitora, poštujući načela uređenja prostora i izgradnje objekata i usklađenost sa posebnim propisima.

Član 6

Odluka iz člana 5 ove Odluke sadrži:

- 1) vrstu lokalnog objekta od opšteg interesa;
- 2) lokaciju za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa odnosno grafički prikaz lokacije na katastarskoj podlozi urađen od strane ovlaštene geodetske organizacije;
- 3) programski zadatak sa elementima urbanističko tehničkih uslova;
- 4) druge podatke od interesa za izradu glavnog projekta u skladu sa posebnim propisima.

Član 7

Lokacija u smislu člana 6 stav 1 tačka 2 ove Odluke može se odrediti pod uslovom da:

- ne ugrožava susjedne objekte i ambijentalne vrijednosti
- se zasniva na održivosti razvoja u skladu sa kojim se podstiče privredni i socijalni razvoj
- se poštuje načelo javnosti u skladu sa kojim javnost ima pravo da učestvuje u postupku izrade, kao i da se obavještava i podstiče učešće javnosti.

Član 8

Programski zadatak sa elementima urbanističko tehničkih uslova priprema nadležni organ za uređenje prostora u skladu sa članom 7 ove Odluke.

Za potrebe izrade Programskog zadatka iz stava 1 ovoga člana nadležni organ može pribaviti mišljenja institucija za koje cijeni da mogu biti od značaja za izradu programskog zadatka.

Nacrt Programskog zadatka iz stava 1 ovoga člana zajedno sa Odlukom o pristupanju izgradnji lokalnog objekta od opšteg interesa stavlja se na javnu raspravu u trajanju od najmanje 7 dana.

Javna rasprava iz stava 2 ovog člana oglašava se na sajtu Opštine Tivat najmanje jednom lokalnom mediju.

Nakon završene javne rasprave nadležni organ za uređenje prostora dužan je da sačini izvještaj o javnoj raspravi i da ga objavi na sajtu Opštine Tivat.

Odluku o izgradnji lokalnog objekta od opšteg interesa donosi Skupština opštine.

Odluka o izgradnji lokalnog objekta od opšteg interesa objavljuje se na sajtu Opštine Tivat i najmanje jednom lokalnom mediju.

III GLAVNI PROJEKAT

Član 9

Glavni projekat, u smislu ove odluke, izrađuje se za potrebe izdavanja odobrenja za građenje lokalnog objekta od opšteg interesa, kao i za građenje tog objekta.

Glavni projekat izrađuje se odnosno reviduje na osnovu Odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke, a u skladu sa važećim tehničkim normativima, standardima i normama kvaliteta propisanim odredbama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata (u daljem tekstu: Zakon).

IV ODOBRENJE ZA GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 10

Lokalni objekti od opšteg interesa mogu se graditi na osnovu odobrenja za građenje (u daljem tekstu: odobrenje) i revidovanog glavnog projekta.

Odobrenje za građenje objekta iz člana 3 ove odluke izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se u formi rješenja.

Član 11

Odobrenje za građenje se izdaje na osnovu sledeće dokumentacije:

- 1) odluke iz člana 8 stav 6 ove Odluke;
- 2) dokaza o pravu svojine odnosno drugom pravu na zemljištu, pravosnažnog rešenja o eksproprijaciji, ustanovljenog prava službenosti prolaza u zavisnosti od vrste objekta;
- 3) glavnog projekta sa izvještajem o izvršenoj reviziji izrađenih u 6 (šest) primjerka, od kojih su 3 (tri) u zaštićenoj digitalnoj formi;
- 4) drugih dokaza odnosno saglasnosti shodno posebnim propisima.

U postupku izdavanja odobrenja svaki posebni dio glavnog projekta ovjerava se štambiljem na kojem je upisan broj, datum i potpis ovlašćenog lica, kao i pečatom na svakom listu projekta.

Ukoliko nadležni organi, odnosno institucije, ne dostave dokaze iz stava 1 tačka 4 ovog člana u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje smatraće se da su saglasni sa revidovanim glavnim projektom

Član 12

Odobrenje se izdaje u roku od 30 (trideset) dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno u roku od 60 dana za objekte za koje je potrebna izrada elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Odobrenje sadrži, naročito: osnovne podatke o podnosiocu zahtjeva; podatke o lokaciji i odluci iz člana 8 stav 6 ove odluke.

V GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 13

Građenje objekta iz člana 3 ove odluke može se započeti na osnovu odobrenja i revidovanog glavnog projekta.

Građenje objekta iz stava 1 ovog člana, odnosno izvođenje pojedinih radova na građenju tog objekta vrši se u skladu sa odredbama Zakona.

VI ODOBRENJE ZA UPOTREBU LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 14

Investitor je dužan da prije početka korišćenja objekta, podnese zahtjev za izdavanje upotrebne dozvole, najkasnije u roku od 7 dana od dana završetka radova.

Odobrenje za upotrebu izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 15

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu lokalnih objekata od opšteg interesa investitor podnosi:

1) Izjavu izvođača radova da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;

2) Izjavu nadzornog inženjera da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;

3) Elaborate originalnih terenskih podataka izvedenog stanja ovjerene od strane licencirane geodetske organizacije.

Član 16

Odobrenje se izdaje u roku od 7 dana od dana prijema izvještaja da je objekat podoban za upotrebu.

Podobnost za upotrebu objekta utvrđuje se tehničkim pregledom.

Član 17

U pogledu tehničkog pregleda, ovlašćenja za njegovo vršenje, pripreme izvještaja o tehničkom pregledu i postupanja po izvještaju shodno se primjenjuju odredbe Zakona.

VII NADZOR

Član 18

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata.

Poslove inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem ove Odluke vrši nadležno Ministarstvo.

VIII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Odluka o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa – opština Ulcinj

Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", br. [21/2014](#) i [18/2021](#).

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom propisuju se uslovi i postupak građenja, postavljanja i uklanjanja lokalnih objekata od opšteg interesa na prostorima koji nijesu obuhvaćeni detaljnom planskom dokumentacijom kao i u prostorima u zahvatu Plana a objekti nijesu Planom predviđeni.

Član 2

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa je skup radnji koji obuhvata određivanje lokacije sa elementima urbanističko tehničkih uslova za izradu glavnog projekta, reviziju glavnog projekta, izdavanje odobrenja za građenje, građenje objekta i izdavanje odobrenja za upotrebu objekta.

Izgradnja lokalnih objekata od opšteg interesa spada u grupu poslova od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo.

Član 3

Lokalnim objektima od opšteg interesa, u smislu ove Odluke, smatraju se: vodovodna, telekomunikaciona i kanalizaciona infrastruktura, toplovodi; opštinski putevi (lokalni i nekategorisani) i prateći objekti; ulice u naseljima i trgove; parking prostori, pijace; gradska groblja; podzemni i nadzemni prolazi; javne garaže; objekti distributivne mreže naponskog nivoa do 35 kV trafostanice i vodovi od 110 kV ili manje, rasklopna postrojenja, javna rasvjeta; solarne elektrane od 5 MW i manje, sportski objekti i skijaške staze sa pratećom infrastrukturom za pripremu i uređenje istih; javne i zelene površine i gradski parkovi, ski-liftovi, žičare koje se grade na teritoriji jedne lokalne samouprave; objekti privrednog razvoja (privredni objekti, objekti proizvodnog zanatstva, skladišta, stovarišta, robno-distributivni centri, servisne zone, slobodne zone, komunalno-servisni objekti, pumpe stanice) i objekti ruralnog razvoja (poljoprivrede, stočarstva, vinogradstva, voćarstva i ribarstva).

II ODREĐIVANJE LOKACIJE SA ELEMENTIMA URBANISTIČKO TEHNIČKIH USLOVA ZA IZRADU GLAVNOG PROJEKTA

Član 4

Lokacija sa elementima urbanističko-tehničkih uslova (u daljem tekstu: lokacija), u smislu ove odluke, je mjesto na teritoriji jedinice lokalne samouprave na kojem se izvode radovi na izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa.

Lokacije iz stava 1 ovog člana određuju odlukom Predsjednik Opštine Ulcinj.

Član 5

Odluka iz člana 4 stava 2 ove odluke sadrži naročito:

- 1) vrstu lokalnog objekta od opšteg interesa;
- 2) programski zadatak;
- 3) osnovne podatke o objektu u zavisnosti od vrste objekta;
- 4) elementi urbanističko-tehničkih uslova;
- 5) grafički prikaz lokacije na katastarskoj podlozi urađen od strane ovlašćene geodetske organizacije;
- 6) druge podatke od interesa za izradu glavnog projekta.

III GLAVNI PROJEKAT

Član 6

Glavni projekat, u smislu ove odluke, se izrađuje za potrebe izdavanja odobrenja za građenje lokalnog objekta od opšteg interesa, kao i za građenje tog objekta.

Glavni projekat izrađuje se na osnovu odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke, a u skladu sa odredbama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata (u daljem tekstu: Zakon) važećih tehničkih normativa, standarda i normi kvaliteta.

Privredno društvo, pravno lice, odnosno preduzetnik koji izrađuje, odnosno reviduje glavni projekat iz stava 2 ovog člana, mora prije početka vršenja djelatnosti, osigurati i imati u toku cijelog trajanja poslovanja, osiguranu svoju odgovornost za štetu koja bi mogla da se desi investitorima ili trećim licima u vezi sa obavljanjem njihove djelatnosti.

IV ODOBRENJE ZA GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 7

Lokalni objekti od opšteg interesa mogu se graditi na osnovu odobrenja za građenje (u daljem tekstu: odobrenje) i revidovanog glavnog projekta.

Odobrenje za građenje objekta iz člana 3 ove odluke izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 8

Odobrenje za građenje se izdaje na osnovu sledeće dokumentacije:

- 1) odluke iz člana 4 stav 2 ove odluke
- 2) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na zemljištu;

3) glavnog projekta sa izvještajem o izvršenoj reviziji izrađenih u 6 (šest) primjerka, od kojih su 3 (tri) u zaštićenoj digitalnoj formi;

4) drugih dokaza odnosno saglasnosti shodno posebnim propisima;

Dokaze iz stava 1 tačka 1, 2 i 4 ovog člana pribavlja organ nadležan za izdavanje dozvole po službenoj dužnosti.

Za izdavanje dokaza iz stava 1 tačka 2 i 4 ovog člana ne plaća se taksa, naknada, odnosno drugi troškovi izdavanja.

Ukoliko nadležni organi, odnosno institucije, ne dostave dokaze iz stava 1 tačka 4 ovog člana u roku od 10 dana od dana prijema zahtjeva za njihovo dostavljanje smatraće se da su saglasni sa revidovanim glavnim projektom.

U postupku izdavanja odobrenja svaki posebni dio glavnog projekta ovjerava se štambiljem na kojem je upisan broj, datum i potpis ovlašćenog lica, kao i pečatom na svaki list projekta.

Član 9

Odobrenje se izdaje se u roku od 30 (trideset) dana od dana podnošenja zahtjeva ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 8 (osam) ove odluke.

Odobrenje sadrži, naročito: osnovne podatke o podnosiocu zahtjeva, vodećem projektantu i revidentu, vrstu i namjenu objekta, podatke o lokaciji i odluci iz člana 4 stav 2 ove odluke.

V GRAĐENJE LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 10

Građenje objekta iz člana 3 ove odluke može se započeti na osnovu odobrenja i revidovanog glavnog projekta, u skladu sa odredbama Zakona.

Građenje objekta iz stava 1 ovog člana, odnosno izvođenje pojedinih radova na građenju tog objekta vrši se u skladu sa odredbama Zakona.

VI ODOBRENJE ZA UPOTREBU LOKALNIH OBJEKATA OD OPŠTEG INTERESA

Član 11

Korišćenje objekta iz člana 3 ove odluke dozvoljeno je nakon pribavljanja odobrenja za upotrebu.

Odobrenje za upotrebu izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove izgradnje objekata. Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se rješenjem.

Član 12

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu lokalnih objekata od opšteg interesa investitor podnosi:

1) Izjava izvođača radova da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;

2) Izjavu nadzornog inženjera da je objekat izgrađen u skladu sa odobrenjem i revidovanim glavnim projektom;

3) Elaborate originalnih terenskih podataka izvedenog stanja ovjeren od strane licencirane geodetske organizacije;

4) Dokaz o izvršenim obavezama, u skladu sa posebnim propisima.

Član 13

Odobrenje se izdaje u roku od 7 dana od dana prijema izvještaja da je objekat podoban za upotrebu.

Podobnost za upotrebu objekta utvrđuje se tehničkim pregledom.

Član 14

U pogledu tehničkog pregleda, ovlašćenja za njegovo vršenje, pripreme izvještaja o tehničkom pregledu i postupanja po izvještaju shodno se primjenjuju odredbe Zakona.

VII NADZOR

Član 15

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši nadležni inspekcijski organ.

VIII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 16

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Broj 02-165/24-14

Ulcinj, 27. 06. 2014. godine

Skupština opštine Ulcinj

Predsjednik,
Fuad Hadžibeti, s.r.

8.3. Zahtjevi za građenje

Prilog 3.a - Zahtjev za Odobrenje postavljanja odnosno građenja pomoćnog objekta (**primjer slobodne forme**)

ZA:

Opština _____

Sekretarijat _____

PREDMET: Zahtjev za izdavanje Odobrenja za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta

Poštovani,

U skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) članom 118 i 119 i Odlukom o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na opštinskom nivou, a koja treba da sadrži i foto-naponske panele za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, snage do 10 kW, na krovu osnovnog odnosno drugog pomoćnog objekta, **obraćamo vam se zahtjevom** za izdavanje Odobrenja za postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta solarnog (fotonaponskog sistema) na krovu _____ (unijeti poslovnog / stambenog) objekta na katastarskoj parceli: _____, katastarska opština _____, opština _____. Solarni (fotonaponski sistem) je kapaciteta od _____ kW.

Uz zahtjev prilažemo:

- a) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopije plana;
- b) tehničke dokumentacije urađene na nivou Idejnog rješenja (neformalno Idejno rješenje), izrađene u četiri primjerka od koji su dva u zaštićenoj digitalnoj formi;
- c) dokaza o pravu svojine za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, koji mora biti katastarski razrađen po posebnim djelovima i bez upisanih tereta "nema konačni izvještaj o stručnom nadzoru", ili "nema upotrebnu dozvolu" ili "nema prijavu građenja" ili "izgrađen bez građevinske dozvole";
- d) saglasnosti, mišljenja i drugih dokaza utvrđenih posebnim propisima;
- e) analizu privrednog društva iz člana 122 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, sa izjavom, koje je ispitalo statičku stabilnost objekta na kojem se postavlja pomoćni objekat tipa fotonaponski panel.

Unaprijed zahvalni.

Mjesto: _____

Datum: _____ godine

Investitor (ime i prezime ili naziv firme):

_____
(potpis)

Kontakt telefon Investitora: _____

Kontakt e-mail Investitora: _____

Prilog 3.b – Zahtjev za izdavanje Odluke sa elementima urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa (**primjer slobodne forme**)

ZA:

Opština _____

Sekretarijat _____

PREDMET: Zahtjev za izdavanje Odluke sa elementima urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa

Poštovani,

U skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) članom 223 i Odlukom o postavljanju odnosno građenju lokalnih objekata od opšteg interesa na opštinskom nivou, a koja treba da sadrži i solarne elektrane od 5 MW i manje, **obraćamo vam se zahtjevom** za izdavanje Odluke sa elementima urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa na krovu _____ (unijeti poslovnog / stambenog) objekta na katastarskoj parceli: _____, katastarska opština _____, opština _____. Solarna elektrana je kapaciteta od _____ kW.

Uz zahtjev prilažemo:

- a) dokaza o pravu svojine, odnosno drugom pravu na građevinskom zemljištu i kopija plana;
- b) tehničke dokumentacije urađene na nivou Idejnog rješenja (neformalno Idejno rješenje), izrađene u četiri primjerka od koji su dva u zaštićenoj digitalnoj formi.

Unaprijed zahvalni.

Mjesto: _____

Datum: _____ godine

Investitor (ime i prezime ili naziv firme):

_____
(potpis)

Kontakt telefon Investitora: _____

Kontakt e-mail Investitora: _____

Prilog 3.c – Zahtjev za izdavanje Odobrenja za postavljanje odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa (**primjer slobodne forme**)

ZA:

Opština _____

Sekretarijat _____

PREDMET: Zahtjev za izdavanje Odobrenja za postavljanje odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa

Poštovani,

U skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) članom 223 i Odlukom o postavljanju odnosno građenju lokalnih objekata od opšteg interesa na opštinskom nivou, a koja treba da sadrži i solarne elektrane od 5 MW i manje, **obraćamo vam se zahtjevom** za izdavanje Odobrenja za postavljanje odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa na krovu _____ (unijeti poslovnog / stambenog) objekta na katastarskoj parceli: _____, katastarska opština _____, opština _____. Solarna elektrana je kapaciteta od _____ kW.

Uz zahtjev prilažemo:

- a) akt o lokaciji;
- b) dokaz o pravu svojine i kopiju plana;
- c) Glavni projekat sa izvještajem o izvršenoj reviziji;
- d) drugi dokazi odnosno saglasnosti u skladu sa posebnim propisima.

Unaprijed zahvalni.

Mjesto: _____

Datum: _____ godine

Investitor (ime i prezime ili naziv firme):

_____
(potpis)

Kontakt telefon Investitora: _____

Kontakt e-mail Investitora: _____

Prilog 3.d) – Zahtjevi na teritoriji opštine Budva - za Postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta

PREZIME, OČEVO IME, IME

ADRESA

BROJ TELEFONA
FIZIČKA LICA

NAZIV I SJEDIŠTE PRAVNOG LICA
/ PRIVREDNOG DRUŠTVA / PREDUZETNIKA

OPŠTINA BUDVA

Sekretarijat za urbanizam i održivi razvoj

ZAHTJEV ZA IZDAVANJE ODOBRENJA ZA IZGRADNJU/POSTAVLJANJE/UKLANJANJE POMOĆNOG OBJEKTA

(član 15 Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata ("Sl. list Crne Gore- opštinski propisi" br. 21/14) i član 223, stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list Crne Gore" br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20))

Obraćam se zahtjevom za izdavanje odobrenja za:

- 1. Izgradnju** _____
(IZGRADNJA POMOĆNIH OBJEKATA TIPA 1, TIPA 2 ILI TIPA 3, U SKLADU SA ČLANOM 2 OVE ODLUKE)
- 2. Postavljanje** _____
(ZAOKRUŽITI U SLUČAJU KADA SE TRAŽI POSTAVLJANJE FABRIČKI PROIZVEDENOG OBJEKTA TIPA 1, TIPA 2 ILI TIPA 3)
ili
- 3. Uklanjanje** _____
(ZAOKRUŽITI U SLUČAJU KADA SE UKLANJA POSTOJEĆI POMOĆNI OBJEKAT)

Broj katastarske parcele _____

Katastarska opština _____ (KO BUDVA, BEČIĆI, BRAJIĆI, BULJARICA I, BULJARICA II, KRUŠEVICA, KULJAČE, MAINE, PETROVAC, PRIJEVOR I, PRIJEVOR II, POBORI, REŽEVIĆI I, REŽEVIĆI II, SVETI STEFAN ILI TUDOROVIĆI)

Budva, _____ godine
DATUM

_____
PODNOŠILAC ZAHTJEVA

- Uz zahtjev se prilaže dokaz o izvršenoj uplati lokalne administrativne takse u iznosu od 3,00 € na žiro račun Opštine Budva br. 510-817-6777-39

PREZIME, OČEVO IME, IME

ADRESA

BROJ TELEFONA
FIZIČKA LICA

NAZIV I SJEDIŠTE PRAVNOG LICA
/PRIVREDNOG DRUŠTVA / PREDUZETNIKA

OPŠTINA BUDVA
Sekretarijat za urbanizam i održivi razvoj

**ZAHTJEV ZA IZDAVANJE URBANISTIČKO - TEHNIČKIH USLOVA
ZA IZGRADNJU/POSTAVLJANJE/UKLANJANJE POMOĆNOG OBJEKTA**

(član 13 Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata ("Sl. list Crne Gore- opštinski propisi" br. 21/14) i član 223, stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list Crne Gore" br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20))

Obraćam se zahtjevom za izdavanje urbanističko- tehničkih uslova za:

1. Izgradnju _____
(IZGRADNJA POMOĆNIH OBJEKATA TIPA 1, TIPA 2 ILI TIPA 3, U SKLADU SA ČLANOM 2 OVE ODLUKE)

2. Postavljanje _____
(ZAKRUŽITI U SLUČAJU KADA SE TRAŽI POSTAVLJANJE FABRIČKI PROIZVEDENOG OBJEKTA TIPA 1, TIPA 2 ILI TIPA 3)

Broj katastarske parcele _____

Katastarska opština _____ (KO BUDVA, BEČIĆI, BRAJIĆI, BULJARICA 1, BULJARICA 2, KRUŠEVICA, KULJAČE, MAINE, PETROVAC, PRIJEVOR 1, PRIJEVOR 2, POBORI, REŽEVIĆI 1, REŽEVIĆI 2, SVETI STEFAN ILI TUDOROVIĆI)

Budva, _____ godine
DATUM

_____
PODNOŠILAC ZAHTJEVA

- Uz zahtjev se prilaže dokaz o izvršenoj uplati lokalne administrativne takse u iznosu od 5,00 € na žiro račun Opštine Budva br. 510-817-6777-39

Prilog 3.e) – Zahtjevi na teritoriji opštine Cetinje - za Postavljanje odnosno građenje pomoćnog objekta

_____ (prezime, očevo ime i ime za fizičko lice)

_____ (adresa)

_____ (kontakt telefon)

_____ (E-mail)

(naziv i sjedište pravnog lica/privrednog društva/preduzetnika)

PRIJESTONICA CETINJE
Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine

**ZAHTJEV ZA IZDAVANJE URBANISTIČKO - TEHNIČKIH USLOVA
ZA IZGRADNJU/POSTAVLJANJE/UKLANJANJE POMOĆNOG OBJEKTA**

(član 14 Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Prijestonice Cetinje ("Sl. list CG- opštinski propisi" br. 12/14 i 45/20) i član 223, stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG" br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20))

Obraćam se zahtjevom za izdavanje urbanističko - tehničkih uslova za:

1 Iz radnju _____
(izgradnja pomoćnih objekata tipa 1, tipa 2 ili tipa 3, u skladu sa članom 2 ove odluke)

Postavljanje _____
(zaokružiti u slučaju kada se traži postavljanje fabrički proizvedenog objekta tipa 1, tipa 2 ili tipa 3)

Naziv KO	Broj N	Broj KP

Spisak obaveznih priloga:

1. List nepokretnosti
2. Kopija plana

_____ (mjesto i datum)

_____ (podnosilac zahtjeva)

_____
(prezime, očevo ime i ime za fizičko lice)

_____
(adresa)

_____
(kontakt telefon)

_____
(E-mail)

_____
(naziv i sjedište pravnog lica/privrednog društva/preduzetnika)

PRIJESTONICA CETINJE
Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine

**ZAHTEV ZA IZDAVANJE ODOBRENJA
ZA POSTAVLJANJE I IZGRADNJU POMOĆNOG OBJEKTA**

(član 16 Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Prijestonice Cetinje ("Sl. list CG- opštinski propisi" br. 12/14 i 45/20) i član 223, stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG" br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20))

Obraćam se zahtjevom za izdavanje odobrenja za izgradnju/postavljanje pomoćnog objekta:

Naziv objekta _____

Adresna lokacija objekta _____

(broj katastarske parcele, katastarska opština, opština)

Uz zahtjev prilažem:

1. Tehničku dokumentaciju urađene u skladu sa odlukom izrađenu u četiri primjerka, od kojih su dva u zaštićenoj digitalnoj formi;
2. Građevinsku/upotrebnu dozvolu za objekat čijem korišćenju služi pomoćni objekat, osim za ograde i potporne zidove, stare objekte u Istorijskom jezgru i stare objekte u Bajovoj ulici (od ulice Nikca od Rovina) i u Bulevaru crnogorskih junaka.

_____
(mjesto i datum)

_____
(podnosilac zahtjeva)

8.4. Prilog 4 – Zahtjev prema CEDIS-u za izdavanje Uslova za izradu tehničke dokumentacije

Društvo sa ograničenom odgovornošću
"Crnogorski elektrodistributivni sistem" Podgorica
Ulica Ivana Milutinovića br. 12
tel: +382 20 408 400
fax: +382 20 408 413
www.cedis.me
Br. 10-10 - _____
U Podgorici _____ 202_0 godine

Predmet: **Zahtjev za izdavanje uslova za izradu tehničke dokumentacije priključenje male elektrane na distributivnu mrežu**

Na osnovu čl.196 Zakona o opštem upravnom postupku (Sl.list RCG 60/2003), čl. 141 Zakona o energetici (Sl.list CG br.28/2010), čl. 45 do 55 i čl.59 i 60 Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije (Sl.list CG br.), čl.5 Pravila mjerenja električne energije u distributivnom sistemu („Sl.list CG“ br.20/12), **p o d n o s i m** **Zahtjev za izdavanje uslova za priključenje na distributivnu mrežu male solarne elektrane**

1. Podaci o podnosiocu zahtjeva

Puni naziv i sjedište pravnog lica odnosno Investitora	
Adresa za prijem službene pošte	
Adresa za obavljanje privredne djelatnosti	
Šifra djelatnosti	
Broj žiro računa i naziv poslovne banke	
PIB	
PDV registracioni broj	
Broj telefona	
Broj faksa	
e-mail	
Ime i prezime Izvršnog direktora	
Ime i prezime ovlaštenog zastupnika	

2. Podaci o maloj elektrani

2.1. Osnovni podaci

- Tip objekta
- Lokacija objekta (mjesto): _____ parcela br _____
- Namjena objekta _____
- Korišćena primarna energija (voda, vjetar, sunce, biomasa, otpad itd.) _____
- Instalirana snaga _____ kVA
- Planirano vrijeme priključenja na mrežu _____

2.2. Podaci o pogonskim mašinama

- Vrsta i broj pogonskih mašina: _____
- Nazivna snaga pogonskih mašina _____

2.3. Podaci o generatorima (za više različitih generatora – poseban prilog)

- Vrsta generatora
a) sinhroni,
- Tehnički podaci za _____
  - prividna snaga $S_{ng} =$ _____
  - aktivna snaga $P_{ng} =$ _____
  - naznačeni napon $U_{ng} =$ _____
  - naznačena struja $I_{ng} =$ _____
  - polazna struja $I_p =$ ..... A
  - motorni zalet:
    - a) predviđen
    - b) nije predviđen
- Samo za elektranu na vjetar
  - koeficijent flikera generatora $c_{f1} =$ .....
  - koeficijent flikera elektrane $c_{fMEL} =$ .....

- maksimalna snaga u trajanju 60 s: S_{max} ..... kVA
- struje viših harmonika: poseban prilog

- Samo za pretvarače
  - upravljanje:
    - a) vođeno preko mreže
    - b) sopstveno vođenje
  - struje viših harmonika: poseban prilog
- Način regulacije faktora snage:
  - automatski

2.4. Podaci o transformatorima SN/NN kojim se mala elektrana priključuje na NN mrežu

- Broj samostalnih transformatora _____
- Prenosni odnos transformatora _____
- Nazivna snaga transformatora _____

2.5. Postrojenje za kompenzaciju reaktivne energije

- Nazivna snaga postrojenja ..... kVAr
- Naponski nivo kompenzacije ..... kV
- Način regulacije faktora snage:
  - automatski
  - nije automatski

2.6. Priključenje na elektroenergetsku mrežu

- Način rada male elektrane:
  - paralelan rad sa mrežom Operatora distribucije
- Naponski nivo priključka na mrežu _____ kV

2.7. Planirana razmjena el.energije i snage između male elektrane i Operatora distribucije

- Maksimalna snaga i el.energija koju objekti male elektrane preuzimaju iz mreže (sopstvena potrošnja) - mjesečno/ godišnje:

Mjesec	jan	feb	mart	april	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec	Godišnje
P (kW)													
E(kWh)													

- Maksimalna snaga i el.energija koju mala elektrana predaje u mrežu - mjesečno/ godišnje:

Mjesec	jan	feb	mart	april	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec	Godišnje
P (kW)													
E(kWh)													

3. Priložena dokumentacija

- Situacioni (katastarski) plan sa ucrtanim objektima male elektrane
- Izvod iz tehničke dokumentacije male elektrane (Idejni projekat/ Idejno rješenje): tehnički izvještaj, jednopolna šema, šematski prikaz priključenja male elektrane na NN mrežu, osnovni podaci o generatorima u maloj elektrani, opis osnovnih uređaja systemske zaštite male elektrane, opis planiranog načina priključenja na mrežu OD, Opis vrste i načina rada pogonskih mašina, generatora, pretvarača.
- Mišljenje o mogućnosti priključenja na 10 kV mrežu.

U PODGORICI ,

Dana _____ godine

Podnosilac zahtjeva,

.....

8.5. Prilog 5 - Zahtjev prema CEDIS-u za Izdavanje saglasnosti za priključenje

 <p>CEDIS Crnogorski elektrodistributivni sistem</p>	<p>Društvo sa ograničenom odgovornošću "Crnogorski elektrodistributivni sistem" Podgorica Ulica Ivana Milutinovića br. 12 tel: +382 20 408 400 fax: +382 20 408 413 www.cedis.me Br. 10-10 - _____ U Podgorici _____ 202_ godine</p>
--	---

Zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje

Na osnovu čl. 175, 176, 177 Zakona o energetici („Sl.list CG" br.5/16 i 51/17), čl. 103 Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije („Sl.list CG" br. 15/17) čl. 6,8 i čl.12 Pravila mjerenja električne energije u distributivnom sistemu („Sl.list CG" br.7/17) podnosim **zahtjev za izdavanje rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje objekta male solarne elektrane** _____

Podaci o maloj elektrani:

- Lokacija objekta (mjesto): _____, parcela br _____ K.O _____
- Instalirana snaga elektrane ..... kVA
- Naponski nivo priključka ..... kV

Planirana razmjena energije i snage između male elektrane i Operatora distributivnog sistema:

- Planirana vršna snaga i energija po mjesecima koju mala elektrana preuzima iz distributivne mreže/sopstvena potrošnja:

Mjesec	jan	feb	mart	april	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec	Ukupno:
P (kW)													
E(kWh)													

- Planirana vršna snaga i energija po mesecima koju mala elektrana predaje distriobutivnoj mreži:

Mjesec	jan	feb	mart	april	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec	Ukupno:
P (kW)													
E(kWh)													

Podaci o pogonskim mašinama

- Vrsta i broj solarnih panela .....
- Vrsta i broj invertera.....
- Nazivna snaga invertera.....

Podaci o generatorima:

Tehnički podaci za inverter

- prividna snaga S_{ng} = ... kVA
- aktivna snaga P_{ng} = ... kW
- naznačeni napon U_{ng} = ... kV
- naznačena struja I_{ng} = ... A
- polazna struja I_p = ... A
- faktor snage generatora.(cos ϕ)...1.
- nazivna frekvencija..... Hz
- motorni zalet: a) predviđen, b) nije predviđen

Samo za pretvarače

- upravljanje: a) vođeno preko mreže, b) sopstveno vođenje
- struje viših harmonika: poseban prilog

Osnovni podaci sopstvenoj transformaciji:

- Broj samostalnih transformatora: .....
- Nazivna snaga transformatora: ..... kVA
- Prenosni odnos:..... kV

Osnovni podaci kompenzacije reaktivne energije:

- Naponski nivo: ..... kV
- Zajednička snaga: ..... kVAr
- Broj x snaga stepena: ..... kVAr
- Način regulacije (zaokruženo):
 bez ručno automatski

Predviđeni način uključanja u distributivni sistem (zaokruženo):

- priključak na NN vod
- samostalni NN vod do TS, priključak na niskonaponske sabirnice transformacije 10/0,4 kV

- samostalna transformacija
- SN vod
- samostalni SN vod do TS xx/xx kV.

Lokacija rastavnog mjesta:

- na mjestu priključenja male elektrane - *spojni prekidač* u izvodnom polju priključnog voda u objektu elektrane
- na mjestu priključenja na mrežu Operatora distributivnog sistema u TS ili u mreži Operatora distributivnog sistema
- u izvodnom polju/čeliji priključnog voda za elektranu.

Predviđeni početak gradnje male elektrane .....

Predviđeni početak rada male elektrane .....

Uz zahtjev prilažem sledeću dokumentaciju:

- Skicu lokacije priključnog voda u razmjeri 1:250 ili 1:500
- Urbanističko tehnički uslovi za malu elektranu i priključni vod, ako nijesu sadržani u projektnoj dokumentaciji
- Tehnička dokumentacija:
  - Idejni ili Glavni projekat male elektrane
  - revidovan Glavni projekat objekata za priključenje male elektrane na distributivnu mrežu

Podaci o podnosiocu zahtjeva za fizička lica:

Prezime, ime oca i ime korisnika	
Jedinstveni matični broj	
Adresa stanovanja	
Adresa objekta koji se priključuje	
Kontakt telefon	

Podaci o podnosiocu zahtjeva za pravna lica:

Puni naziv i sjedište pravnog lica odnosno preduzetnika	
Adresa za prijem službene pošte	
Adresa za obavljanje privredne djelatnosti	
Ime i prezime odgovornog lica	
Broj žiro računa i naziv poslovne banke	
PIB	
Registracioni broj	
Kontakt telefon	

U .....

Podnosilac zahtjeva,

dana ..... godine

.....

- 8.6.** Prilog 6 - Zahtjev prema CEDIS-u za Zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane do 10 kW)

Društvo sa ograničenom odgovornošću
"Crnogorski elektrodistributivni sistem" Podgorica
Ulica Ivana Milutinovića br. 12
tel: +382 20 408 400
fax: +382 20 408 413
www.cedis.me
Br. 10-10 - _____
U Podgorici _____ 202_ . godine

ZAHTEJEV
za zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije
(elektrane do 10 kW)

Na osnovu člana 178 Zakona o energetici („Sl.list CG” br. 5/16) i čl. 110 Pravila o funkcionisanju distributivnog sistema („Sl.list CG” br. 15/17), podnosim zahtjev za zaključenje Ugovora o priključenju na distributivni sistem za:

Objekat: _____

(tačan naziv i adresa predmetnog objekta)

Korisnik objekta (korisnik): _____

(ime i prezime, adresa stanovanja, br. l.karte, matični broj)

Za navedeni objekat izdato je rješenje o saglasnosti za priključenje, br _____ od _____ godine.

• Vrsta objekta-postrojenja: _____

• Odobrena priključna snaga po mjernom mjestu: _____

Uz zahtjev za zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije, korisnik sistema podnosi slijed eću dokumentaciju:

- Atesti proizvođača opreme;
- Atest o uzemljenju;
- Izjavu izvođača radova;
- Ovjerena jednopolna šema elektrane;
- Ovjereni serifikat, Izvještaj (stručni nalaz) ovlaštene organizacije da predmetne instalacije kupca - proizvođača ispunjavaju tehničke uslove kojim se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine.

Podnosilac zahtjeva,

U _____, _____ godine

_____

- 8.7.** Prilog 7 - Izjava ovlašćenog inženjera koji rukovodi građenjem objekta u cjelini
Prilog 7.a - Izjava ovlašćenog inženjera koji rukovodi izvođenjem pojedinih vrsta radova na građenu objekta

IZJAVA OVLAŠĆENOG INŽENJERA KOJI RUKOVODI GRAĐENJEM OBJEKTA U
CJELINI

(ime i prezime ovlašćenog inženjera)

IZJAVLJUJEM

DA JE OBJEKAT

(naziv objekta)

IZGRAĐEN NA LOKACIJI

(mjesto gradnje, planski dokument, urbanistička parcela, katastarska parcela)

izveden u skladu sa:

- revidovanim glavnim projektom/izmijenjenim revidovanim projektom/projektom izvedenog objekta,
- Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata,
- posebnim propisima i
- pravilima struke.

I DA JE PODOBAN ZA UPOTREBU

(mjesto i datum)

(potpis ovlašćenog inženjera)

IZJAVA OVLAŠĆENOG INŽENJERA KOJI RUKOVODI IZVOĐENJEM POJEDINI
VRSTA RADOVA NA GRAĐENJU OBJEKTA

(ime i prezime ovlašćenog inženjera)

I Z J A V L J U J E M

DA SU

(vrsta radova)

NA OBJEKTU

(naziv objekta)

IZGRAĐENOM NA LOKACIJI

(mjesto gradnje, planski dokument, urbanistička parcela, katastarska parcela)

izvedeni u skladu sa:

- revidovanim glavnim projektom/izmijenjenim revidovanim projektom/projektom izvedenog objekta,
- Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata,
- posebnim propisima i
- pravilima struke.

I DA JE PODOBAN ZA UPOTREBU

(mjesto i datum)

(potpis ovlašćenog inženjera)

*Empowered lives.
Resilient nations.*

8.8. Prilog 8 - Tehnička preporuka izdata od strane CEDIS-a broj 10-10-28948 od 13.09.2021. godine

TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA MALE ELEKTRANE SNAGE DO 30 KVA

Tehnički zahtjevi za priključenje malih elektrana sa invertorskim sistemima snage do 30 kVA na niskonaponski distributivni sistem CEDIS-a

SADRŽAJ

1. UVOD	4
1.1 O dokumentu.....	4
1.2 Opseg i svrha	4
2. DEFINICIJE I SKRAĆENICE	5
2.1. Izrazi.....	5
2.2 Terminologija.....	6
2.2.1 Potkategorije	6
3. RELEVANTNA PRAVILA, PROPISI, STANDARDI I KODEKSI	7
3.1 CEDIS dokumenti	7
3.2 Standardi	7
3.3 Zakonodavstvo i propisi.....	11
4. TEHNIČKI ZAHTJEVI	13
4.1 Invertori	13
4.1.1. Integrisana zaštita u invertoru.....	13
4.1.2. Funkcije volt-vat i volt-var odziva (Načini odziva na kvalitet energije)	14
4.1.3. Elektromagnetna emisija/otpornost	14
4.1.4. Natpisna pločica invertora.....	15
4.2 Zahtjevi u pogledu priključenja	15
4.2.1 Električne instalacije.....	15
4.2.2 Uzemljenje.....	15
4.2.3 Prekostrujna zaštita	15
4.2.4 Priključenje monofaznog invertora	16
4.2.5 Rezervna zaštita.....	16
4.2.6 Radni napon i frekvencija	16
4.2.7 Sistemi za komunikaciju	16
4.2.8 Cyber sigurnost.....	16
4.3 Mjerenje	16
4.4 Kvalitet snabdijevanja i proizvodnje.....	17
4.5 Analiza mogućnosti priključenja	17
5. OZNAČAVANJE	18
5.1 Tablice upozorenja	18

5.2 Označavanje i oznake na uređajima	18
6. ISPITIVANJE I PUŠTANJE U RAD MALIH ELEKTRANA NA DISTRIBUTIVNI SISTEM	18
6.1 Male elektrane do 10 kVA, na postojećem objektu	19
6.2 Male elektrane snage do 30 kVA	19
6.3 Dodatna ispitivanja	20
7. EKSPLOATACIJA I ODRŽAVANJE	20
8. PRILOZI I DODACI	21
9. ZAVRŠNE ODREDBE	21

Na osnovu člana 69 Statuta CEDIS DOO Podgorica, donosim

TEHNIČKE ZAHTEJEVE ZA PRIKLUČENJE MALIH ELEKTRANA SA INVERTORSKIM SISTEMIMA SNAGE DO 30 KVA NA NISKONAPONSKI DISTRIBUTIVNI SISTEM CEDIS-A

1. UVOD

1.1 O dokumentu

Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o Podgorica (CEDIS) je operator distributivnog sistema, odnosno energetska subjekat koji obavlja djelatnost distribucije električne energije i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj distributivnog sistema na teritoriji Crne Gore, njegovo povezivanje sa drugim sistemima i za obezbjeđenje dugoročne sposobnosti sistema da zadovolji potrebe za distribucijom električne energije na ekonomski opravdan način. Djelatnost CEDIS-a propisana je Zakonom o energetici, licencama u energetska sektoru i Statutom Društva.

CEDIS razvija, održava i upravlja mrežom u skladu sa relevantnim regulatornim, tehničkim i sigurnosnim zahtjevima. Ti se zahtjevi poštuju u dugoročnim interesima potrošača, posebno uzimajući u obzir cijenu, kvalitet, sigurnost, raspoloživost i pouzdanost isporuke električne energije.

Ovaj dokument je namijenjen Investitorima (Kupcima-proizvođačima), projektantima i izvođačima radova u vezi tehničkih zahtjeva za priključenje male elektrane sa invertorskim sistemima (u daljem tekstu invertori) snage do 30 kVA na niskonaponsku distributivnu mrežu CEDIS-a.

1.2 Opseg i svrha

Ovim dokumentom definisani su tehnički zahtjevi CEDIS-a koje potencijalni Investitori (Kupci-proizvođači) moraju ispuniti u svrhu stvaranja uslova za priključenje malih elektrana sa invertorima snage do 30kVA na distributivnu mrežu niskog napona.

U ovom dokumentu male elektrane sa invertorima snage do 30 kVA definišu se kao:

Proizvodni sistem snage 3,68kVA ili manje za monofazni priključak invertora (neuključujući sisteme za skladištenje energije) odnosno, proizvodni sistem, ukupne, snage do 30 kVA za trofazni priključak invertora (neuključujući sisteme za skladištenje energije) koji:

- a. Je namijenjen priključenju i mogućnošću paralelnog rada sa bilo kojim dijelom niskonaponske distributivne mreže,
- b. Uključuje, po potrebi, minimalnu rekonstrukciju distributivne mreže,
- c. Zadovoljava sve ostale tehničke zahtjeve definisane ovim dokumentom

Male elektrane sa invertorima snage do 30 kVA moraju ispunjavati tehničke zahtjeve navedene u ovom dokumentu.

Tehnički zahtjevi se odnose na:

- a. Sve novoplanirane proizvodne sisteme sa jednim ili kombinacijom više invertora,
- b. Postojeće proizvodne sisteme sa jednim ili kombinacijom više invertora gdje se planiraju izmjene.

Tehnički zahtjevi navedeni u ovom dokumentu se ne odnose na:

- a. Proizvodne sisteme koji se priključuju na srednjenaponsku distributivnu mrežu
- b. Proizvodne sisteme koji su namijenjeni za ostrvski način rada (ne rade paralelno sa mrežom, lokacije koje nijesu pokrivenne distributivnom mrežom).

Ovaj dokument se ne primjenjuje na određivanje podsticajnih ili bilo kojih drugih tarifa.

U dodatku A ovog dokumenta predstavljeni su osnovni koraci u postupku priključenja.

Dodatne informacije u vezi sa postupkom priključenja i rokovima za priključenje dostupni su na web adresi www.cedis.me.

2. DEFINICIJE I SKRAĆENICE

2.1. Izrazi

TABELA 1. IZRAZI

Kupac - proizvođač	Krajnji kupac koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora ili visokoeфикаsne kogeneracije za sopstvene potrebe sa povremenom predajom viška proizvedene električne energije u distributivni sistem, u postrojenju instalisane snage koja ne prelazi vrijednost odobrene priključne snage krajnjeg kupca ima pravo da proizvedenu električnu energiju troši za sopstvene potrebe, skladišti i prodaje višak proizvedene električne energije
Invertorski sistem	Sistem koji se sastoji od jednog ili više invertora, zajedno sa jednim ili više izvora energije, uključujući komande i jedan ili više uređaja za zaštitu mreže, i kada invertori zadovoljavaju standarde.
Odobrena priključna snaga	Odobrena priključna snaga je jednovremena vršna snaga iz ugovora o priključenju koja se odnosi na svako pojedinačno mjerno mjesto i jednaka je jednovremenoj snazi iz zahtjeva za priključenje i tehničke dokumentacije, izražena u kVA, pri čemu se kod ME pod odobrenom priključnom snagom smatraju nominalne snage generatora odnosno invertora
Brojilo	Brojilo električne energije označava uređaj koji mjeri i registruje potrošnju električne energije i snage na obračunskom mjernom mjestu, prema važećim metrološkim propisima.
Multifunkcionalno brojilo	Multifunkcionalno brojilo električne energije označava uređaj koji mjeri i registruje aktivnu energiju, reaktivnu energiju i snagu na mjernom mjestu u oba smjera, prema važećim metrološkim propisima, sa integrisanim uređajem za upravljanje tarifama i koje ima mogućnost memorisanja određenih mjernih podataka u internoj memoriji i snimanja dijagrama opterećenja.

Mjesto priključenja	Mjesto priključenja je mjesto povezivanja prenosnog i distributivnog sistema, kao i mjesto povezivanja unutrašnje instalacije objekta krajnjeg kupca, odnosno kupca - proizvođača sa distributivnim sistemom električne energije.
Mjerno mjesto	Mjerno mjesto označava mjesto u distributivnom sistemu na kojem se mjeri električna energija i/ili snaga koju korisnik sistema preuzima, odnosno predaje u distributivni sistem.
Rezervna zaštita	Rezervna zaštita je zasebna zaštita instalirana za obavljanje funkcija za invertore snage veće od 10 kVA ili koordiniranja više inverterskih sistema na jednom mjestu, pružanje zaštite za instalacije inverterskog sistema, kao i očuvanje sigurnosti osoblja koje održava mrežu i služi kao rezervna zaštita integrisanoj zaštiti u invertoru
Zaštita od ostrvskog rada (gubitak glavnog napajanja)	Sistem zaštite koji otkriva postojanje ostrvskog rada i isključuje inverter sa distributivne mreže

2.2 Terminologija

Pojedini pojmovi u ovom dokumentu imaju sljedeće značenje:

- "mora" označava obavezni zahtjev
- "može" označava zahtjev koji se može nametnuti kao obavezan zahtjev investitoru
- "treba" označava preporuku koja nije obavezan zahtjev za investitora.

2.2.1 Potkategorije

U cilju jasnog utvrđivanja tehničkih zahtjeva koji su primjenjivi na određeni proizvodni sistem, CEDIS je definisao nekoliko potkategorija. Definicije za svaku potkategoriju navedene su u tabeli 2.

TABELA 2. DEFINICIJE POTKATEGORIJA

Monofazna	Bilo koji mikro generatorski sistem (male elektrane) sa kapacitetom sistema manjim ili jednakim 3,68 kVA za monofazni mrežni priključak (isključujući sistem za skladišćenje energije) koji zadovoljava sve tehničke zahtjeve, za priključenje malih elektrana snage do 30 kVA, utvrđene ovim dokumentom
Trofazna	Bilo koji mikro generatorski sistem (male elektrane) sa kapacitetom sistema manjim ili jednakim 30 kVA za trofazni mrežni priključak (isključujući ESS sistem za skladišćenje energije) koji zadovoljava sve tehničke zahtjeve, za priključenje malih elektrana snage do 30 kVA, utvrđene ovim dokumentom
Nestandardna	Nestandardni priključak male elektrane (mikro generator) - Bilo koji mikro generatorski sistem koji se priključuje na nestandardni dio mreže uključujući (ali se ne ograničena na), udaljene ruralne mreže (udaljene geografske lokacije) i mreže u biznis centrima.

U zavisnosti od snage i broja invertora male elektrane se dijele na potkategorije:

- Male elektrane sa jednim invertorom snage do 10 kVA
- Male elektrane sa sistemima invertora ukupne snage do 10 kVA
- Male elektrane sa invertorom ili sistemom invertora snage veće od 10 kVA i manje od 30 kVA

3. RELEVANTNA PRAVILA, PROPISI, STANDARDI I KODEKSI

3.1 CEDIS dokumenti

U tabeli 3. navedeni su relevantni dokumenti CEDIS-a koji će se uzeti u obzir pri primjeni tehničkih zahtjeva za male elektrane instalisane do snage od 30 kVA.

TABELA 3. POVEZANA INTERNA DOKUMENTA

Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema	utvrđuju tehničke zahtjeve i odgovarajuće obaveze i postupke za sigurno, pouzdano i efikasno priključenje korisnika na distributivni sistem
Procedura za priključenje	utvrđuju tehničke zahtjeve i odgovarajuće obaveze i postupke za sigurno, pouzdano i efikasno priključenje korisnika na distributivni sistem

3.2 Standardi

Crnogorski i međunarodni standardi koji određuju tehničke zahtjeve za mrežne priključke proizvodnih jedinica i zahtjeve za izvođenje (priključenje) navedeni su u tabeli 4.

TABELA 4. POVEZANA EKSTERNA DOKUMENTA (CRNOGORSKI I MEĐUNARODNI STANDARDI)

BROJ STANDARDA	NAZIV STANDARDA	TIP STANDARDA
MEST EN 50438:2013 ¹	Zahtjevi za povezivanje mikrogeneratora paralelno sa javnim niskonaponskim mrežama <i>Requirements for the connection of micro-generators in parallel with public low-voltage distribution networks²</i>	Nacionalni standard MEST EN 50438:2013 je identičan sa evropskim standardom EN 50438:2007 ³
MEST EN 50549-1:2021	Zahtjevi za generatorska postrojenja koja su povezana paralelno sa distributivnim mrežama - Dio 1: Povezivanje na niskonaponsku distributivnu mrežu - Proizvodnja postrojenja do i uključujući tip B (EN 50549-1:2019, IDT) <i>Requirements for generating plants to be connected in parallel with distribution networks - Part 1: Connection to a LV distribution network - Generating plants up to and including Type B</i>	Crnogorski standard
MEST EN 60255 serija	Mjerni releji i zaštitna oprema <i>Measuring relays and protection equipment</i>	Crnogorski standardi

¹ EN 50438 je zadržan u novom standardu EN 50549-1

² Nazivi nacionalnih standarda su dati na crnogorskom i engleskom jeziku, dok su nazivi međunarodnih standardi dati samo na engleskom jeziku.

³ ISME je prihvatio standarde EN (Evropske norme) u originalu na engleskom jeziku kao crnogorski standard, pa će se u daljem tekstu navoditi samo kao crnogorski standardi.

IEC 60255-12:1980 ED1	<i>Electrical relays - Part 12: Directional relays and power relays with two input energizing quantities</i>	Međunarodni standard
MEST EN 60255-127:2015	Mjerni releji i zaštitna oprema - Dio 127: Funkcionalni zahtjevi za preko/ispod naponsku zaštitu <i>Measuring relays and protection equipment - Part 127: Functional requirements for over/under voltage protection</i>	Crnogorski standard
MEST EN 60255-26:2015	Mjerni releji i zaštitna oprema - Dio 26: Zahtjevi elektromagnetne kompatibilnosti <i>Measuring relays and protection equipment - Part 26: Electromagnetic compatibility requirements</i>	Crnogorski standard
MEST EN 60255-27:2015	Mjerni releji i zaštitna oprema - Dio 27: Zahtjevi za bezbjednost proizvoda <i>Measuring relays and protection equipment - Part 27: Product safety requirements</i>	Crnogorski standard
MEST EN 62109-1:2012	Bezbjednost energetske pretvarača koji se koriste u energetskim fotonaponskim sistemima - Dio 1: Opšti zahtjevi <i>Safety of power converters for use in photovoltaic power systems - Part 1: General requirements</i>	Crnogorski standard
MEST EN 62109-2:2012	Bezbjednost energetske pretvarača koji se koriste u energetskim fotonaponskim sistemima - Dio 2: Posebni zahtjevi za invertore <i>Safety of power converters for use in photovoltaic power systems - Part 2: Particular requirements for inverters</i>	Crnogorski standard
MEST EN 62116:2016	Fotonaponski invertori odvojeni od mreže - Postupak ispitivanja preventivnih mjera u slučaju odvajanja od mreže <i>(IEC 62116 Utility-interconnected photovoltaic inverters – Test procedure of islanding prevention measures)</i>	Crnogorski standard
MEST EN 61727:2012	Photovoltaic (PV) systems - Characteristics of the utility interface	Crnogorski standard
IEC TS 62786:2017 ED1	<i>Distributed energy resources connection with the grid</i>	Međunarodni standard
MEST EN 61000-1-2:2017	Elektromagnetska kompatibilnost (EMC) - Dio 1-2: Opšte - Metodologija za postizanje funkcionalne bezbjednosti električnih i elektronskih sistema uključujući opremu sa pogledom na elektromagnetne pojave	Crnogorski standard

MEST EN 61000-4-30:2016	Elektromagnetna kompatibilnost (EMC) - Dio 4-30: Ispitne i mjerne tehnike - Metode mjerenja kvaliteta napajanja <i>Electromagnetic compatibility (EMC) - Part 4-30: Testing and measurement techniques - Power quality measurement methods</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-1:2011	Niskonaponske električne instalacije - Dio 1: Fundamentalni principi, ocjena opštih karakteristika, definicije <i>Low-voltage electrical installations - Part 1: Fundamental principles, assessment of general characteristics, definitions</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-4-41:2018	Niskonaponske električne instalacije - Dio 4-41: Bezbjednosna zaštita - Zaštita od električnog udara <i>Low-voltage electrical installations - Part 4-41: Protection for safety - Protection against electric shock</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-4-43:2011	Niskonaponske električne instalacije - Dio 4-43: Bezbjednosna zaštita - Prekostrujna zaštita <i>Low-voltage electrical installations - Part 4-43: Protection for safety - Protection against overcurrent</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-4-442:2014	Električne instalacije niskog napona - Dio 4-442: Zaštita radi ostvarivanja bezbjednosti – Zaštita instalacija niskog napona od privremenih prenapona usled zemljospoja u visokonaponskom sistemu i usled kvarova u niskonaponskom sistemu <i>Low-voltage electrical installations - Part 4-442: Protection for safety - Protection of low-voltage installations against temporary overvoltages due to earth faults in the high-voltage system and due to faults in the low voltage system</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-5-52:2011	Električne instalacije na zgradama - Dio 5-52: Selekcija i postavljanje električne opreme - Žični sistemi <i>Low-voltage electrical installations - Part 5-52: Selection and erection of electrical equipment - Wiring systems</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-5-53:2016	Električne instalacije u zgradama - Dio 5-53: Izbor i postavljanje električne opreme - Rasklopne aparature <i>Low-voltage electrical installations - Part 5-53: Selection and erection of electrical equipment - Switchgear and controlgear</i>	Crnogorski standard

MEST HD 60364-5-534:2017	Niskonaponske električne instalacije - Dio 5-53: Selekcija i postavljanje električne opreme - Izolacija, prekidanje i upravljanje - Klauzula 534: Uređaji za zaštitu od prenapona <i>Low-voltage electrical installations - Part 5-53: Selection and erection of electrical equipment - Isolation, switching and control - Clause 534: Devices for protection against transient overvoltages</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-5-537:2017	Niskonaponske električne instalacije - Dio 5-53: Selekcija i podizanje električne opreme - Uređaji za zaštitu, izolaciju, preklapanje, kontrolu i monitoring - Klauzula 537: Izolacija i preusmjerenje <i>Low-voltage electrical installations - Part 5-53: Selection and erection of electrical equipment - Devices for protection, isolation, switching, control and monitoring - Clause 537: Isolation and switching</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-5-54:2014	Električne instalacije niskog napona - Dio 5-54: Izbor i ugradnja električne opreme – Uzemljenje i zaštitni provodnici <i>Low-voltage electrical installations - Part 5-54: Selection and erection of electrical equipment - Earthing arrangements and protective conductors</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-5-551:2011/A11:2017	Niskonaponske električne instalacije - Dio 5-55: Selekcija i postavljanje električne opreme - Ostala oprema - Klauzula 551: Generatori niskog napona <i>Low-voltage electrical installations - Part 5-55: Selection and erection of electrical equipment - Other equipment - Clause 551: Low-voltage generating sets</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-7-712:2016	Električne instalacije niskog napona - Dio 7-712: Zahtjevi za specijalne instalacije ili lokacije - Solarni fotonaponski (PV) sistemi za napajanje <i>Low-voltage electrical installations - Part 7-712: Requirements for special installations or locations - Photovoltaic (PV) systems</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-5-557:2019	Električne instalacije niskog napona - Dio 5-557: Izbor i postavljanje električne opreme - Pomoćna kola <i>Low-voltage electrical installations - Part 5-557: Selection and erection of electrical equipment - Auxiliary circuits</i>	Crnogorski standard

MEST HD 60364-5-56:2019	Niskonaponske električne instalacije - Dio 5-56: Selekcija i podizanje električne opreme – Bezbjednosne usluge <i>Low-voltage electrical installations - Part 5-56: Selection and erection of electrical equipment - Safety services</i>	Crnogorski standard
MEST HD 60364-8-2:2020	Niskonaponske električne instalacije - Dio 8-2: Niskonaponske električne instalacije mikro proizvođača električne energije <i>Low-voltage electrical installations - Part 8-2: Prosumer's low-voltage electrical installations</i>	Crnogorski standard
IEC TS 60364-8-3:2020 ED1	<i>Low-voltage electrical installations - Part 8-3: Functional aspects - Operation of prosumer's electrical installations</i>	Međunarodni standard
MEST HD 60364 -serija standarda	Električne instalacije niskog napona (Tehnička pitanja spomenuta u seriji standarda HD 60364 uključuju čitav niz sigurnosnih pitanja, uključujući zaštitu od električnog udara, sistema uzemljenja, odabir zaštitnih uređaja, izolaciju instalacije, zaštitu od prekomjerne struje, prekid javne mreže, zaštitu od privremenih prenapona,...). <i>Low-voltage electrical installations - Part 1: Fundamental principles, assessment of general characteristics, definitions</i>	Crnogorski standard
MEST EN 60664-1:2010	Koordinacija izolacije za opremu u niskonaponskim sistemima - Dio 1: Principi, zahtjevi i ispitivanja <i>Insulation coordination for equipment within low-voltage systems Part 1: Principles, requirements and tests</i>	
MEST EN 50160:2010	Karakteristike napona električne energije isporučene iz javnih električnih mreža <i>Voltage Characteristics in Public Distribution Systems</i>	Crnogorski standard
MEST EN 50110 -1:2014	Rad sa električnim instalacijama – Dio 1: Opšti zahtjevi <i>Operation of electrical installations – Part 1 General requirements</i>	Crnogorski standard
MEST EN 81346 serije	Industrial systems, installations and equipment and industrial products - <i>Structuring principles and reference designations</i>	Crnogorski standardi

Napomena: U slučaju neskladnosti između tehničkih zahtjeva CEDIS-a, crnogorskih standarda, međunarodnih standarda i propisa, primat će imati tehnički zahtjevi CEDIS-a.

3.3 Zakonodavstvo i propisi

Ovaj odjeljak sadrži popis relevantnih zakona i propisa koji će se primjenjivati na izradu tehničke dokumentacije, proizvodnju, ugradnju, ispitivanje, puštanje u pogon, rad i održavanje svih postrojenja i opreme za priključenje malih elektrana instalisane snage do 30 kVA na niskonaponski distributivni sistem CEDIS-a.

- Zakon o energetici ("Sl. list CG", br. 005/16 od 20.01.2016, 051/17 od 03.08.2017, 082/20 od 06.08.2020)
- Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", br. 064/17 od 06.10.2017, 044/18 od 06.07.2018, 063/18 od 28.09.2018, 011/19 od 19.02.2019, 082/20 od 06.08.2020)
- Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije (Sl. list 15/17)
- COMMISSION REGULATION (EU 2016/631 - Network Code on Requirements for Generators (RfG NC)
- Uredbu o uslovima za priključenje proizvođača električne energije na prenosnu i distributivnu mrežu (Uredba je objavljena u "Sl. list CG", br. 43/2019 od 31.7.2019. godine, stupila je na snagu 8.8.2019, a primenjuje se od 1.1.2022)
- Zakon o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. list CG", br. 034/14 od 08.08.2014, 044/18 od 06.07.2018)
- Pravilnik o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine ("Sl. list CG", br. 071/05 od 28.11.2005)
- Pravilnik o tehničkim normativima za električne instalacije niskog napona ("Sl. list SFRJ", br. 53/88, 54/88, 28/95)
- Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu niskonaponskih mreža i pripadajućih transformatorskih ("Službeni list SFRJ", br. 13/78, "Sl. list SRJ", br. 37/95)
- Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu objekata od atmosferskih pražnjenja ("Sl. list SRJ", br. 11/96)

Napomena:

U slučaju neskladnosti između zakona i propisa i ovih tehničkih zahtjeva, primat će imati zakoni i propisi.

4. TEHNIČKI ZAHTJEVI

Ovo poglavlje specificira detaljne tehničke zahtjeve za male elektrane instalisane snage do 30 kVA.

4.1 Invertori

Invertori moraju:

- Biti testirani u ovlaštenoj ispitnoj laboratoriji i sertifikovani da su u skladu sa EN 50549-1:2019 Zahtjevi za generatorska postrojenja koja su povezana paralelno sa distributivnim mrežama - Dio 1: Povezivanje na niskonaponsku distributivnu mrežu - Proizvodnja postrojenja do i uključujući tip B.
- Invertori moraju imati ovjereni sertifikat usklađenosti (Certificate of compliance) u kome su navedeni proizvođač, proizvod, model proizvoda primijenjeni standard, broj izvještaja ispitivanja, broj sertifikata, tijelo koje je izdalo sertifikat i datum izdavanja sertifikata, sa pripadajućim rezultatima ispitivanja.
- Ispunjavati uslove bezbjednost u skladu sa MEST EN 62109 serijom standarda
- Biti štice uređajima za zaštitu u skladu sa MEST EN 60255 serijom standarda
- Po pitanju elektromagnetske kompatibilnosti biti u skladu sa MEST EN 61000 serijom standarda
- Biti ispitani od strane ovlaštene ispitne laboratorije i sertifikovani da su u saglasnosti sa IEC 62116 za aktivnu i zaštitu od ostrvskog rada.

4.1.1. Integrisana zaštita u invertoru

Zaštita male elektrane može biti u okviru invertora (integrisana zaštita) ili/i obezbijedena putem posebnog zaštitnog uređaja. U svim slučajevima zaštita mora biti u skladu sa standardom MEST EN 60255-6.

Zaštita invertora, bez obzira na način na koji je ostvarena, mora imati vrijednosti podešenja definisane u tabeli 5.

TABELA 5. Zadate vrijednosti za zaštitu invertora (EN 50549-1)

Zaštitna funkcija	Ograničenje	Vrijeme djelovanja
Podnaponska $U <$ I stepen	195 V	1,5 s
Podnaponska $U <<$ II stepen ⁴	184 V	0,2 s
Prenaponska $U >$ I stepen	253 V	1,5 s
Prenaponska $U >>$ II stepen ⁵	265 V	0,2 s
Pofrekventna $f <$	47 Hz	1 s
Nadfrekventna $f >$	51 Hz	0,2 s
Trajni prenapon (U_{NOM_max} srednje 10 min)	253 V	3 s
Zaštita od ostrvskog rada (Vektorski skok)	7^0	trenutno
Zaštita od ostrvskog rada (Df/Dt)	1 Hz/s	trenutno
Podešenje napona za automatsko ponovno priključenje nakon ispada u mreži	$0,85U_n \leq U \leq 1,1U_n$	
Podešenje frekvencije za automatsko ponovno priključenje nakon ispada u mreži	$49,5\text{Hz} \leq f \leq 50,1\text{Hz}$	

⁴ Nije obavezna funkcija zaštite

⁵ Nije obavezna funkcija zaštite

Vrijeme ponovnog priključenja nakon ispada u mreži	60 s
Gradijent aktivne snage nakon ponovnog priključenja	10% Pmax / min
Trajno injektiranje jednosmjerne struje	0,5% nominalne izlazne struje invertora ili 20 mA

4.1.2. Funkcije volt-vat i volt-var odziva (Načini odziva na kvalitet energije)

Kako bi se izbjeglo isključenje zbog djelovanja prenaponske i podnaponske zaštite, definisane u tabeli 5, invertori trebaju raspolagati funkcijama volt-vat i volt-var odziva.

Invertori trebaju imati omogućen volt-vat odziv kvaliteta energije prema MEST EN 50549—1, sa postavkama navedenim u tabeli 6.

TABELA 6. ODZIV VOLT-VAT

	Napon	Stepen snage (%nazivne snage)
U1	207 V	100 %
U2	220 V	100 %
U3	250 V	100 %
U4	258 V	20 %

Dodatno, mikro ugrađeni generatori trebaju da imaju omogućen volt-var odziv kvaliteta električne energije prema MEST EN 50549-1, sa postavkama detaljno prikazanim u tabeli 7.

TABELA 7. ODZIV VOLT-VAR

	Napon	Stepen reaktivne snage (% nazivne snage u VA)
U1	207 V	30 % induktivno
U2	220 V	0 %
U3	250 V	0 %
U4	258 V	30 % kapacitivno

U nekim slučajevima CEDIS može zatražiti da se omoguće drugačije postavke, uključujući primjenu fiksnog faktora snage, za određene priključke i biće predočene potencijalnim investitorima po prijemu zahtjeva za priključenje.

Potencijalni investitori moraju osigurati da su postavke kvaliteta napajanja ujednačene u sistemima sa više invertora. Kod zamjene invertora, uključujući zamjene u garantnom roku, invertori moraju biti konfigurisani tako da omoguće načine odziva kvalitete električne energije. Načini i podešenja odziva invertora na kvalitet napajanja se ne smiju mijenjati bez pismenog odobrenja CEDIS.

4.1.3. Elektromagnetna emisija/otpornost

Invertori moraju biti usklađeni sa zahtjevima EMC direktive.

Primjenjivaće se opšti EMC standardi, posebno EN 61000-6-1 o otpornosti i EN 61000-6-3 (uključujući A11) o emisiji.

4.1.4. Natpisna pločica invertora

Sledeće informacije se moraju nalaziti na natpisnoj pločici invertora mikrogeneratora:

- Naziv proizvođača;
- Oznaka tipa ili identifikacioni broj ili neki drugi način identifikacije koje omogućava pribavljanje relevantnih informacija od proizvođača;
- Nazivna snaga;
- Nazivni napon;
- Nazivna frekvencija;
- Faze;
- Faktor snage.

Ove informacije moraju biti date na pločici koja se nalazi na ili u invertoru i u dokumentaciji. Ove informacije će takođe biti kopirane i u korisničkom priručniku.

Ove informacije mogu biti dio informativne pločice sistema invertora.

4.2 Zahtjevi u pogledu priključenja

4.2.1 Električne instalacije

Postrojenje će biti priključeno u skladu sa standardima MEST HD 60364 serije i odgovarajućom regulativom navedenom u tački 3.3.

4.2.2 Uzemljenje

Uzemljenje će biti u skladu sa standardima MEST HD 60364 serije i odgovarajućom regulativom navedenom u tački 3.3.

Za male elektrane koje su projektovane za paralelan pogon sa niskonaponskom distributivnom mrežom, a priključene su preko invertora, dozvoljeno je povezati jedan pol sa DC strane invertora na distributivnu mrežu ukoliko izolacija između AC i DC strane invertora zadovoljava zahtjeve prenaponske kategorije IV kako je predviđeno u HD 60364-4-44 i EN 60664-1. U tim slučajevima investitor (Kupac-proizvođač), projektanti i izvođači radova će preduzeti sve neophodne mjere predostrožnosti kako bi obezbijedili da mala elektrana ne ugrozi integritet distributivne mreže i ne bude izložena neprihvatljivom oštećenju u svim vjerovatnim operativnim uslovima, uključujući kvarove u distributivnoj mreži.

4.2.3 Prekostrujna zaštita

Instalacije male elektrane moraju biti zaštićene od prekomjerne struje u skladu sa standardima MEST HD 60364 serije.

Prilikom odabira prekostrujne zaštite u instalacijama domaćinstva neophodno je obezbijediti pravilnu selektivnost sa zaštitnim uređajima CEDIS-a.

4.2.4 Priklučenje monofaznog invertora

Monofazni inverter instaliran u trofaznim mrežama mora biti instaliran u fazi sa najmanjim zabilježenim naponom. Investitor (Kupac-proizvođač), odnosno Izvođač radova mora prije instaliranja male elektrane izvršiti mjerenja napona na mjestu priključenja.

4.2.5 Rezervna zaštita

Kao što je navedeno i u tački 4.1.1, zaštita male elektrane može biti u okviru invertora (integrisana zaštita) ili/i obezbijedena putem posebnog zaštitnog uređaja i mora biti u skladu sa standardom MEST EN 60255-6. Primjer male elektrane sa centralnom zaštitom je prikazan u Prilogu B.

Rezervna zaštita se koristi za male elektrane veće od 10 kVA, kao i u slučajevima kada se mala elektrana sastoji od više invertora.

Primjer podešenja vrijednosti rezervne zaštite dat je u tabeli 8

TABELA 8. Zadate vrijednosti za rezervnu zaštitu

Zaštitna funkcija	Ograničenje	Vrijeme djelovanja
Podnaponska $U <$	195 V	2,5 s
Prenaponska $U >$	253 V	2,5 s
Podfrekventna $f <$	47 Hz	1 s
Nadfrekventna $f >$	51 Hz	1 s
Napomena: nestanak napajanja osnovne zaštite (releja) mora isključiti malu elektranu sa mreže.		

4.2.6 Radni napon i frekvencija

Sistem se projektuje i instalira tako da ograniči porast napona od 2% od mjesta napajanja do stezaljki invertora. Radni napon i frekvencija moraju biti unutar granica navedenih u tabeli 5.

4.2.7 Sistemi za komunikaciju

CEDIS trenutno ne zahtijeva sistem za komunikaciju za mikro ugrađene generatore. Međutim, CEDIS planira da se uključi u programe upravljanja potražnjom koji se sprovode preko treće strane, agregatora. Više informacija o tim programima će biti raspoloživo nakon uvođenja odgovarajuće regulative.

4.2.8 Cyber sigurnost

CEDIS trenutno ne zahtijeva komunikaciju za male elektrane do 30 kVA i stoga nema zahtjeve za cyber sigurnošću.

4.3 Mjerenje

Male elektrane instalisane snage do 30 kVA, ne smiju se napajati bez ugrađenog brojila električne energije. CEDIS vrši mjerenje količina predate i preuzete, kao i proizvedene električne energije od strane kupca - proizvođača na mjestu priključenja. MRO proizvodnje iz šema iz dodatka B, mora biti lociran na granici vlasništva, na fasadi objekta, odnosno drugom podesnom mjestu van objekta, dostupnom za očitavanje, kontrolu i manipulacije stručnim službama CEDIS-a.

Primjer male elektrane sa brojilima električne energije je prikazan u Prilogu B.

4.4 Kvalitet snabdijevanja i proizvodnje

Pravila o funkcionisanju distributivnog sistema postavljaju određene odgovornosti CEDIS za održavanje kvaliteta snabdijevanja unutar distributivne mreže. CEDIS je odgovoran za pridržavanje standarda MEST EN 50160 u vezi sa parametrima kvaliteta električne energije.

Priključak malih elektrana snage do 30 kVA ne smije negativno uticati na važeće zahtjeve za kvalitet električne energije.

4.5 Analiza mogućnosti priključenja

Potencijalni investitori nemaju obavezu plaćanja izrade analize za priključenje malih elektrana do 30 kVA.

5. OZNAČAVANJE

5.1 Tablice upozorenja

Upozorenje mora biti postavljeno na takvoj poziciji koja omogućava svakom licu koje pristupa djelovima pod naponom da bude unaprijed upozoreno o potrebi da se ti djelovi pod naponom izoluju od svih tačaka napajanja.

Posebnu pažnju treba posvetiti tome da napajanje, mjerna kola i drugi djelovi mogu biti neizolovani od mreže kada je sklopka usljed djelovanja zaštite otvorena.

Kao minimum moraju biti postavljene pločice sa upozorenjem date na slici 1:

- u ormarima za brojila;
- na svim razvodnim tablama između potrošačke razvodne table i same male elektrane;
- na samoj maloj elektrani;
- na svim tačkama izolacije za malu elektranu.

Na slici 1 je dat primjer pločice sa upozorenjem

Slika 1 Primjer pločice sa upozorenjem

5.2 Označavanje i oznake na uređajima

Oznake i simboli u projektnoj dokumentaciji kao i na uređajima i instalaciji, uključujući kablove, moraju biti u skladu sa zahtjevima za označavanje specificiranim u standardima MEST EN 81346 serije.

6. ISPITIVANJE I PUŠTANJE U RAD MALIH ELEKTRANA NA DISTRIBUTIVNI SISTEM

U ovom dijelu su navedeni posebni zahtjevi za sertifikaciju, Izjavu izvođača radova, Izjavu nadzornog organa, ispitivanje i puštanje u rad:

- Malih elektrana instalisane snage do 10 kVA izgrađenih kao pomoćni objekat na postojećem objektu;
- Malih elektrana instalisane snage do 30 kVA izgrađenih u okviru novog objekta;
- Malih elektrana instalisane snage veće od 10 kVA i manje ili jednake 30 kVA izgrađenih na postojećem objektu a ne pripadaju kategoriji pomoćnih objekata.

6.1 Male elektrane do 10 kVA, na postojećem objektu

Investitor, kupac-proizvođač, koji priključuje malu elektranu do 10 kVA, kao pomoćni objekat, na postojećem objektu, uz obavještenje o ispunjenosti ugovornih obaveza / zahtjev za zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem dostavlja:

- Izjavu izvođača radova, da je mala elektrana urađena u skladu sa prijavom o postavljanju pomoćnog objekta, odnosno tehničkom dokumentacijom (tipskim, odnosno drugom vrstom projekta), inženjerskom praksom i relevantnim standardima.
- Ovjereni serifikat (Certificate of compliance) iz tačke 4.1 ovog dokumenta i
- Izvještaj (stručni nalaz) ovlaštene organizacije da predmetne instalacije kupca – proizvođača ispunjavaju tehničke uslove kojim se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine.

6.2 Male elektrane snage do 30 kVA

U zavisnosti od snage male elektrane i načina izgradnje, a u slučaju da mala elektrana (invertor) ne pripada vrsti pomoćnih objekata (foto-naponski paneli do 10 kVA), dijele se na:

- **Male elektrane snage do 30 kVA u okviru novog objekta**
- **Male elektrane snage veće od 10 kVA i manje od 30 kVA na postojećem objektu i ne pripadaju kategoriji pomoćnih objekata**

Investitor, kupac-proizvođač, koji priključuje malu elektranu u okviru novog objekta snage do 30 kVA i malu elektranu veću od 10 kVA i manju od 30 kVA (i ne pripadaju vrsti pomoćnih objekata), na postojećem objektu, uz obavještenje o ispunjenosti ugovornih obaveza / zahtjev za zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem dostavlja:

- Izvještaj o izvršenom stručnom nadzoru, gdje su navede tačne konstatacije o izvedenim radovima na građenju objekta.
- Pisanu izjavu da je objekat građen u skladu sa revidovanim glavnim projektom odnosno izgrađen u skladu sa revidovanim projektom izvedenog stanja, zakonom i
- Ovjereni serifikat (Certificate of compliance) iz tačke 4.1 ovog dokumenta.

U oba slučaja (tačke 6.1 i 6.2 ovog dokumenta), uz obavještenje/zahtjev se dostavlja i pisana izjava izvođača radova (Potvrda) kojom se potvrđuje da je izvršena provjera:

1. Usklađenosti jednopolne šeme odnosno tehničke dokumentacije odobrene od strane CEDIS-a sa izvedenim objektom - malom elektranom;
2. Ispravnost rada prekidača u skladu sa jednopolnom šemom;
3. Da je izgrađeni objekat - mala elektrana jedini izvor energije i da je namijenjen za paralelni rad sa niskonaponskim distributivnim sistemom;
4. Da je sistem uzemljenja u skladu sa standardima navedenim u ovom dokumentu;
5. Da je električna opreme adekvatno izabrana po pitanju mogućih kvarova na mreži;

6. Usklađenosti svih uređaja za zaštitu sa standardom IEC 60255 i da su isti pravilno instalirani i testirani;
7. Da zaštita od ostrvskog rada funkcioniše ispravno i trenutno isključuje malu elektranu sa niskonaponske distributivne mreže;
8. Da je oprema za sinhronizaciju i automatsko ponovno uključenje u smislu pravilno instalirana i testirana;
9. Da je kašnjenje pri ponovnom priključenju nakon uspostavljanja normalnog napajanja jedan minut (60s);
10. Da je podešenje zaštite u skladu sa podešenjima datim u ovom dokumentu (Uslovima za izradu tehničke dokumentacije) i Rješenju o izdavanju saglasnosti za priključenje;
11. Da je predviđeno obezbjeđene mjera kako bi se minimizirao rizik povrede ili oštećenja opreme, koja je uzrokovana usled neispravnosti sinhronizacije;
12. Da su uspostavljeni sistemi ili postupci tako da se poštuju zahtjevi za ispitivanje, puštanje u rad i održavanje, koji su u skladu sa ovim dokumentom;
13. Da su operativni parametri u skladu sa parametrima navedenim u tehničkoj dokumentaciji.

Investitor, odnosno njegov predstavnik, na interno tehničkom pregledu od strane CEDIS-a, treba da demonstrira reagovanje zaštitnih uređaja i blokada, sinhronizacije prilikom puštanja u rad i kašnjenja kod ponovnog priključenja.

6.3 Dodatna ispitivanja

CEDIS, kao Operator distributivnog sistema, ima pravo da u slučaju potrebe zahtijeva od investitora dodatna ispitivanja u cilju potvrde ispravnog rada male elektrane i usklađenosti rada sa Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema, Ugovorom o priključenju, ovim Zahtjevima, dobrom inženjerskom praksom i relevantnim standardima. U slučaju da predstavnici CEDIS-a ustanove da oprema instalirana u maloj elektrani predstavlja prijetnju po sigurnost, kvalitet napajanja ili integritet distributivnog sistema, CEDIS ima pravo da isključi malu elektranu sa mreže, do dovođenja do dovođenja iste u ispravno stanje i definisane vrijednosti.

U slučaju da kupac - proizvođač koristi vlastiti izvor napajanja (dizelelektrični agregat i slično) za rezervno napajanje sopstvenog postrojenja i instalacije ili dijela sopstvenog postrojenja i instalacije, prilikom puštanja u rad male elektrane, kupac – proizvođač je dužan dostaviti dokaz o funkcionalnom ispitivanju i djelotvornosti blokade paralelnog pogona vlastitog izvora napajanja sa mrežom, od strane ovlašćenog izvođača koji se izvode i provjeravaju uz prisustvo predstavnika CEDIS-a.

7. EKSPLOATACIJA I ODRŽAVANJE

Male elektrane će se upravljati i održavati kako bi se osiguralo poštovanje ugovora o priključenju i svih zakona, pravila i drugih regulatornih instrumenata u svakom trenutku.

Kupac - proizvođač će biti odgovoran za sljedeće:

- Održavanje električne instalacije na lokaciji napajanja u sigurnom stanju;
- Osiguravanje da sve promjene na električnoj instalaciji na lokaciji napajanja izvede izvođač radova koji ima zakonsko odobrenje za izvođenje radova i da kupac posjeduje certifikat o usklađenosti izdatog u vezi sa bilo kojom promjenom;

- Traženje odobrenja od CEDIS prije promjene priključenja u smislu dodavanja, nadogradnje, proširenja ili bilo koje druge promjene, uključujući promjenu podešavanja invertora;
- Povremenu provjeru male elektrane svakih pet godina prema ispitnom postupku za periodična ispitivanja. Kupac - proizvođač će voditi evidenciju o povremenim ispitivanjima i dostaviti CEDIS kopiju rezultata ispitivanja.

Ako CEDIS želi u bilo kojem trenutku pregledati i ispitati sistem, to može učiniti bez ikakvih troškova za proizvođača.

U slučaju da se mala elektrana smatra neusklađenim sa zahtjevima iz ovog dokumenta, CEDIS će dostaviti obavještenje kupcu-proizvođaču. Ako kupac-proizvođač ne uspije na odgovarajući način otkloniti neusklađenost u definisanom roku, CEDIS će preduzeti korake za isključivanje male elektrane sa mreže kako bi osigurao svoje obaveze u pogledu sigurnog i pouzdanog rada distributivnog sistema za operativno osoblje, kupce i širu javnost. Taj se postupak može razlikovati zavisno od ozbiljnosti sigurnosnog rizika koji predstavlja mala elektrana.

8. PRILOZI I DODACI

DODATAK A – KORACI ZA PRIKLUČENJE MALIH ELEKTRANA

DODATAK B – PRINCIPIJELNE ŠEME PRIKLUČENJA MALIH ELEKTRANA

DODATAK C - PODACI I SADRŽAJ JEDNOLNE ŠEME

9. ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj dokument stupa na snagu danom objavljivanja na web sajtu www.cedis.me.

IZVRŠNI DIREKTOR

Vladimir Čađenović

DODATAK A – KORACI ZA PRIKLJUČENJE MALIH ELEKTRANA

Koraci prilikom priključenja malih elektrana, snage do 30 kVA, na distributivni sistem su sledeći:

A1. Male elektrane instalisane snage do 10 kVA na postojećem objektu

Ukoliko Kupac - proizvođač planira da priključi malu elektranu instalisane snage do 10 kVA, na postojećem objektu, koji se u skladu s članom 119 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20) smatra pomoćnim objektom, koraci u postupku priključenja i dostavljanja dokumentacije kod CEDIS-a su sledeći:

- 1) Zahtjev za izdavanje uslova za izradu tehničke dokumentacije za priključenje male elektrane na distributivni sistem (tehnički uslovi za priključenje). Uz zahtjev se dostavlja Idejno rješenje ili jednopolna šema koja je ovjerena od strane ovlašćene organizacije i dokaz o vlasništvu nad objektom (izvod iz lista nepokretnosti).
CEDIS, ukoliko su dostavljene sve neophodne informacije i dokumentacija, nakon provjere o mogućnosti priključenja izdaje tehničke uslove za priključenje.
- 2) Zahtjev za priključenje /zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje male elektrane na distributivni sistem. Uz zahtjev se dostavlja, dozvola od nadležnog sekretarijata za postavljanje panela na objektu i ovjerenu jednopolnu šemu male elektrane i priključka.
CEDIS, ukoliko su dostavljene sve neophodne informacije i dokumentacija, nakon provjere o mogućnosti priključenja izdaje Rješenje o saglasnosti za priključenje.
- 3) Obavještenje o ispunjenosti ugovornih obaveza /zahtjev za zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem. Uz obavještenje/zahtjev se dostavljaju atesti proizvođača opreme, atest o uzemljenju, izjava izvođača radova, Ovjereni serifikat, Izvještaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da predmetne instalacije kupca - proizvođača ispunjavaju tehničke uslove kojim se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine.
CEDIS, ukoliko su dostavljene sve neophodne informacije i dokumentacija, zaključuje sa kupcem-proizvođačem Ugovor o priključenju.

A2. Male elektrane snage veće od 10 kVA i manje od 30 kVA na postojećem objektu i ne pripadaju kategoriji pomoćnih objekata

A3. Male elektrane koje se priključuju u okviru novog objekta snage do 30 kVA

Ukoliko Kupac - proizvođač planira da priključi malu elektranu u okviru novog objekta (snage do 30 kVA), ili malu elektranu na postojećem objektu snage veće od 10 kVA, koraci u postupku priključenja i dostavljanja dokumentacije kod CEDIS-a su sledeći:

- 1) Zahtjev za izdavanje uslova za izradu tehničke dokumentacije za priključenje male elektrane na distributivni sistem (tehnički uslovi za priključenje). Uz zahtjev se dostavlja Idejno rješenje solarne elektrane i dokaz o vlasništvu nad objektom (izvod iz lista nepokretnosti).
CEDIS, ukoliko su dostavljene sve neophodne informacije i dokumentacija, nakon provjere o mogućnosti priključenja izdaje tehničke uslove za priključenje.
- 2) Zahtjev revidenta za izdavanje saglasnosti na glavni projekat. Uz zahtjev je potrebno dostaviti glavni projekat koji je u postupku revizije.
Ukoliko je glavni projekat urađen u skladu sa tehničkim uslovima za priključenje na CEDIS će dati pozitivno mišljenje na glavni projekat
- 3) Zahtjev za priključenje /zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje male elektrane na distributivni sistem. Uz zahtjev se dostavljaju urbanističko tehnički uslovi sa kartom detaljnog urbanističkog plana u digitalnoj (CD) i papirnoj podlozi i revidovan idejni ili glavni projekat objekta koji je predmet

priključenja, urađen u skladu sa zakonom, tehničkim propisima, standardima i preporukama CEDIS-a (u digitalnoj CD).

CEDIS, ukoliko su dostavljene sve neophodne informacije i dokumentacija, nakon provjere o mogućnosti priključenja izdaje Rješenje o saglasnosti za priključenje.

- 4) Obavještenje o ispunjenosti ugovornih obaveza/zahtjev za zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem. Uz obavještenje/zahtjev se dostavlja ovjerena jednopolna šema elektrane i priključka, atesti proizvođača opreme, izvještaj o sprovedenim ispitivanjima za vrijeme trajanja probnog rada, odnosno interno-tehničkog pregleda, atest o uzemljenju, izvještaj o izvršenom stručnom nadzoru, pisanu izjavu da je objekat građen u skladu sa revidovanim glavnim projektom odnosno izgrađen u skladu sa revidovanim projektom izvedenog stanja objekta.

Napomena: Do donošenja novih Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema radi se po starim pravilima, što podrazumijeva izdavanje saglasnosti za priključenje i zaključivanje ugovora o priključenju.

DODATAK B – PRINCIPIJELNE ŠEME PRIKLJUČENJA MALIH ELEKTRANA

Slike u ovom dodatku prikazuju uobičajene principijelne šeme priključenja malih elektrana na DS.

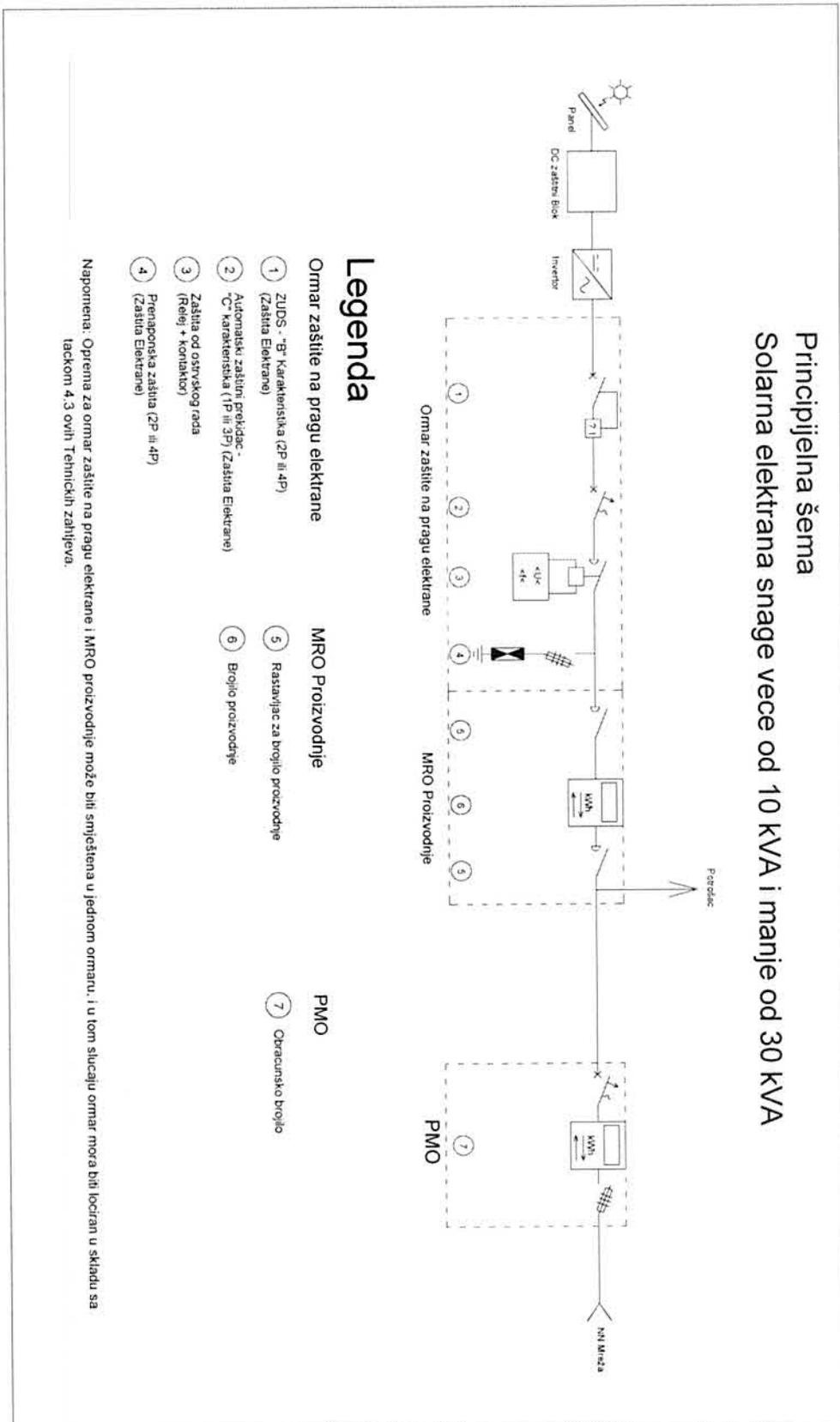
Načini priključenja su dati samo radi indicacije, a sva opterećenja prikazana su kao trofazna radi dosljednosti. Stvarni načini priključenja zavise od određenih konfiguracija instalacije.

Na slikama od 1 do 3 date su, respektivno, principijelne šeme priključaka malih solarnih elektrana za elektrane snage veće od 10 kVA i manje od 30 kVA, manje od 10 kVA sa više invertora i snage manje od 10 kVA sa jednim invertorom.

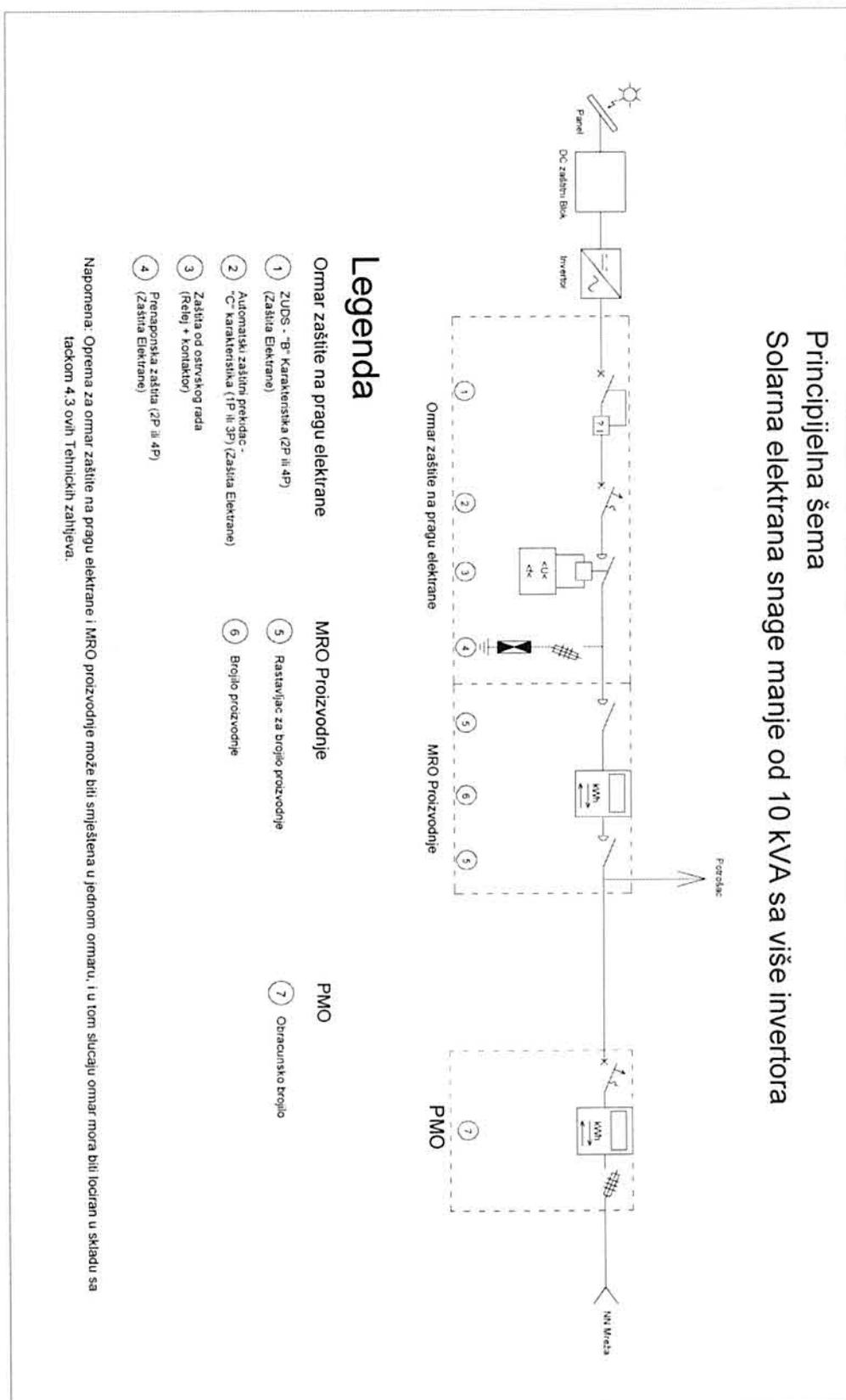
Slika 1: Solarna elektrana snage veće od 10 kVA i manje od 30 kVA

Slika 2: Solarna elektrana snage manje od 10 kVA sa više invertora

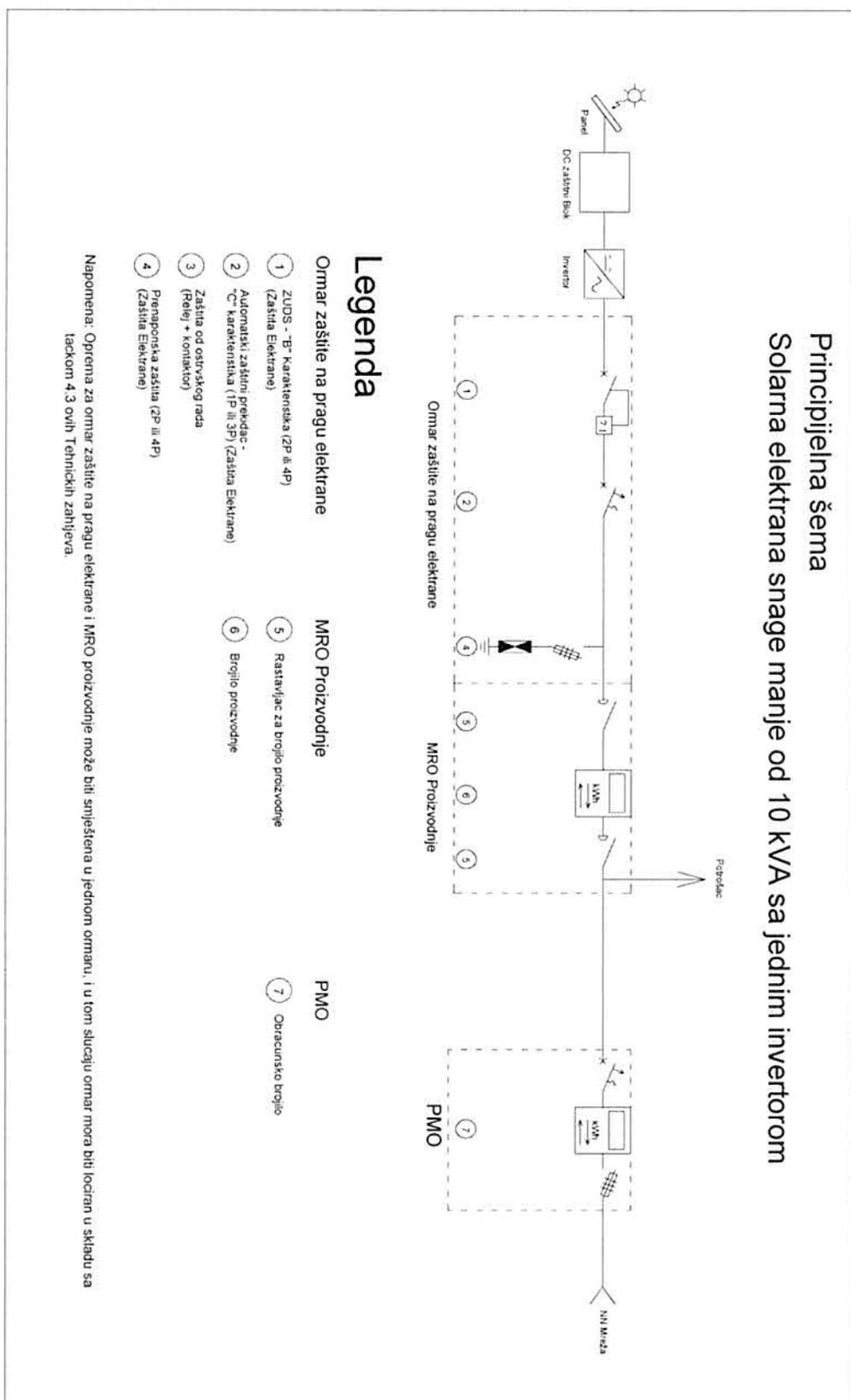
Slika 3: Solarna elektrana snage manje od 10 kVA sa jednim invertorom

Slika 1: Solarna elektrana snage veće od 10 kVA i manje od 30 kVA

Slika 2. Solarna elektrana snage manje od 10 kVA sa više invertora

Slika 3: Solarna elektrana snage manje od 10 kVA sa jednim invertorom

Podešenja rezervne zaštite se nalaze u Poglavlju 4.2.5.

DODATAK C - PODACI I SADRŽAJ JEDNOPOLNE ŠEME

Zahtjevi za podacima definisani su prema zahtjevu za priključenje dostupnom na web adresi CEDIS.

Jednopolna šema koja se prilaže uz zahtjev za priključenje mora:

- Biti specificirana sa detaljima opreme, uređaja, podešenjima
- Usklađena sa zahtjevom za priključenje

Sadržaj jednopolne šeme mora da sadrži sljedeće podatke:

- Konfiguraciju modela svih ugrađenih proizvodnih jedinica (invertora) i opreme korisnika sa krugovima između proizvodnih jedinica i mjesta priključenja na mrežu.
- Sva oprema za primarni krug kao što su glavne razvodne table za napajanje, ostale razvodne table, prekidači i izolatori / prekidači opterećenja. Konkretno, sve tačke gdje ugrađena proizvodna jedinica kupca i distributivna mreža CEDIS mogu biti povezane / odspojene moraju biti jasno identifikovane od početka do kraja. Mora se pokazati na koje će se faze sistem priključiti.
- Svu opremu za sekundarnu zaštitu i upravljanje opreme povezane sa priključkom male elektrane i paralelnim radom sa distributivnom mrežom CEDIS, uključujući zaštitne i upravljačke elemente (pomoću ANSI kodova).
- Lokalni priključci opterećenje kupca, uključujući sve međusobne veze sa drugim dijelovima instalacije kupca. Konkretno, tamo gdje korisnik DS koristi vlastiti izvor napajanja (dizelelektrični agregat i slično) za rezervno napajanje sopstvenog postrojenja i instalacije ili dijela sopstvenog postrojenja i instalacije, moraju biti prikazane blokade paralelnog pogona vlastitog izvora napajanja sa mrežom.
- Sve oznake na jednopolnoj šemi moraju biti u skladu sa oznakama prema standardima MEST EN 81346 serije. Simboli moraju biti u skladu sa IEC 60617.

8.9. Prilog 9 - Ugovor o kupoprodaji električne energije sa EPCG-om (Nacrt tipskog Ugovora)

ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE AD NIKŠIĆ
FC SNABDIJEVANJE
Broj: 50-00-
Nikšić, _____ . godine

- obrazac 8-
Razmjena na mjestu konekcije

UGOVOR O KUPOPRODAJI ELEKTRIČNE ENERGIJE
(Kupci-proizvođači – ostala potrošnja)

Zaključen dana _____ . godine, između:

SNABDJEVAČ: ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE A.D. NIKŠIĆ - FC SNABDIJEVANJE

Nikšić, ul. Vuka Karadžića br. 2 koju zastupa Izvršni rukovodilac _____

PIB 0200223

Reg.br. 4-0000330

Call centar: 19100

E-mail: ugovori@epcg.com

(u daljem tekstu: **Snabdjevač**) i

KUPAC-PROIZVOĐAČ: _____

JMB: _____

Adresa: _____

Adresa za dostavljanje obračuna: _____

Potrošački broj: _____

Broj žiro računa: _____

Kontakt telefon : _____

E-mail: _____

(u daljem tekstu: **Kupac-proizvođač**)

I. PREDMET UGOVORA

Član 1.

Predmet ovog Ugovora je kupoprodaja električne energije Kupca-proizvođača i regulisanje međusobnih prava i obaveza po osnovu kupoprodaje električne energije sa Snabdjevačem na mjestu konekcije, shodno Ugovoru o priključenju _____ na distributivni sistem električne energije br. _____ od _____ godine, u daljem tekstu Ugovor o priključenju.

Član 2.

Snabdjevanje i obračun predate/preuzete električne energije vrši se u skladu sa Zakonom o energetici, podzakonskim aktima iz ove oblasti i odlukama nadležnih organa.

II. KOLIČINA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 3.

Snabdjevač se obavezuje da u skladu sa Zahtjevom za zaključenje Ugovora o kupoprodaji električne energije br. _____ od _____ godine, Kupcu-proizvođaču isporuči količinu električne energije, koja se okvirno utvrđuje na _____, kao i da od Kupca preuzme proizvedenu količinu električne energije u iznosu _____.

Član 4.

Snabdjevač se obavezuje:

- Da Kupcu-proizvođaču isporuči količinu električne energije utvrđenu čl. 3. ovog Ugovora sa maksimalnom ugovorenim snagom utvrđenom Ugovorom o priključenju.
- Da od Kupca-proizvođača preuzme proizvedenu količinu električne energije utvrđenu čl. 3. ovog Ugovora sa maksimalnom ugovorenim snagom utvrđenom Ugovorom o priključenju.
- Da u slučaju nastanka redukcija u snabdijevanju, Kupca obavijesti o terminima prekida napajanja putem sredstava javnog informisanja.
- Da snabdijeva Kupca električnom energijom u skladu sa uslovima o kvalitetu snabdijevanja električnom energijom koje utvrđuje Regulatorna Agencija za energetiku.

Član 5.

Kupac-proizvođač se obavezuje:

- Da preuzima ugovorene količine električne energije.
- Da predaje ugovorene količine električne energije.
- Da se u slučaju potreba za dodatnim količinama električne energije obrati Snabdjevaču radi zaključenja Aneksa ovog Ugovora, ukoliko je zahtjev saglasan sa Ugovorom o priključenju.
- Da u slučaju nastanka redukcija u snabdijevanju svoju potrošnju/proizvodnju prilagodi novonastalim okolnostima.
- Da dozvoli i omogući ovlaštenim licima energetske subjekata pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka, radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja i izmještanja mjernih mjesta ili obustave isporuke električne energije u slučajevima neovlaštenog korišćenja energije ili neplaćanja računa za isporučenu električnu energiju, u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima.

III. CIJENA ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU

Član 6.

Cijena aktivne električne energije primjenjuje se na osnovu važeće Odluke o uvrđivanju cijena električne energije donešene od strane Snabdjevača.

Cijena korišćenja mrežnih usluga i cijena gubitaka na distributivnoj mreži, primjenjuje se na osnovu Odluke o odobravanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije koja je važeća za period isporuke.

Naknada za rad Operatora tržišta utvrđena je važećom Odlukom o utvrđivanju naknade za rad Crnogorskog operatora tržišta električne energije.

Naknada za OIE utvrđena je Pravilnikom o visini naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora električne energije i kogeneracije, koja je važeća za period isporuke.

Tabela sa cijenama za snabdijevanje krajnjih Kupaca električne energije objavljena je na internet stranici zvaničnog sajta EPCG www.epcg.co.me, i na šalterskim mjestima Snabdjevača.

IV. OČITAVANJE MJERNIH UREĐAJA

Član 7.

Pod obračunskim periodom za obračun predate/preuzete električne energije smatra se kalendarski mjesec.

Očitavanje mjernih uređaja vrši Operator distributivnog sistema u skladu sa Pravilima mjerenja u distributivnom sistemu električne energije.

Ako se očitavanje utrošene/proizvedene električne energije za prethodni mjesec ne izvrši u rokovima utvrđenim Pravilima kojima se uređuje mjerenje u distributivnom sistemu, obračun predate/preuzete električne energije vrši se zbirno za dva mjeseca, ako u periodu između dva očitavanja nije bilo promjene cijene električne energije.

Ukoliko je u periodu između dva očitavanja došlo do promjene cijene električne energije obračun se vrši primjenom stare cijene na količinu predate/preuzete električne energije do dana promjene, od kada se primjenjuje nova cijena na količinu električne energije predate/preuzete nakon promjene. Količina električne energije predate/preuzete prije, odnosno od dana promjene cijene, utvrđuje se svođenjem ukupne količine energije srazmjerno trajanju perioda do i nakon promjene cijene.

Član 8.

Ako nadležni mrežni operator u kontinuitetu od tri i više mjeseci nije u mogućnosti da pristupi mjernom mjestu Kupca-proizvođača i izvrši mjerenje utrošene/proizvedene električne energije, Snabdjevač ima pravo da kao osnov za obračun koristi vrijednosti ostvarene u istom periodu prethodne godine uvažavajući porast potrošnje električne energije za kategoriju potrošnje kojoj Kupac-proizvođač pripada.

U svim slučajevima kada se obračun vrši na osnovu procijenjene potrošnje/proizvodnje električne energije, Snabdjevač sačinjava novi obračun sa odgovarajućim poravnanjem, na osnovu izmjerenih veličina, na kraju sledećeg obračunskog perioda.

Član 9.

U slučaju tehničke neispravnosti mjernog uređaja, tj. neregistrovanja potrošnje/proizvodnje, Operator distributivnog sistema će izvršiti procjenu potrošnje/proizvodnje električne energije prema ostvarenoj potrošnji u istom periodu prethodne godine, ili prema tipskom profilu opterećenja, kada se ustanovi ili na način i prema uslovima utvrđenim Ugovorom o priključenju, a u skladu sa Pravilima mjerenja u distributivnom sistemu električne energije.

V. OBRAČUN I NAČIN PLAĆANJA

Član 10.

Snabdjevač obračunava Kupcu-proizvođaču predatu/preuzetu električnu energiju za period od jednog mjeseca, na način propisan Zakonom o energetici i podzakonskim aktima iz ove oblasti.

Snabdjevač je u obavezi da ukoliko je utrošena količina električne energije veća od proizvedene, izvrši obračun razlike između količine utrošene i proizvedne električne energije po tarifama (VT i NT), sa uključenim mrežnim uslugama i nakanadama u skladu sa zakonom.

Snabdjevač je u obavezi da ukoliko je utrošena količina električne energije manja od proizvedene, izvrši obračun razlike između količine proizvedene i utrošene električne energije po tarifama (VT i NT), bez mrežnih usluga i naknada u skladu sa zakonom, kao i bez PDV-a.

Snabdjevač je dužan da Kupcu-proizvođaču dostavi račun/obračun za predatu/preuzetu električnu energiju, koji predstavlja razliku navedena dva obračuna (obračun preuzete i obračun predate), u roku od 15 dana od isteka obračunskog perioda u skladu sa Opštim uslovima za snabdijevanje električnom energijom.

Ukoliko Kupac-proizvođač ne dobije račun/obračun za predatu/preuzetu električnu energiju u roku iz stava 4 ovog člana, isti se može obratiti Snabdjevaču radi izdavanja kopije računa do 20. u tekućem mjesecu, u protivnom smatraće se da je račun Kupcu-proizvođaču uredno dostavljen.

Član 11.

Kupac-proizvođač se obavezuje da račun za predatu/preuzetu električnu energiju plati u roku od 8 dana od dana dostavljanja računa. U slučaju neplaćanja računa za predatu/preuzetu električnu energiju u roku utvrđenom u prethodnom stavu, Snabdjevač će Kupcu-proizvođaču obračunati zateznu kamatu u skladu sa važećom Odlukom o visini zatezne kamate.

Član 12.

Ugovorne strane su saglasne da je Snabdjevač u obavezi ukoliko je iznos računa/obračuna iz stava 4 člana 10 ovog Ugovora negativan da za isti iznos umanjuje obaveze kupca-proizvođača.

Ugovorne strane su saglasne, da je Snabdjevač u obavezi nakon isteka posljednjeg obračunskog perioda u godini, a najkasnije do 20. januara, da izvrši konačan godišnji obračun predate/preuzete električne energije po ovom Ugovoru za prethodnu godinu.

Ukoliko je Kupac-proizvođač u pretplati, Snabdjevač se obavezuje da nastalu obavezu (razliku) uplati na žiro račun Kupca - proizvođača u roku od 8 dana od dana sačinjavanja obračuna.

Član 13.

U skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima, Snabdjevač će uplatama Kupca-proizvođača zatvarati obaveze Kupca-proizvođača po redu, odnosno po roku dospjeća obaveza za naplatu, osim ukoliko je Kupac-proizvođač prilikom vršenja uplate precizno naznačio koje obaveze izmiruje odnosnom uplatom.

VI. NAKNADA ZBOG NEISPUNJENJA USLOVA

Član 14.

Kupac-proizvođač ima pravo na finansijsku kompenzaciju u slučaju prekida u snabdijevanju električnom energijom shodno važećim Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, a koji nije izuzet članom 18 ovog ugovora.

Snabdjevač i Kupac-proizvođač su saglasni da će se finansijska kompenzacija iz stava 1 ovog člana nadoknaditi u skladu sa važećim Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom.

VII. POSTUPAK PO PRIGOVORU KUPCA-PROIZVOĐAČA NA OBRAČUN PREDATE/PREUZETE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 15.

Kupac-proizvođač ima pravo da podnese prigovor Snabdjevaču, u slučajevima utvrđenim Zakonom i to:

- na račun za predatu/preuzetu električnu energiju;
- u slučaju neispunjavanja obaveza utvrđenih ovim Ugovorom;
- po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta snabdijevanja od strane operatora sistema ili Snabdjevača;

- u drugim slučajevima u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom.

Prigovor iz stava 1. ovog člana podnosi se u pisanoj formi u roku od 8 dana od dana prijema računa/obračuna.

Snabdjevač je dužan da postupi po prigovoru iz stava 1 ovog člana u roku od 15 dana od dana prijema prigovora i da Kupca-proizvođača o tome obavijesti u u pisanoj formi.

Ako Snabdjevač uvaži prigovor iz stava 1 ovog člana djelimično ili u cjelosti, dužan je da Kupca-proizvođača obavijesti u pisanoj formi i u skladu sa istim Kupcu-proizvođaču izda novi korigovani račun.

Snabdjevač je dužan da Kupcu-proizvođaču koji je platio račun, a koji je predmet prigovora i riješen je u korist Kupca-proizvođača, po dogovoru sa Kupcem-proizvođačem, vrati prekomjerno naplaćeni iznos uvećan za iznos eventualne kamate ili račun za naredni obračunski period umanjiti za taj iznos.

Član 16.

Ako je do pogrešnog obračuna predate/preuzete električne energije došlo usled pogrešno očitano stanja, tehničke greške ili drugih smetnji u isporuci/preuzimanju električne energije koju nije izazvao Kupac-proizvođač, Snabdjevač sačinjava ponovni obračun na osnovu energetske veličine koje dostavlja operator sistema, utvrđenih u skladu sa Pravilima kojima se uređuje mjerenje u distributivnom sistemu.

VIII. USLOVI ZA OGRANIČENJE I OBUSTAVU SNABDIJEVANJA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Član 17.

Ako Kupac-proizvođač ne izvršava obaveze utvrđene ugovorom, odnosno računom/obračunom za isporučenu električnu energiju, Snabdjevač je dužan da Kupcu-proizvođaču dostavi upozorenje o ograničenju ili obustavi snabdijevanja električnom energijom.

Upozorenje se Kupcu-proizvođaču dostavlja u pisanoj formi, na adresu za dostavljanje računa Kupcu-proizvođaču, naznačenu u ovom Ugovoru.

Ukoliko Kupac-proizvođač odbije da primi upozorenje o isključenju smatra se da mu je isto uredno uručeno.

Ako Kupac-proizvođač u roku definisanim upozorenjem ne izmiri obaveze ili ne prihvati ponudu za zaključenje sporazuma i o tome ne obavijesti Snabdjevača, Snabdjevač ima pravo da nadležnom mrežnom operatoru podnese zahtjev za ograničenje isporuke/preuzimanja električne energije, ako to tehničke mogućnosti dozvoljavaju, odnosno zahtjev za obustavu isporuke/preuzimanja električne energije.

U zahtjevu, Snabdjevač je dužan da nadležnom mrežnom operatoru navede rok u kojem je dužan da Kupcu-proizvođaču ograniči ili obustavi isporuku/preuzimanje električne energije, s tim da ograničenje ili obustava isporuke/preuzimanja električne energije ne može početi u petak, subotu ili nedjelju, na državni praznik ili dan prije praznika.

Trajanje ograničenja isporuke/preuzimanja električne energije ne može biti duže od 30 dana.

Nakon plaćanja obaveza ili postizanja sporazuma o izvršavanju obaveza, Snabdjevač je dužan da bez odlaganja obezbijedi nastavak isporuke/preuzimanja električne energije.

Član 18.

Snabdjevač i Kupac-proizvođač se oslobađaju obaveze iz Ugovora o kupoprodaji električne energije, koja se odnosi na obim i dinamiku isporuke, odnosno preuzimanja električne energije za vrijeme trajanja više sile, nepredviđenih okolnosti, planski najavljenih isključenja sa mreže, kao i u slučajevima poremećaja na tržištu i opšte nestašice električne energije definisanim važećim zakonom.

Pod višom silom se podrazumijevaju nepredviđeni prirodni događaji koji imaju karakter elementarnih nepogoda (poplave, zemljotresi, požari, atmosferska pražnjenja, jaki vjetrovi, prekomjerni led, i sl.), kao i kvarovi na uređajima i postrojenjima do kojih nije došlo krivicom Snabdjevača, odnosno Kupca-proizvođača.

Pod nepredviđenim okolnostima sa podrazumijeva ugroženost imovine i ljudi, ispadi elektroenergetskih objekata, opšta nestašica električne energije ili nemogućnosti nabavke električne energije iz izvora van Crne Gore.

Pod najavljenim isključenjima se podrazumijevaju isključenja o kojima su Kupci-proizvođači informisani putem sredstava javnog informisanja i na internet stranici zvaničnog sajta Snabdjevača.

IX. PROMJENE PODATAKA IZ UGOVORA

Član 19.

Krajnji Kupac-proizvođač je dužan da u slučaju promjene podataka iz Ugovora o kupoprodaji bez odlaganja, pisanim putem obavijesti Snabdjevača.

X. RASKID I PRESTANAK VAŽENJA UGOVORA O KUPOPRODAJI

Član 20.

Ugovor o kupoprodaji se može raskinuti:

1. na zahtjev Kupca-proizvođača;
2. nakon obavještenja nadležnog mrežnog operatora da je sa Kupcem-proizvođačem raskinut Ugovor o priključenju;
3. od strane snabdjevača:
  - kada se ispune uslovi za raskid utvrđeni ugovorom;
  - kada Kupac-proizvođač ne poštuje obaveze iz ugovora;

- kada se utvrdi da su podaci dostavljeni od strane Kupca-proizvođača netačni ili nepotpuni i onemogućavaju uredno izvršavanje ugovorenih obaveza, a Kupac-proizvođač nije po zahtjevu Snabdjevača u propisanom roku otklonio nedostatke;
- kada je Kupcu-proizvođaču obustavljeno snabdijevanje, ako isti nije u roku od 90 dana otklonio razloge obustave;

4. u slučaju promjene Snabdjevača.

Ugovor o kupoprodaji prestaje da važi zbog prestanka postojanja Kupca-proizvođača, na način i pod uslovima utvrđenim Opštim uslovima za snabdijevanje.

U slučaju raskida Ugovora o kupoprodaji, Snabdjevač donosi akt kojim se konstatuje raskid ugovora i isti dostavlja nadležnom mrežnom operatoru sa zahtjevom za očitavanje mjernog mjesta i zahtjevom za isključenje mjernog mjesta.

XI. OSTALE ODREDBE

Član 21.

Ovaj Ugovor zaključuje se na neodređeno vrijeme i stupa na snagu danom potpisivanja.

Član 22.

Ugovorne strane su saglasne da sve izmjene zakonskih i podzakonskih propisa, opštih ili pojedinačnih akata ili drugih propisa koje regulišu ovu oblast, a koje nastanu za vrijeme trajanja ovog Ugovora čine sastavni dio ovog Ugovora.

Član 23.

Na prava i obaveze koje nijesu definisane ovim Ugovorom primjenjivaće se odnosne odredbe Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o energetici, podzakonskih akata iz ove oblasti i drugih pozitivno pravnih propisa Crne Gore.

Član 24.

Eventualne sporove u vezi sa ovim Ugovorom, ugovorne strane rješavaće sporazumno. U slučaju nemogućnosti sporazumnog rješenja sporove će rješavati stvarno i mjesno nadležan Sud.

Član 25.

Ovaj Ugovor je sačinjen u 4 (četiri) istovjetna primjerka, od kojih svaki potpisan i ovjeren predstavlja original i proizvodi jednako pravno dejstvo.

Snabdjevač i Kupac-proizvođač zadržavaju po 2 (dva) primjerak za svoje potrebe.

SNABDJEVAČ

KUPAC-PROIZVOĐAČ

8.10. Prilog 10 – Obrazac za izdavanje saglasnosti na Glavni projekat

(naziv i sjedište revidenta)

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

(organ nadležan za postupanje)

**Zahtjev za izdavanje mišljenja, saglasnosti ili drugih dokaza u postupku revizije
tehničke
dokumentacije**

(član 82 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“ 064/17))

Obraćam se zahtjevom za izdavanje mišljenja, saglasnosti ili drugih dokaza u postupku
revizije

tehničke dokumentacije za:

- Građenje novog objekta
- Rekonstrukciju objekta

Namjena objekta

Lokacija objekta

(broj katastarske parcele, katastarska opština, opština)

(broj urbanističke parcele, planski dokument)

Investitor

Uz zahtjev prilažem:

VRSTA TEHNIČKE DOKUMENTACIJE
arhitektonski projekat ☐
građevinski projekat ☐
elektrotehnički projekat ☐
mašinski projekat ☐
ostali projekti i elaborati ☐

(mjesto i datum)

(podnosilac zahtjeva)

8.11. Prilog 11 - Prijava građenja objekta

OBRAZAC 5

_____

(prezime, očevo ime i ime fizičkog lica)

_____

(adresa)

_____

(broj telefona)

_____

(naziv i sjedište pravnog lica/privrednog društva/preduzetnika)

Prijava građenja objekta

(član 91 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata)

Obraćam se prijavom radova za:

1. građenje objekta
  2. postavljanje objekta
- (zaokružiti odgovarajući broj)

Namjena objekta _____

Lokacija objekta _____

(broj katastarske parcele, katastarska opština, opština)

_____

(broj urbanističke parcele, planski dokument)

Investitor _____

Uz zahtjev prilažem:

1. Revidovani glavni projekat

VRSTA TEHNIČKE DOKUMENTACIJE	BROJ PRIMJERAKA
1. arhitektonski projekat	1 primjerak digitalne verzije projekta ovjerenog u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata
2. građevinski projekat	
3. elektrotehnički projekat	
4. mašinski projekat	
5. ostali projekti i elaborati - _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____	1 primjerak digitalne verzije projekta ili elaborata

2. Izvještaj o izvršenoj reviziji glavnog projekta:

Izvještaj o izvršenoj reviziji glavnog projekta sa kopijom plana i listom nepokretnosti, saglasnostima, mišljenima i drugim dokazima utvrđenim zakonom dobijenih od strane organa za tehničke uslove	1 primjerak digitalne verzije izvještaja ovjerenog u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata
Izjava revidenta	1 primjerak digitalne izjave
dokaz o uređenju odnosa u pogledu plaćanja naknade za komunalno opremanje	
dokaz o uređivanju odnosa u pogledu plaćanja posebne naknade na investicije u skladu sa zakonom kojim se uređuje regionalno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja	

3. Dokaz o osiguranju od odgovornosti:

Osiguranje od odgovornosti privrednog društva, pravnog lica, odnosno preduzetnika koje je izradilo glavni projekat	
Osiguranje od odgovornosti privrednog društva, pravnog lica, odnosno preduzetnika koje je revidovalo glavni projekat	

4. Ugovori:

Ugovor o angažovanju izvođača radova	
Ugovor o angažovanju stručnog nadzora	

5. Dokaz o pravu svojine odnosno drugom pravu ¹

List nepokretnosti	
--------------------	--

6. Saglasnost glavnog državnog odnosno glavnog gradskog arhitekta

Saglasnost	
Idejno rješenje	

_____
(mjesto i datum)

_____
(podnosilac zahtjeva)

_____
¹ dokaz o pravu svojine na zemljištu, odnosno drugom pravu na građenje na zemljištu ili dokaz o pravu svojine na objektu, odnosno drugom pravu na građenje, ako se radi o rekonstrukciji objekta

- 8.12.** Prilog 12 - Zahtjev za Zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije (elektrane preko 10 kW) sa CEDIS-om

Društvo sa ograničenom odgovornošću
"Crnogorski elektrodistributivni sistem" Podgorica
Ulica Ivana Milutinovića br. 12
tel: +382 20 408 400
fax: +382 20 408 413
www.cedis.me
Br. 10-10 - _____
U Podgorici _____ 202_ godine

ZAHTEJEV
za zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije
(elektrane preko 10 kW)

Na osnovu člana 178 Zakona o energetici („Sl.list CG” br. 5/16) i čl. 110 Pravila o funkcionisanju distributivnog sistema („Sl.list CG” br. 15/17), podnosim zahtjev za zaključenje Ugovora o priključenju na distributivni sistem za:

Objekat: _____

(tačan naziv i adresa predmetnog objekta)

Korisnik objekta (korisnik): _____

(ime i prezime, adresa stanovanja, br. l.karte, matični broj)

Za navedeni objekat izdato je rješenje o saglasnosti za priključenje, br. _____ od _____ godine.

- Vrsta objekta-postrojenja: _____
- Odobrena priključna snaga po mjernom mjestu: _____

Uz zahtjev za zaključenje ugovora o priključenju na distributivni sistem električne energije, korisnik sistema podnosi slijedeću dokumentaciju:

- Atesti proizvođača opreme;
- Atest o uzemljenju;
- Izvještaj o izvršenom stručnom nadzoru, pisanu izjavu da je objekat građen u skladu sa revidovanim glavnim projektom odnosno izgrađen u skladu sa revidovanim projektom izvedenog stanja objekta;
- Ovjerenu Jednopolnu šemu elektrane i priključka;
- Izvještaj o sprovedenim ispitivanjima za vrijeme trajanja probnog rada, odnosno interno-tehničkog pregleda;
- Ovjereni serifikat, Izvještaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da predmetne instalacije kupca - proizvođača ispunjavaju tehničke uslove kojim se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine.

Podnosilac zahtjeva,

U _____ godine

_____

- 8.13.** Prilog 13 - Pisana izjava Nadzornog organa da je objekat građen u skladu sa revidovanim glavnim projektom odnosno izgrađen u skladu sa revidovanim projektom izvedenog stanja objekta

IZJAVA STRUČNOG NADZORA

(naziv privrednog društva, pravnog lica odnosno preduzetnika)

IZJAVLJUJEM,

DA JE OBJEKAT

(naziv objekta)

NA LOKACIJI

(mjesto gradnje, planski dokument, urbanistička parcela, katastarska parcela)

IZGRAĐEN OD STRANE

(privrednog društva, pravnog lica odnosno preduzetnika)

IZVEDEN U SKLADU SA

- revidovanim glavnim projektom
- izmijenjenim revidovanim glavnim projektom
- revidovanim projektom izvedenog stanja

I DA JE PODOBAN ZA UPOTREBU

(mjesto i datum)

(potpis ovlaštenog lica stručnog nadzora)